

	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OSIECZNICA
TEKST STUDIUM OSIECZNICA marzec 2018 TEKST UJEDNOLICONY STUDIUM OSIECZNICA 2023	
region STUDIO PROJEKTOWE ul. Kosynierów Gdyńskich 66/4 51-686 Wrocław +48 601 050 470 region@region.wroc.pl www.region.wroc.pl	zespół projektowy: mgr inż. Grzegorz Kosturek - projektant (uprawnienia urbanistyczne nr 1506) mgr inż. Piotr Jędrzejkowski - projektant (uprawnienia urbanistyczne nr 1529)
 W-IZJA sp. z o. o.	zespół projektowy: 1. dr inż. arch. Jacek Godlewski (uprawniony projektant na podstawie art 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym czł. ZOIU nr 330), - główny projektant, 2. mgr inż. Magda Stańczyk, 3. mgr inż. Izabela Godlewska

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE	3
I-1. Podstawy merytoryczne i prawne do sporządzenia studium	3
I-2. Metodologia opracowania studium	4
I-3. Źródła informacji wykorzystane przy sporządzaniu studium	4
I-3.1. Plany, dokumenty, strategiczne i studialne, oceny, analizy i raporty	4
I-3.2. Literatura	5
I-3.3. Materiały kartograficzne	5
I-3.4. Strony i portale internetowe:	5
CZĘŚĆ II - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	5
II-1. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu	5
II-2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	11
II-3. Stan środowiska	12
II-3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	12
II-3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna	12
II-3.3. Wielkość i jakość zasobów wodnych	14
II-3.4. Wymogi ochrony środowiska	16
II-3.5. Wymogi ochrony przyrody	21
II-3.6. Wymogi ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	34
II-4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	35
II-4.1. Zabytki nieruchome	37
II-4.2. Zabytki archeologiczne	37
II-5. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych	45
II-6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia	45
II-6.1. Ludność	45
II-6.2. Mieszkalnictwo	46
II-6.3. Rynek pracy	46
II-6.4. Opieka, oświata, wychowanie i wyższa edukacja	46
II-6.5. Kultura	48
II-6.6. Sport i rekreacja	48
II-6.7. Opieka zdrowotna	49
II-7. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	50
II-7.1. Zagrożenia powodzią	50
II-7.2. Zagrożenia poważnymi awariami	50
II-7.3. Zagrożenia pożarowe	51
II-7.4. Zagrożenia przestępczością	51
II-7.5. Zagrożenia związane z komunikacją	51
II-7.6. Inne zagrożenia	52
II-8. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	52
II-8.1. Analizy ekonomiczne, w tym możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy ..	52
II-8.2. Analizy środowiskowe	54
II-8.3. Analizy społeczne, w tym prognozy demograficzne	54
II-8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	55
II-9. Stan prawny gruntów	57
II-10. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	58
II-11. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	59
II-12. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	59
II-13. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	61
II-14. Stan i stopień uporządkowania systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz gospodarki odpadami	62
II-14.1. Systemy komunikacji	62
II-14.2. Infrastruktura techniczna	64
II-14.3. Gospodarka odpadami	67
II-15. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	68
II-16. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej	68

CZĘŚĆ III - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	69
III-1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczaniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego	69
III-2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy	69
III-2.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	71
III-2.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	74
III-3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	74
III-3.1. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów	74
III-3.2. Obszary oraz zasady ochrony przyrody	75
III-3.3. Obszary oraz zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	76
III-3.4. Obszary oraz zasady ochrony uzdrowisk	77
III-4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	77
III-5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	79
III-5.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji drogowej i kolejowej	79
III-5.2. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	79
III-6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	81
III-7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów zawierających zadania rządowe, służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym	81
III-8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej	82
III-8.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	82
III-8.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	82
III-8.3. Obszary przestrzeni publicznej	82
III-9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	82
III-10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	82
III-11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	83
III-11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	83
III-11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych	83
III-12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	83
III-13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej	83
III-14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	83
III-15. Obszary zdegradowane	84
III-16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	85
III-16.1. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej	85
III-16.2. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw transportu	85
III-17. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	86
III-18. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kw, a także ich strefy ochronne	86
III-19. Obszary, na których usytuowane będą obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	86
CZĘŚĆ IV - UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTeza USTALEŃ STUDIUM	86

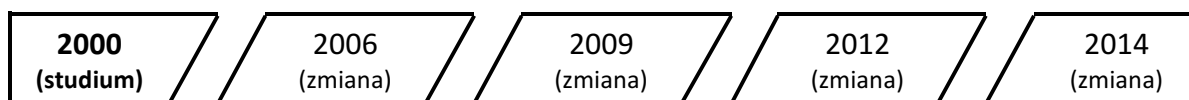
CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE

I-1. PODSTAWY MERYTORYCZNE I PRAWNE DO SPORZĄDZENIA STUDIUM

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica” w swojej pierwotnej formie opracowane zostało pod rządami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *o zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. Nr 15 z 1999 r. poz. 139 z późn. zm. – akt nieobowiązujący) i przyjęte uchwałą Rady Gminy Osiecznica Nr XVI/98/2000 z dnia 22 marca 2000 r.

Kolejne 3 edycje studium zostały opracowane pod rządami obecnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*:

- „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica” przyjęta uchwałą Nr XLIII/242/2006 Rady Gminy Osiecznica z dnia 30 czerwca 2006 r. dotyczyła całego obszaru gminy w jej granicach administracyjnych i obejmowała w pełny zakres merytoryczny określony w art. 10 ustawy;
- „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica” (P. Nowacki z zespołem, „Regioplan” Sp. z o.o., Wrocław) przyjęta uchwałą Nr XLIV/196/09 z dnia 6 listopada 2009 r. objęła jedynie miejscowość Świątoszów w jej granicach administracyjnych;
- „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica” („ProJ.M.” J. Magiera, Jelenia Góra) przyjęta uchwałą Nr XXI/119/2012 Rady Gminy Osiecznica z dnia 24 kwietnia 2012 r. dotyczyła całego obszaru gminy w jej granicach administracyjnych, w zakresie aktualizacji w studium kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica” (K. Bald, M. Krakowska, Łódź) przyjęta uchwałą Nr XLVIII/248/2014 Rady Gminy Osiecznica z dnia 25 lutego 2014 r. dotyczyła wyznaczenia w granicach gminy obszarów (o łącznej powierzchni 48,6 ha), na których mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW; możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ograniczono do urządzeń wytwarzających energię z promieniowania słonecznego (fotowoltaika).

Biorąc pod uwagę zmiany wprowadzone w roku 2014 r. odnoszące się do niewielkiego fragmentu gminy należy uznać, że zakres merytoryczny obecnie obowiązującego studium odpowiada polityce przestrzennej gminy Osiecznica wyrażonej w dokumencie z roku 2012, rozszerzonej jedynie o politykę w zakresie fotowoltaiki.

Uwzględniając fakt, że od czasu opracowania pierwotnego dokumentu *Studium* upłynęło 16 lat, a od ostatniej aktualizacji dokumentu – 3 lata, zaistniała potrzeba dokonania oceny jego aktualności. „Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Osiecznica” została sporządzona zgodnie z wymogami art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* i przyjęta uchwałą Nr XXV/121/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 30 sierpnia 2016 r.

Wyniki przeprowadzonych analiz wykazały potrzebę aktualizacji obowiązujących planów miejscowych, a w szczególności sporządzonych w latach 1996 i 2003 oraz w konsekwencji potrzebę kompleksowej aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica.

Uwzględniając powyższą rekomendację, Rada Gminy Osiecznica, na sesji w dniu 30 sierpnia 2016 r., podjęła uchwałę Nr XXV/122/2016 *w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica* (w granicach administracyjnych gminy).

Niniejsze studium jest sporządzane w granicach administracyjnych Gminy Osiecznica, jako całkowicie nowy dokument, zastępujący w pełni dotychczas obowiązujące studium z roku 2000 (wraz z wprowadzonymi do niego zmianami w latach 2006-2014). Prace projektowe związane ze sporządzeniem studium prowadzone są przez Studio Projektowe „Region” (G. Kosturek z zespołem) na podstawie umowy Nr ZP.272.2.66.2016 zawartej pomiędzy Gminą Osiecznica a Projektantem w dniu 30 września 2016 r.

„A” - Pierwsza zmiana drugiej edycji Studium w części tekstowej opracowania Studium oznaczono czcionką w kolorze niebieskim (bez przekreślenia – treści nowe; z przekreśleniem – treści usuwane). Zmiana treści

polegała na redakcji tekstu. Pierwsza zmiana drugiej edycji Studium w części rysunkowej polegała na modyfikacji wybranych treści rysunku pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego”. Zmiany na drugim rysunku (załącznik nr 3) dotyczyły 1 obszaru, który na rysunku został wyodrębniony dodatkowym obrysem granicą opracowania. Uchwała Nr XLIX/280/2022 Rady Gminy Osiecznica z dnia 29 września 2022 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium dotyczy działek nr 867, 947 w obrębie geodezyjnym Osiecznica oraz ma na celu umożliwienie realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, w zakresie urządzeń fotowoltaicznych. Obszar opracowania został ograniczony do działki 867 ze względu na uwagę zgłoszoną do zmiany studium.

I-2. METODOLOGIA OPRACOWANIA STUDIUM

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica” składa się z części tekstowej i graficznej. Tekst studium (stanowiący załącznik nr 1 do uchwały) podzielony jest generalnie na dwie zasadnicze części: „uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” oraz „kierunki zagospodarowania przestrzennego”, o układzie treści odpowiadającym zakresowi problemowemu określonym w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Analogicznie, na część graficzną studium składają się następujące rysunki:

- „uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” w skali 1:20 000, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały;
- „kierunki zagospodarowania przestrzennego” w skali 1:20 000, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały.

Rysunki zostały wykonane na mapie topograficznej pochodzącej z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego – zgodnie z warunkami określonymi w § 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

I-3. ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU STUDIUM

Na potrzeby opracowania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica” wykorzystano następujące dokumenty i źródła informacji:

I-3.1. Plany, dokumenty, strategiczne i studialne, oceny, analizy i raporty

- 1) K. Pietrzykowska, I. Kurpiewska „Ekofizjograficzne uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego gminy Osiecznica”, Zakład Ochrony Środowiska „Decybel”, Jelenia Góra, październik 2011 r.;
- 2) G. Kosturek, P. Jędrzejkowski, M. Rutyna „Ocena aktualności opracowania pod nazwą: „Ekofizjograficzne uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego gminy Osiecznica””, Studio Projektowe REGION, Wrocław, listopad 2016 r.;
- 3) „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica”, przyjęte uchwałą Rady Gminy Osiecznica Nr XVI/98/2000 z dnia 22 marca 2000 r. ze zmianami wprowadzonymi uchwałami Rady Gminy Osiecznica: Nr XLIII/242/2006 z dnia 30 czerwca 2006 r., Nr XLIV/196/09 z dnia 6 listopada 2009 r., Nr XXI/119/2012 z dnia 24 kwietnia 2012 r. oraz Nr XLVIII/248/2014 z dnia 25 lutego 2014 r.;
- 4) U. Antończyk, J. Marciniak-Sych „Strategia Rozwoju Gminy Osiecznica Na lata 2015-2022” Osiecznica, marzec 2016 r. przyjęta uchwałą Nr XX/96/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 30 marca 2016 r.;
- 5) P. Szyszkowski, B. Szyszkowska, G. Wacińska, W. Zieliński „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Osiecznica na lata 2005-2012” Osiecznica, listopad 2005 r.;
- 6) „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Osiecznica za 2015 r.” Osiecznica, kwiecień 2016 r.
- 7) Zespół pod kierunkiem M. Stanisławskiej „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Osiecznica”, IME CONSULTING, Warszawa, czerwiec 2015 r. przyjęte uchwałą Nr XI/47/2015 Rady Gminy Osiecznica z dnia 20 lipca 2015 r.;
- 8) Zespół pod kierunkiem M. Stanisławskiej „Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej” marzec 2016 r. przyjęta uchwałą Nr XXIII/108/2016 z dnia 16 czerwca 2016 r.;
- 9) A. Filipek „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Osiecznica na lata 2010 - 2014”, Osiecznica, Lipiec 2010 r. przyjęty uchwałą Nr LVII/256/10 Rady Gminy Osiecznica z dnia 26 października 2010 r.;
- 10) „Ocena jakości wód podziemnych województwa dolnośląskiego - rok 2015”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, marzec 2016 r.;
- 11) „Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego za rok 2015”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, czerwiec 2015 r.
- 12) „Ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2014”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2015 r.;
- 13) „Raport z przeprowadzenia pięcioletniej oceny jakości powietrza obejmującej lata 2009-2013 na terenie województwa dolnośląskiego”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, czerwiec 2014 r.;
- 14) „Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w roku 2014” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, 2015 r.;
- 15) „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego”, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r.;

- 16) „Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2014 roku”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2013 r.;
- 17) W. Fulica-Jankowski „Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Gmina Osiecznica” (Wrocław 1998 r.).

I-3.2. Literatura

- 1) J. Kondradzki „Geografia Polski - Mezoregiony fizyczno-geograficzne”, PWN, Warszawa 1994 r.;
- 2) E. Stupnicka „Geologia Regionalna”, Wyd. Geolog., Warszawa 1989 r.;
- 3) A. Schumuck „Regiony pluwiotermiczne Dolnego Śląska”, Zesz. Nauk. WSR we Wrocławiu, Melioracja V, nr 21, Wrocław 1960 r.;
- 4) J. Malinowski: „Budowa geologiczna Polski”, Wyd. Geologiczne, Warszawa 1991 r.

I-3.3. Materiały kartograficzne

- 1) Marszałek Województwa Dolnośląskiego, „Mapa topograficzna w skali 1:10000”;
- 2) Bank Danych o Lasach - Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej „Mapa gospodarcza lasów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowej” (nadleśnictwa: Bolesławiec, Węgliniec, Ruszów, Świętoszów i Żagań);
- 3) A.S. Kleczkowski „Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce, wymagających szczególnej ochrony”, AGH, Kraków 1990 r.;
- 4) W. Pawlak „Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego”, W. Wr., PAN, Wrocław 1991 r.;

I-3.4. Strony i portale internetowe

<http://www.osiecznica.pl/> (Gmina Osiecznica);
<http://www.osiecznica.bip.net.pl/> (Biuletyn Informacji Publicznej - Urząd Gminy Osiecznica);
<http://zgmk-osiecznica.samorzady.pl/> (Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej w Osiecznicy);
<http://www.powiatboleslawiecki.pl/> (Powiat Bolesławiecki);
www.irt.wroc.pl/ (Instytut Rozwoju Terytorialnego);
bip.wroclaw.rdos.gov.pl/ (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu);
wosoz.ibip.wroc.pl/ (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu);
www.bip.wroclaw.pios.gov.pl (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu);
www.stat.gov.pl/wroc (Urząd Statystyczny we Wrocławiu);
<http://maps.geoportal.gov.pl/> (Geoportal Rządowy);
<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (Geoportal Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska);
<http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/> (Geoportal Państwowej Służby Hydrogeologicznej);
<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web> (Geoportal Państwowego Instytutu Geologicznego);
<http://www.codgik.gov.pl/> (Geoportal Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej);
<http://boleslawiecki.e-mapa.net/> (Geoportal Powiatu Bolesławieckiego);
<http://mapy.isok.gov.pl/imap/> (Informatyczny System Ochrony Kraju - Hydroportal);
<http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (Portal Banku Danych o Lasach).

CZĘŚĆ II - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

II-1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Gmina Osiecznica leży w południowo-zachodniej części Polski, w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w północno-zachodniej części powiatu bolesławieckiego. Gmina Osiecznica graniczy:

- od północnego zachodu z gminami Iłowa i Żagań (woj. lubuskie, pow. żagański);
- od północy i północnego wschodu z gminami Małomice i Szprotawa (woj. lubuskie, pow. żagański);
- od zachodu i południowego zachodu z gminą Węgliniec (woj. dolnośląskie, pow. zgorzelecki);
- od południa z gminą Nowogrodzic (woj. dolnośląskie, pow. bolesławiecki);
- od południa i południowego wschodu z gminą Bolesławiec (woj. dolnośląskie, pow. bolesławiecki).

Osiecznica jest jedną z największych gmin w kraju pod względem obszaru (pow. 437,1 km²). Gminę zamieszkuje (wg. danych GUS na dzień 31 grudnia 2016 r.) 7 482 mieszkańców, co przekłada się na bardzo niską gęstość zaludnienia wynoszącą ok. 17 os/km.

Obszar gminy Osiecznica zajmuje południowo-wschodnią część Borów Dolnośląskich, w rejonie dolnych odcinków rzeki Kwisy i Czernej Wielkiej oraz lewobrzeżnych dopływów Bobru. Gmina charakteryzuje się prawie jednorodnym, nizinnym krajobrazem, z przewagą lasów sosnowych. Według zestawienia klasoużytków (Powiat Bolesławiecki, stan na dzień 30 października 2016 r.) w strukturze użytkowania gruntów w Gminie Osiecznica dominują właśnie grunty leśne, zajmujące ok. 38 078 ha (ok. 87% powierzchni gminy). Grunty rolne zajmują zaledwie ok. 2 947 ha (niespełna 7% powierzchni gminy). Grunty zabudowane i zurbanizowane na obszarze Gminy Osiecznica zajmują ok. 910 ha, co stanowi tylko ok. 2% powierzchni gminy). Mało urozmaiconą rzeźbę terenu wzbogacają głęboko wcięte doliny Kwisy i Czernej Wielkiej. Tworzą one ostro rysujące się w krajobrazie dwie rynny erozyjne, ukierunkowane na osi północ-południe.

Zestawienie klasoużytków na obszarze gminy Osiecznica

Rodzaj użytku	powierzchnia [ha]	% obszaru opracowania
UŻYTKI ROLNE:	2947,1618	6,73%
- grunty orne [R]	1802,3359	4,12%
- sady [S]	4,1892	0,00%
- łąki trwałe [Ł]	645,6078	1,47%
- pastwiska trwałe [Ps]	291,4068	0,66%
- grunty rolne zabudowane [Br]	83,8289	0,19%
- rowy [W]	42,5383	0,09%
- grunty pod stawami [Wsr]	77,2546	0,18%
UŻYTKI LEŚNE:	38077,7673	87,02%
- lasy i grunty leśne [Ls]	38052,4148	86,97%
- grunty zadrzewione i zakrzewione [Lz]:	25,3524	0,05%
GRUNTY POD WODAMI:	178,1008	0,40%
- wody śródlądowe płynące [Wp]	171,0864	0,39%
- wody śródlądowe stojące [Ws]	7,0143	0,01%
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE:	910,9446	2,08%
- tereny mieszkaniowe [B]	135,3727	0,31%
- tereny przemysłowe [Ba]	44,3249	0,10%
- inne tereny zabudowane [Bi]	79,9986	0,18%
- zurbanizowane tereny niezabudowane [Bp]	68,2802	0,15%
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe [Bz]	42,7683	0,09%
- grunty kopalniane [K]	82,1973	0,18%
- drogi [dr]	400,4170	0,91%
- grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	2,1663	0,00%
- tereny kolejowe [Tk]	55,4193	0,12%
UŻYTKI EKOLOGICZNE [E]	159,8955	0,36%
NIEUŻYTKI [N]	1008,4303	2,30%
TERENY RÓŻNE [TR]:	385,0939	0,88%
RAZEM	43755,7903	100,0%

źródło: Powiat Bolesławiecki, stan na dzień 30.10.2016 r.

Przez obszar gminy przebiegają ważne w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej szlaki komunikacyjne: autostrada A4 (która jest częścią drogi międzynarodowej E40), droga krajowa nr 18 (planowana docelowo jako autostrada A18 relacji Olszyna-Golnice), droga wojewódzka nr 350 oraz droga wojewódzka nr 357 (łącząca drogę wojewódzką nr 352 w Radomierzycach z drogą wojewódzką nr 350 w Osiecznicy).

Ponadto przez obszar Gminy Osiecznica przebiega linia kolejowa Nr 283 relacji Jelenia Góra - Ławszowa. Wzdłuż południowej granicy gminy Osiecznica (sołectwo Osieczów) z gminą Bolesławiec przebiega linia kolejowa Nr 282 relacji Miłkowice - Żary, natomiast linia kolejowa Nr 275 relacji Wrocław Muchobór - Gubinek (gm. Małomice, pow. żarski) przebiega wzdłuż północno-zachodniej granicy gminy Osiecznica (sołectwo Świętoszów) z gminą Małomice (pow. żagański, woj. lubuskie).

Główną osią sieci osadniczej gminy (biegnącą z północy na południe) jest rzeka Kwisza oraz przebiegające wzdłuż tej rzeki: droga wojewódzka nr 357 i droga powiatowa nr 2271D). Na tej osi zlokalizowane są wsie: Świętoszów, osada Luboszów (część Świętoszowa), Ławszowa, Przejęśław, Kliczków i Osiecznica oraz Osieczów i Tomisław.

Drugą osią sieci osadniczej gminy (również biegnącą z północy na południe) jest rzeka Czarna Wielka, która przepływa niemal równolegle do Kwisy w odległości ok. 8-9 km na zachód, wzdłuż granicy gminy Osiecznica z Gminą Węgliniec. Na tej osi zlokalizowane są wsie: Poświętne, Bronowiec, Parowa i Ołobok.

W odległości ok. 9 km na południe od korytarza drogi krajowej nr 18 (docelowo autostrady A18) i równolegle do tego korytarza (na kierunku północny-zachód południowy-wschód) przebiega przez obszar gminy Osiecznica droga wojewódzka nr 350 (biegnąca z Łęknicy w kierunku Bolesławca). Wzdłuż tej drogi zlokalizowane są wsie: Parowa oraz Kliczków i Osiecznica.

Administracyjnie gmina podzielona jest na 8 sołectw (Ławszowa, Ołobok, Osieczów, Osiecznica-Kliczków, Parowa, Przejęśław, Świętoszów i Tomisław) oraz na 11 obrębów ewidencyjnych (Bronowiec, Ławszowa, Ołobok, Kliczków, Osiecznica, Osieczów, Parowa, Poświętne, Przejęśław, Świętoszów i Tomisław).

Poniżej przedstawiono charakterystykę przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów położonych w granicach poszczególnych sołectw:

Ławszowa

Sołectwo Ławszowa położone jest w centralnej części gminy, granicząc od północy (przez drogę krajową nr 18) z sołectwem Świętoszów, a od południa z sołectwem Przejęśław. Powierzchnia sołectwa wynosi ok. 7 457 ha, co stanowi ok. 17% powierzchni gminy. Obręb Ławszowa zamieszkuje przeszło 700 mieszkańców. Przez Ławszową przebiega linia kolejowa nr 283.

Ławszowa położona jest w dolinie Kwisy. Zasadnicza część wsi jest zlokalizowana na prawym brzegu tej rzeki. Wieś jest dość rozległa - pierwotny układ owalny rozwinięty w wieś wielodrożną. W zabudowie przeważa budownictwo mieszkaniowe i zagrodowe z XIX i początku XX wieku. Oprócz funkcji rolniczych i mieszkaniowych wieś wyposażona jest w niezbędną infrastrukturę usługową i społeczną (m. in. Szkoła Podstawowa w Ławszowej przewidziana do likwidacji w 2018 r., filia Biblioteki Gminnej, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, Świetlica, agencja pocztowa i remiza OSP). Wieś charakteryzuje się malowniczym ukształtowaniem terenu. W krajobrazie wyróżnia się sylwetka wpisanej do rejestru zabytków Kościoła pw. Niepokalanego Serca NMP (dawny kościół ewangelicki wybudowany w stylu klasycystycznym, zlokalizowany na lewym brzegu Kwisy, w Wesołej, obecnie kościół katolicki), zespół zabudowy przemysłowej (d. Odlewnia Żeliwa „Gromadka” w Ławszowej, a wcześniej huta żelaza) oraz kolejowa wieża ciśnień zbudowana na planie ośmiokąta. Na terenie wsi funkcjonują także przedsiębiorstwa (m.in. producenci opakowań drewnianych i ceramiki).

Przez obręb przebiega także turystyczny szlak wodny (Nowogrodziec-Małomice), biegnący na obszarze gminy między innymi przez miejscowości: Kliczków, Przejęśław, Ławszowa, Luboszów i Świętoszów).

Wieś jest skanalizowana (ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Osiecznicy) oraz zwodociągowana.

Ołobok

Sołectwo Ołobok położone jest nad Czarną Wielką (zarówno na lewym jak i prawym brzegu tej rzeki) i graniczy od północy z sołectwem Parowa, od wschodu z sołectwem Osiecznica, od południa z sołectwem Tomisław, a od zachodu z gminą Węgliniec. Powierzchnia sołectwa wynosi ok. 3204,93 ha, co stanowi ok. 7,32% powierzchni gminy. Ołobok zamieszkuje ok. 470 mieszkańców. Wieś charakteryzuje rozproszona na znacznym obszarze zabudowa. Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym jest droga powiatowa nr 2302D relacji Parowa - Ołobok.

Na obszarze sołectwa udokumentowano występowanie złóż surowców szklarskich (wstępnie rozpoznane złożo „Ołobola”) i kwarcytu (złożo „Ołobole I-II”, którego eksploatacja została zaniechana w roku 1977). W północnej części obrębu, na lewym brzegu rzeki Czarna Wielka położony jest kompleks trzech stawów (Uroczysko Górne, Średnie i Dolne).

Oprócz dominującej zabudowy o charakterze mieszkaniowym (zagrodowej i jednorodzinnej) we wsi Ołobok występuje nielicznie zabudowa o charakterze usługowym i produkcyjnym (chów i hodowla zwierząt, produkcja dla budownictwa). We wsi zlokalizowana jest Świetlica Wiejska oraz kompleks sportowo-rekreacyjny (boiska, plac zabaw). W Ołoboku ma swoją siedzibę Leśnictwo Parowa, Nadleśnictwo Węgliniec. W obrębie Ołobok znajdują się także plantacje truskawek.

Z racji swojego rozproszonego układu zabudowy wieś Ołobok jest tylko częściowo wyposażona w system kanalizacyjny, w pozostałej części bazując na indywidualnych systemach gromadzenia i oczyszczania ścieków (zbiorniki szczelne na nieczystości ciekłe, oczyszczalnie przydomowe). Wieś wyposażona jest w pełni w sieć wodociągową i drogową.

Osieczów

Sołectwo Osieczów położone jest na prawym brzegu rzeki Kwisy. Graniczy od północy z sołectwem Kliczków-Osiecznica, od zachodu z sołectwem Tomisław (położonym na wysokości wsi Osieczów, na lewym brzegu Kwisy), od południa z Gminą Nowogrodziec, a od wschodu z Gminą Bolesławiec. Powierzchnia sołectwa wynosi ok. 3334,18 ha, co stanowi ok. 7,62% powierzchni gminy. Wieś zamieszkuje 360 mieszkańców.

Osieczów rozwija się w oparciu o pierwotny układ ulicówki, wzdłuż drogi powiatowej nr 2281D relacji: Nowogrodziec – Parzyce – Kierzno – Osieczów – Tomisław oraz drogi gminnej relacji Kliczków - Osieczów.

Na obszarze wsi dominuje zabudowa mieszkaniowa. W Osieczowie znajduje się Świetlica Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Filia Biblioteki Publicznej w Osiecznicy. W pobliżu Świetlicy i biblioteki zlokalizowany jest plac sportowo-rekreacyjny. Wieś posiada bardzo ograniczony dostęp do usług (podstawowe zaopatrzenie w artykuły spożywcze i pierwszej potrzeby). Wieś posiada atrakcyjne możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Wieś jest zwodociągowana i skanalizowana (ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Osiecznicy). We wsi znajduje się stacja uzdatniania wody zasilająca miejscowości: Osieczów, Tomisław, Osiecznicę, Kliczków oraz awaryjnie Parowę, Ołobok, Poświętne i Bronowiec.

Osiecznica-Kliczków

Sołectwo Osiecznica-Kliczków obejmuje położoną na lewym brzegu Kwisy Osiecznicę oraz prawobrzeżny Kliczków. Sołectwo położone jest u zbiegu dróg wojewódzkich nr 350 i 357 oraz drogi powiatowej nr 2271D.

Powierzchnia obrębu Kliczków wynosi ok. 3 150 ha, co stanowi ok. 7,2% powierzchni gminy. Kliczków zamieszkuje przeszło 330 mieszkańców. Powierzchnia obrębu Osiecznica wynosi ok. 2 268,8 ha, co stanowi ok. 5,18% powierzchni gminy. Osiecznicę zamieszkuje przeszło 1 300 mieszkańców. Łącznie sołectwo Kliczków-Osiecznica zamieszkuje ponad 1600 mieszkańców.

We wsi Kliczków widoczny jest pierwotny owalny układ przestrzenny. W północnej części zlokalizowane jest założenie pałacowo - parkowe i folwarczne, od zachodu ograniczone korytem Kwisy, a we wschodniej części połączone z kompleksem leśnym. Zachowały się tu nieliczne przykłady zabudowy mieszkalnej i mieszkalno - gospodarczej o konstrukcji przystupowej, wśród których wyróżnia się budynek nr 26 (czworaki dworskie). Kliczków znany jest przede wszystkim z jednego z najpiękniejszych zamków Dolnego Śląska. Imponujące założenie pałacowe, folwarczne i parkowe (80-hektarowy park w stylu angielskim i cmentarz dla koni) nawiązuje w formie do słynnych zamków nad Loarą. W 2001 roku zakończono kompleksową odbudowę i adaptację klickowskiego zamku na centrum hotelowo-konferencyjne, natomiast w latach 2011 - 2012 przeprowadzono adaptację dawnych zabudowań folwarcznych na cele hotelowe. Założenie sąsiaduje z pochodzącym z XV w. kościołem filialnym pw. Pokłonu Trzech Króli. Wysoka wartość historyczna obiektów zdecydowała o objęciu zabytków wpisem do rejestru zabytków.

W Kliczkowie, na rzece Kwisie zlokalizowane są dwie elektrownie wodne. Pierwsza, należąca do Zespołu Elektrowni Wodnych Dychów zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części obrębu Kliczków, przy zalewie. Druga elektrownia wodna o mocy 410 kW jest zlokalizowana w północnej części obrębu (na wysokości oczyszczalni ścieków w Osiecznicy). Ponadto Kliczków jest zwodociągowany i skanalizowany (ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Osiecznicy).

Wieś Osiecznica to najważniejszy ośrodek administracyjny i handlowo-usługowy gminy.

Wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 350 (ul. Ruzowska) zlokalizowane są trzy wyodrębniające się zespoły zabudowy:

- po południowej stronie drogi nr 350 występuje współczesna zabudowa jednorodzinna wolnostojąca, która jest luźno rozmieszczona, wzdłuż nieregularnie przebiegających ulic: Ogrodowej, Brzozowej, Leśnej, Klonowej, Polnej, Lipowej, Bukowej, Dębowej, Kasztanowej i Parkowej; przy ul. Klonowej zlokalizowane są kościół i zabudowania parafii p.w. Św. Maksymiliana oraz cmentarz; przy ul. Bukowej 2 siedzibę ma Leśnictwo Osiecznica Nadleśnictwa Węgliniec; bezpośrednio przy ul. Ruzowskiej 1A (przy przejeździe kolejowym) swoją siedzibę ma Ochotnicza Straż Pożarna, w sąsiedztwie której położony jest kompleks sportowo-rekreacyjny;
- po północnej stronie drogi nr 350 występuje zwarty zespół zabudowy jednorodzinnej (szeregowej, bliźniaczej i wolnostojącej), rozmieszczonej wzdłuż ulic: Wrzosowej, Osiedlowej, Wiśniowej, Czereśniowej i Porzeczkowej; Pomiędzy ulicami Osiedlową i Wiśniową usytuowany jest trzykondygnacyjny budynek wielorodzinny;
- po południowej stronie drogi nr 350, na wschód od ul. Lubańskiej, na południe od zalewu na Kwisie oraz na zachód od rzeki Kwisa występuje enklawa współczesnej, wolnostojącej zabudowy jednorodzinnej rozmieszczonej wzdłuż ulic: Zielonej, Spokojnej, Spacerowej, Słonecznej i Widokowej oraz Wspólnej, Jasnej i Na Skarpie.

Wzdłuż linii kolejowej, po jej zachodniej stronie (w rejonie ulic Klonowej i Piaskowej), zlokalizowane są tereny zabudowy o charakterze przemysłowo-składowym w tym Osiecznica Sp. z o.o. - Kopalnia i Zakład Przeróbczy

Piasków Szklarskich przy ul. Piaskowej 7. Na wschód od zabudowań kopalni rozciągają się wyrobiska tej kopalni na złożu „Osiecznica II”.

Przy ul. Klonowej zlokalizowana jest enklawa 3 gospodarstw, a w bezpośrednim sąsiedztwie kopalni, przy ul. Piaskowej usytuowane są dwa trzykondygnacyjne budynki wielorodzinne.

Wzdłuż ul. Lubańskiej (biegnącej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 357) rozciąga się zabudowa koncentrująca funkcje administracyjne, usługowe, handlowe i mieszkalne. Zachowały się tu liczne budynki mieszkalne i mieszkalno – gospodarcze ze schyłku XIX i początku XX stulecia. Przy ul. Lubańskiej 61 wyróżnia się zabudowa dworca kolejowego Osiecznica Kliczków. Wśród zabudowy o charakterze publicznym wymienić można: Zespół Szkół im. Jana Pawła II przy ul. Lubańskiej 35, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Lubańskiej 29B, krytą pływalnię GOSiR przy ul. Piaskowej 4, Urząd Gminy Osiecznica przy ul. Lubańskiej 43, Gminne Przedszkole przy ul. Lubańskiej 53 oraz Posterunek Policji przy ul. Lubańskiej 75. Przy ul. Lubańskiej 14 zlokalizowana jest stacja paliw, a na wysokości Urzędu Gminy - parking i przystanek autobusowy. Ponadto we wsi znajduje się Zakład Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej (ul. Lubańska 29b), Gminna Biblioteka Publiczna (ul. Piaskowa 1b) oraz Ośrodek Zdrowia i apteka.

Ostatni zespół zabudowy jednorodzinnej położony jest po zachodniej stronie ul. Lubańskiej, w południowej części obrębu. Jest to zabudowa jednorodzinna usytuowana wzdłuż ulic: Zacisze, Czerwonych Maków, Różanej, Bratków, Tulipanowej, Liliowej i Kwiatowej.

Po wschodniej stronie ul. Lubańskiej, pomiędzy ulicą a meandrującą w tym rejonie Kwisą i zalewem na tejże rzece zlokalizowana jest w układzie gniazdowym zabudowa o charakterze mieszanym, mieszkalnym i produkcyjno-usługowym (rejon ulic Krótkiej, Jodłowej, Jaśminowej i Jesionowej). Nad brzegiem Kwisy znajdują się także ruiny starej papierni.

W południowo-wschodniej części Osiecznicy, nad rzeką Kwisą, położona jest elektrownia wodna o mocy 320 kW. Wieś Osiecznica jest zwodociągowana i skanalizowana oraz posiada częściowe wyposażenie w sieć gazowniczą.

Przez obręb przebiega turystyczny szlak wodny (Nowogrodziec-Małomice), biegnący na obszarze gminy między innymi przez miejscowości: Kliczków, Przejęsław, Ławszowa, Luboszków i Świątoszów).

Parowa

Sołectwo Parowa położone jest nad Czarną Wielką i obejmuje miejscowości: Parowa, Bronisław i Poświętne. Graniczy od północy z gminą Żagań, Iłowa i Węgliniec, od południowego wschodu z sołectwem Osiecznica, od południa z sołectwem Ołobok, a od zachodu z gminą Węgliniec. Sołectwo obejmuje swoim zasięgiem trzy obręby: Bronowiec (ok. 2723,6 ha i 60 mieszkańców), Parowa (ok. 1167 ha i 958 mieszkańców) i Poświętne (ok. 1240,3 ha i 90 mieszkańców). Łącznie sołectwo posiada powierzchnię ok. 5131 ha (11,725 powierzchni gminy) i zamieszkuje je ok. 1100 mieszkańców.

Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez obręb jest droga wojewódzka nr 350 biegnąca przez Parowę w kierunku Osiecznicy.

Wieś Parowa ma nieregularny kształt, przestrzennie jest niejednolita i posiada rozbudowany układ wielodrożnicowy. Zabudowa koncentruje się przede wszystkim wzdłuż drogi krajowej nr 350. Historyczne centrum wsi zlokalizowane jest na prawym brzegu rzeki. W centrum wsi zlokalizowany jest kościół parafialny p.w. św. Antoniego Padewskiego z przyległym cmentarzem (kościół jest wpisany do rejestru zabytków). Tu także, po północnej stronie drogi krajowej nr 350, mieszczą się zakłady PPHU Ceramika Artystyczna "Wiza" Sp. z o.o., które zostały utworzone w miejscu dawnej fabryki wyrobów ceramicznych i porcelanowych (*Schlesische Porzellanfabrik*) należącej przed II Wojną Światową do rodziny Steinmann.

We wsi Parowa zlokalizowane są liczne obiekty handlowo-usługowe i produkcyjne (związane głównie z branżą ceramiczną, spożywczą oraz z produkcją rolną). W Parowej swoje siedziby ma Ochotnicza Straż Pożarna, Leśnictwo Głębokie - Nadleśnictwo Świątoszów, Leśnictwo Poświętne – nadleśnictwo Ruszów, Leśnictwo Cisy, Nadleśnictwo Ruszów, filia Gminnej Biblioteki Publicznej, szkoła podstawowa oraz remiza OSP.

Na obszarze Parowej udokumentowano występowanie złóż surowców szklarskich (Parowa, Parowa 1 - Pole II, IV) oraz złoża węgla brunatnego (o zasobach prognostycznych 350 ha). Złoża te nie są obecnie eksploatowane (nie wydano koncesji).

Rozproszone zabudowania wsi Parowa rozciągają się na obu brzegach rzeki Czarna Wielka, wzdłuż tej rzeki (od Poświętne, przez Bronowiec i Parowę, w kierunku Ołoboku).

Wieś jest zwodociągowana i skanalizowana - ścieki są odprowadzane do oczyszczalni w Osiecznicy.

Poświętne

Pierwotny układ wsi Poświętne został zatarty (prawdopodobnie była to ulicówka, której zabudowa koncentrowała się przy dwóch drogach) - obecnie osada posiada układ rozproszony. Dawna nazwa: Heiligensee; powstanie wsi, wzmiankowanej po raz pierwszy w 1422 r., wiązało się z eksploatacją drewna i złóż rudy darniowej w okolicznych lasach. Przedwojenne przekazy głoszą jednak tezę, że we wczesnym średniowieczu mógł funkcjonować w miejscu wsi ośrodek kultu przedchrześcijańskiego.

Bronowiec

Bronowiec także nie tworzy zwartych zespołów zabudowy - wieś posiada układ rozproszony. Jest to Najmniejsza wieś gminy Osiecznica licząca jedynie 60 mieszkańców i jednocześnie najniższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia wynoszącym 2,2 osoby na km².

Przejęsław

Sołectwo Przejęsław graniczy od północy z sołectwem Ławszowa, a od południa z sołectwem Osiecznica-Kliczków. Powierzchnia sołectwa wynosi ok. 2 433,2 ha, co stanowi ok. 5,56% powierzchni gminy. Przejęsław zamieszkuje niecałe 600 mieszkańców. Wieś położona jest w dolinie Kwisy. Pierwotnie zabudowa skupiała się tu przy dwóch drogach. Jednej przebiegającej na linii północ i południe i drugiej, odbiegającej od niej w kierunku południowo-wschodnim, gdzie zabudowa ulegała zagęszczeniu. Obecnie można we wsi wyodrębnić dwa odrębne, oddzielone Kwisą zespoły zabudowy. Część zachodnia (pierwotny Przejęsław), z tartakiem przy lokalnej drodze prowadzącej w kierunku Świątoszowa oraz część wschodnia (dawna Stara Wieś), której zabudowa uległa zredukowaniu, ale w dalszym ciągu widoczny jest układ wielodrożni.

Na lewym brzegu rzeki zabudowa wsi rozwinęła się wzdłuż drogi powiatowej nr 2271D. W północnej części wsi zlokalizowana jest strefa aktywności gospodarczej (koncentrują się tu funkcje produkcyjne i składowe, głównie związane z przetwórstwem drewna). W zachodniej części wsi zlokalizowany jest zakład hodowli drobiu oraz stacja uzdatniania wody Przejęsław (ze strefą ochrony bezpośredniej wyznaczoną dla ujęcia wód podziemnych), która zasila w wodę miejscowości: Ławszowa, Przejęsław, Parowa, Ołobok, Poświętne oraz awaryjnie Osiecznicę, Kliczków, Tomisław i Osieczów.

Ponadto we wsi znajduje się filia Gminnej Biblioteki Publicznej oraz remiza OSP.

Na prawym brzegu Kwisy, w północnej części sołectwa dominuje w krajobrazie budynek dawnych zakładów papierniczych z charakterystycznym kominem. W pobliżu papierni zlokalizowana jest elektrownia wodna (230 KW). Przez elektrownię przebiega Szlak Wodny po Kwisie. Przed zaporą elektrowni po prawej stronie znajduje się miejsce wodowania z pomostem i trampą dla kajakarzy i pontonów.

Wieś jest zwodociągowana i skanalizowana (ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Osiecznicy).

Świątoszów

Sołectwo Świątoszów w ramach którego znajduje się także osada Luboszów leży w północnej części gminy, granicząc od północy z gminami Żagań i Małomice (woj. lubuskie) oraz od południa z sołectwem Ławszowa (południową granicę sołectwa częściowo wyznacza droga krajowa nr 18, planowana docelowo jako autostrada A18 relacji Olszyna-Golnice). Na południe od drogi A18 położona jest miejscowość (osada) Luboszów Świątoszów posiada powierzchnię ok. 13 389 ha, co stanowi ok. 30,60% powierzchni gminy, czyniąc sołectwo największym powierzchniowo, z czego większość stanowią poligony wojskowe i lasy. Ilość mieszkańców kształtuje się na poziomie ok. 1800.

Przez sołectwo Świątoszów przebiega droga powiatowa nr 2271D łącząca drogę wojewódzką nr 352 w Radomierzycach z drogą wojewódzką nr 350 w Osiecznicy..

Świątoszów ma charakter miejscowości wojskowej (pierwszy poligon w rejonie Świątoszowa powstał już w roku 1898). Znaczna część terenów posiada, na mocy decyzji Ministra Obrony Narodowej, status terenów zamkniętych. Aktualnie w Świątoszowie mają swoją siedzibę następujące instytucje i jednostki wojskowe:

- 10 Brygada Kawalerii Pancernej im. gen. broni Stanisława Maczka, (JW 2399) w Świątoszowie przy ul. Sztabowej 1;
- Klub 10 BKPanc w Świątoszowie przy ul. Ułańskiej 8;
- 43 Wojskowy Oddział Gospodarczy (JW 5350) w Świątoszowie przy ul. Saperskiej 2;
- Region Wsparcia Teleinformatycznego Wrocław, Węzeł łączności Świątoszów przy ul. Sztabowej 9;
- Parafia Wojskowa pw. św. Floriana w Świątoszowie przy ul. Kościelnej 2.

Oprócz zainwestowania związanego z obronnością, w Świątoszowie przybywa obecnie zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej jak i jednorodzinnej) oraz związanych z tą zabudową usług. Funkcjonują tutaj liczne sklepy, obiekty gastronomiczne i usługowe. Na terenie Świątoszowa działa także stacja paliw (przy ul. Ułańskiej 2F) i Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów (przy ul. Husarskiej 2) a także filia Gminnej Biblioteki Publicznej.

W Świątoszowie znajduje się Zespół Szkół im. Unii Europejskiej (publiczna szkoła podstawowa i gimnazjum), przedszkole publiczne im. Kubusia Puchatka w Świątoszowie oraz Stowarzyszenie Sportowe.

W Świątoszowie zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków (odbierająca ścieki z obszaru miejscowości i z jednostki wojskowej) oraz Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Składowisko odpadów komunalnych i przemysłowych w Osiecznicy zlokalizowane w północno-zachodniej części obrębu jest obecnie rekultywowane (odpady z obszaru gminy przekazywane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu). Przy ul. Zagańskiej 1 (w pobliżu przeprawy na Kwisie) usytuowana jest elektrownia wodna o mocy 550 kW. Świątoszów posiada również wyposażenie w sieć gazową, wodociągową i kanalizacyjną. We wsi znajduje się także stacja uzdatniania wody (ul. Sosnowa), która zaopatruje w odę wieś Świątoszów oraz wieś Łozy położoną w sąsiedniej gminie Żagań.

Luboszów położony jest przy węźle drogowym drogi krajowej nr 18 (docelowo autostrada A18) z drogą wojewódzką nr 357. Zabudowa Luboszowa obejmuje jedynie 1 gospodarstwo położone w głębi lasu.

Tomisław

Sołectwo Tomisław położone jest na lewym brzegu rzeki Kwisy. Graniczy od północy z sołectwem Kliczków-Osiecznica, od wschodu z sołectwem Osieczów (położonym na wysokości wsi Tomisław, na prawym brzegu Kwisy), a od południa z Gminą Nowogrodziec. Powierzchnia sołectwa wynosi ok. 3386,9 ha, co stanowi ok. 7,74% powierzchni gminy. Wieś zamieszkuje ok. 700 mieszkańców.

Tomisław rozwija się na bazie pierwotnego układu ulicówki, której zabudowa koncentruje się wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 357 prowadzącej z Nowogrodzka do Osiecznicy, przebiegającej równolegle do koryta Kwisy. W centrum zlokalizowany jest kościół otoczony nieczynnym cmentarzem. Zachowała się tu zabudowa o charakterze mieszkalnym i mieszkalno – gospodarczym z XIX i początku XX wieku. W centrum wsi tworzy ona zwarty zespół, natomiast w południowej części jest luźno rozrzucona.

W centrum wsi znajduje się Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego w Tomisławiu (w pobliżu starego budynku szkoły wybudowano nowe budynki połączone z wyremontowaną w roku 2006 salą gimnastyczną, za którą mieści się wielofunkcyjne boisko). W Tomisławiu mieści się także boisko sportowe, wyposażone w około 265 miejsc siedzących (plastikowe krzeselka) wkomponowanych w naturalną skarpe.

W sylwetce wsi wyróżniają się obiekty wpisane do rejestru zabytków: kościół katolicki parafii pw. Stygmatów Św. Franciszka z Asyżu, cmentarz kościelny oraz plebania.

Wieś jest zwodociągowana oraz skanalizowana (ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Osiecznicy).

II-2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Pojęcie ładu przestrzennego zostało zdefiniowane w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*: „należy przez to rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnić w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”.

W przypadku gminy Osiecznica można generalnie uznać, że stan ładu przestrzennego na jej obszarze jest dobry. W krajobrazie gminy dominują lasy (stanowiące ok. 87% powierzchni gminy), natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią tylko ok. 2% powierzchni gminy. Obszary zabudowane wsi rozwijają się na bazie historycznych lokacji wsi w dolinach Kwisy i Czernej Wielkiej. W zainwestowaniu obszarów wiejskich mało jest elementów dysharmonijnych - nowa zabudowa nawiązuje gabarytami do dawnej zabudowy poszczególnych wsi (choć bywa niespójna, jeżeli chodzi o sposób ukształtowania bryły nowych budynków).

Walory krajobrazowe i kulturowe gminy były dotychczas chronione poprzez regulacje obowiązujących planów miejscowych - niemal cały obszar gminy posiada pokrycie planami (jedynie ok. 1,5% powierzchni gminy nie posiada takiego pokrycia - są to przede wszystkim tereny leśne).

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla obszaru województwa, brak jest aktualnie rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów oraz lokalizacji krajobrazów priorytetowych.

II-3. STAN ŚRODOWISKA

II-3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Użytki rolne zajmują 6,37% obszaru gminy (łącznie ok. 2 947 ha), w tym grunty orne zajmują 4,12% obszaru gminy (łącznie ok. 1 802 ha).

Pod względem typologicznym największą powierzchnię wśród użytków rolnych zajmują gleby pseudobielicowe, które stanowią około 45% użytków rolnych gminy Osiecznica. Na dalszych miejscach są gleby organogeniczne (30%) oraz brunatne, których udział kształtuje się w granicach 20% użytków rolnych. Pozostałe gleby to czarne ziemie oraz mady. Gleby pseudobielicowe występują przeważnie na terenach z wysoko występującymi wodami gruntowymi, brunatne – na terenach wyniesionych, gdzie wody gruntowe występują głębiej. W dolinie Kwisy i Czernej Wielkiej występują mady (Okińczyc 1982).

Z zestawienia gatunków gleb wynika, że najwięcej jest gleb wytworzonych z piasków słabogliniastych przechodzących płytko i średnio głęboko w luźny piasek. Stanowią one około 40% areatu użytków rolnych. Gleby te zostały zaliczone do kompleksu żytniego słabego i żytniego najsłabszego. Najwyżej kwalifikowane są użytki rolne z glebami organogenicznymi (gleby murszaste na podłożu mineralnym). W zależności od głębokości zalegania podłoża piaszczystego, zaliczono je do kompleksu żytniego dobrego lub kompleksu żytniego słabego.

Gleby kompleksu pszennego dobrego zajmują zaledwie 4% powierzchni użytków rolnych. Są to prawie wyłącznie mady, rzadziej gleby pseudobielicowe. Kompleks pszenno-wadliwy zajmuje 3% powierzchni gruntów ornych. Są to wyłącznie gleby pseudobielicowe wykształcone z glin lekkich i średniopylaste zalegające głęboko na piasku słabogliniastym. Najwięcej gleb kompleksu żytniego, bardzo dobrego znajduje się w Ołoboku i Przejęśławiu. W gminie zajmują one łącznie 3% powierzchni gruntów rolnych.

Przeważającą część powierzchni użytków zielonych (76%) zajmują użytki kompleksu 2z średniego. Typologicznie są to głównie gleby organogeniczne występujące w obniżeniach terenu oraz w dolinach rzecznych. Największe połacie takich użytków występują w obrębach: Parowa, Ołobok i Tomisław. Użytki zielone kompleksu dobrego 1z na terenie gminy Osiecznica w ogóle nie występują (Okińczyc 1982).

Na obszarze gminy Osiecznica nie występują gleby najwyższej jakości (I i II klasy bonitacyjnej), natomiast gleby dobre, klasy III stanowią tylko niecałe 2% powierzchni użytków rolnych. Dominują tu gleby średnie, zaliczane do V klasy bonitacyjnej (45,6% użytków rolnych). Grunty średniej jakości, klasy IV zajmują 1/3 użytków rolnych. W gminie dominują więc grunty słabej jakości, klasy V i VI, zajmujące 64,8% powierzchni użytków rolnych.

Aż 45% powierzchni użytków rolnych na terenie opracowania, to gleby bardzo kwaśne o pH poniżej 4,5. Gleby kwaśne, o pH w granicach 4,6 – 5,5, zajmują 33% powierzchni użytków rolnych. Trzecią pozycję pod tym względem zajmują gleby słabo kwaśne, o pH w granicach 5,6 – 6,5, których jest 14%. Gleb obojętnych i zasadowych jest 8%.

II-3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy i grunty leśne zajmują ok. 87% obszaru gminy (łącznie ok. 38 052 ha). Przeważają tutaj lasy sosnowe.

Lasy gminy Osiecznica wchodziły w skład Puszczy Bolesławiecko-Zgorzeleckiej. Relikty z dawnej Puszczy można tu jeszcze spotkać jedynie wzdłuż rzeki Kwisy. Współczesny świat flory i fauny jest dziedzictwem okresu polodowcowego. Roślinność i fauna leśna okresu polodowcowego ulegała różnym zmianom równoległym z wahaniami klimatu, kiedy to z terenów sąsiednich wkraczały nowe gatunki, a inne wycofywały się lub ginęły nie mogąc przystosować się do nowych warunków bytowania. Równocześnie z tymi zmianami coraz większą rolę w przekształcaniu środowiska naturalnego zaczął przejmować gospodarujący w nim człowiek. W wyniku zmian, wywołanych w szacie roślinnej gospodarczą działalnością człowieka, płaty lasu zachowały się tylko na najsłabszych glebach oraz w dolinach rzecznych. Tworzą one jednogatunkowe bory sosnowe, rzadziej wielogatunkowe lasy mieszane z sosną, dębem, bukiem, świerkiem i grabem oraz z domieszką jawora i lip.

Najczęściej zbiorowiska borów sosnowych reprezentowane są przez suboceaniczny bór świeży *Leucobryo-Pinetum*. Jest to bór sosnowy cechujący się zwykle jednowiekowym drzewostanem złożonym niemal wyłącznie z sosny. Niewielką domieszką stanowi niekiedy brzoza brodawkowata oraz dąb szypułkowy. W na ogół dobrze rozwiniętym runie, zwłaszcza w wiekowych, kilkudziesięcioletnich drzewostanach, panują borówki: czarna *Vaccinium myrtillus* i brusznica *V. vitis-idaea* oraz: śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense* oraz wrzos *Calluna vulgaris*. W starszych drzewostanach dużą rolę odgrywa również warstwa mszyska. Stosunkowo rozpowszechnionymi zbiorowiskami na terenie gminy są też bory mieszane *Pino-Quercetum*. Ich charakter jest bardzo niejednorodny. Zwykle fitocenozy borów mieszanych występują w postaci zbiorowisk silnie zmienionych i zdegenerowanych. Najczęściej są to lasy z sosną jako gatunkiem dominującym. Mniejszy lub większy udział na tu dąb szypułkowy *Quercus robur*, brzoza *Betula verrucosa*, a w wilgotniejszych

miejskach osika *Populus tremula*. Na ogół stosunkowo dobrze rozwiniętą warstwę podszytu buduje podrost drzew oraz kruszyna *Frangula alnus*. Runo na charakter borowy, dominuje borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*. Na miejscach wilgotniejszych, z wyższym poziomem wód gruntowych spotkać można fragmenty wilgotnego boru sosnowego *Molinio-Pinetum*. W runie wilgotnych borów zdecydowanym dominantem jest trzęślica modra (*Molinia coerulea*), niekiedy wspólnie z trzęślicą dominującą rolę odgrywa także borówka czernica *Vaccinium myrtillus*. Miejscami, we fragmentach borów trzęślicowych bardzo bujnie rośnie w podszywie kruszyna. Najbardziej wilgotne fragmenty borów sosnowych rozwijające się na glebach torfowych zajmują bory bagienne *Vaccinio uliginosi* - *Pinetum*. Fragmenty borów bagiennych z bagnem zwyczajnym *Ledum palustre* – gatunkiem charakterystycznym zespołu, wykształciły się tylko miejscami i to bardzo fragmentarycznie.

Pod względem typów siedliskowych w lasach Osiecznicy dominują siedliska Boru świeżego (ok. 19 939 ha, co stanowi ok. 47% powierzchni wszystkich siedlisk), Boru mieszanego świeżego (ok. 8 585 ha, co stanowi ok. 22,5% powierzchni wszystkich siedlisk) i Boru mieszanego wilgotnego (ok. 5 654 ha, co stanowi ok. 14,1% powierzchni wszystkich siedlisk). Znaczący udział mają także: Las mieszany wilgotny (ok. 672 ha), Bór mieszany bagienno (ok. 628 ha), Bór wilgotny (ok. 339 ha), Las mieszany świeży (ok. 148 ha) i Las łęgowy (146 ha). Marginalny udział mają pozostałe typy siedliskowe lasów (Las mieszany bagienno, Las wilgotny, Las świeży, Ols).

Bór świeży porasta gleby bielcowe, piaszczyste, słabo gliniaste. Gatunkiem dominującym jest tutaj sosna w wieku nawet do 100 lat. W ubogim podszywie, który zajmuje od 10 do 20% powierzchni występuje czerwucha oraz podrosty dębu, sosny i brzozy. Runo mszyste z dominacją rokitnika, brusznicy, czernicy, wrzосу i traw.

Drzewostan **Boru mieszanego świeżego** stanowi przede wszystkim sosna w wieku 30 do 100 lat. Drzewom iglastym, które mają około 60% udział w drzewostanie towarzyszą brzoza i dąb. Runo stanowi gęsta roślinność zielona reprezentowana przez różne gatunki ceniolubnych traw oraz podagrycznik, szczyr, fiołek, gwiazdnicę, jeżynę i malinę. W podszywie występuje kruszyna oraz podrosty drzew.

Drzewostan **Lasu mieszanego świeżego** stanowi głównie brzoza. Gatunkami współpanującymi są tu także sosna, w mniejszym stopniu sosna, osika, dąb i akacja. Podszyt stanowi przede wszystkim czerwucha i jarzębina. Pokrywa on niekiedy nawet 60% powierzchni lasu. Runo leśne jest tu z reguły zadarnione. Trawom towarzyszy czernica, malina, jeżyna oraz paprocie: narecznica lub orlica. Lasy tego typu rosną na średniogłębokich glebach brunatnych, piaszczystych, podścielonych piaskami gliniastymi.

W Borze mieszanym wilgotnym występuje bogaty zestaw gatunkowy drzew: sosna, dąb, świerk, brzoza, osika, topola i olsza. W podszywie zajmującym około 50% powierzchni lasu, oprócz jarzębiny i osiki spotyka się częściowo chronioną kruszyną. Pokrywa jest tutaj zadarniona, trawiasta z udziałem jeżyny, czernicy i szczyru.

Lasy mieszane wykształciły się na kwaśnych glebach brunatnych wytworzonych z glin zwałowych. Poziom wody gruntowej jest tu z reguły poza zasięgiem systemu korzeniowego. Drzewostan opiera się na świerku, sośnie, modrzewiu, dębie i brzozie. Podszyt występuje bardzo licznie, pokrywa on na ogół od 80 do 100% powierzchni. Najczęściej występującymi gatunkami jest tu bez koralowy i czarny, leszczyna, kalina, jarzębina oraz podrosty miejscowych gatunków drzew. Runo jest również bujnie rozwinięte. Najczęściej występuje szczawik, turzyce, malina, jeżyna i borówka czarna.

Ols jesionowy wykształcił się na glebach brunatnych, bagiennych i pobagiennych z poziomem wody gruntowej na niewielkiej głębokości. Dominują tu drzewostany olszowe i jesionowe. Najczęściej w domieszkach wyszukać można buki, dęby, świerki i lipy. Podszyt nieliczny z kruszyną, olszą, leszczyną oraz czerwuchą. Pokrywa zadarniona z dominacją turzyc, pokrzywy, szczawiku, skrzypu, niecierpka, narecznicy oraz maliny i jeżyny.

Puszcza Bolesławiecko – Zgorzelecka już dawno straciła charakter naturalnych lasów. W miejsce drzewostanów liściastych i mieszanych wprowadzono monokultury sosnowe, wynikiem czego doszło do zachwiania równowagi ekologicznej na tym terenie. Stworzyło to dogodne warunki do rozmnażania szkodników owadów, co znalazło wyraz w tzw. klęskach elementarnych, jakie co pewien czas występowały na obszarze gminy. Według orientacyjnych danych większe klęski były notowane w latach: 1870, 1907 i 1908, kiedy to po przejściu huraganów wystąpiły gradacje brudnicy mniszki. Osobnym rozdziałem w historii tych lasów jest okres po II wojnie światowej. W pierwszych jego latach powstawały częste pożary, w wyniku czego wystąpiły gradacje szkodników wtórnych (przypłaszczek granatek, cetyńce, kózki, smoliki i inne). W dużym stopniu uległo uszkodzeniu około 4 tys. ha drzewostanów, które zostały usunięte. Drzewostany iglaste, a przede wszystkim drzewostany sosnowe, są na obszarze co najmniej 3/4 powierzchni lasów w stanie okresowego lub stałego zagrożenia. Przyczyną tego zagrożenia są czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne. Do najgroźniejszych pierwotnych szkodników sosny należy zaliczyć brudnicę mniszkę oraz strzygonię choinówkę. Lasy, które stanowią tereny poligonowe są

poddawane antropopresjom powodującym fizyczne uszkodzenie drzewostanu oraz roślinności niższych pięter, ale także płoszenie zwierząt i zanieczyszczanie środowiska glebowo- wodnego.

Lasy zarządzane są przez Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych we Wrocławiu - Nadleśnictwa Bolesławiec, Świętoszów, Węgliniec i Ruszów oraz Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych w Zielonej Górze - Nadleśnictwo Żagań.

Lasy ochronne obejmują 19 716 ha, a lasy gospodarcze ok. 17 948 ha.

II-3.3. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe zajmują na terenie gminy Osiecznica powierzchnię ok. 178 ha, co stanowi 0,4% powierzchni gminy. Zdecydowaną większość stanowią wody śródlądowe płynące (ok. 171 ha). Wody śródlądowe stojące zajmują powierzchnię ok. 7 ha.

Gmina Osiecznica leży na obszarze zlewni głównego ciekę Dolnego Śląska - Odry. Przez teren gminy przepływają dwie rzeki: Kwisa oraz Czarna Wielka. Obie rzeki stanowią lewobrzeżny dopływ Bobru i posiadają na obszarze gminy nieliczne większe dopływy. Kwisa przyjmuje tutaj potoki: Kliczkówka, Śloniec, Pruszkowska Struga i Czernik (dopływy prawobrzeżne) oraz Łącznica Górna i Łącznica Dolna (dopływy lewobrzeżne). Zachodni obszar gminy odwadniany jest przez Czarną Wielką. Zbiera ona szereg małych dopływów, głównie okresowych. Największe wśród nich to: Śrem, Śremiec i Ośnica (dopływy prawobrzeżne).

Dla Kwisy i Czernej Wielkiej wyznaczono wododziały III rzędu. W wododziałach tych brak jest odcinków niepewnych oraz bram wodnych. Wododział Kwisy jest częściowo oparty na działach wodnych obszarów bezodpływowych. Wododziały IV rzędu wyznaczono w dorzeczu Kwisy dla cieków: Łącznica Dolna, Łącznica Górna oraz Kliczkówka. Są one częściowo oparte na wododziałach III rzędu, a Kliczkówka - także na działach wodnym obszarze bezodpływowego. W dorzeczu Czernej Wielkiej wyznaczono dział wodny IV rzędu dla cieków: Złoty Potok, Wykrotnica, Ołobok, Ziębina, Czarna Mała, Śrem oraz Ośnica. Bramy wodne są w wododziałach Ziębiny i Ołoboku.

Kwisa jest lewostronnym dopływem Bobru, o długości 126,8 km (na terenie gminy ok. 36 km) i powierzchni zlewni na terenie Polski 994,9 km². Płynie z Sudetów Zachodnich przez Pogórze Zachodnio - Sudeckie na Nizinę Śląsko-Łużycką - na terenie województwa dolnośląskiego i lubuskiego. Źródła ma w Górach Izerskich (Izerskie Garby) na wysokości ok. 1 020 m n.p.m., na południowy wschód od Świeradowa Zdroju. Uchodzi do Bobru na wysokości ok. 110 m n.p.m., między Szprotawą a Żaganiem na terenie województwa lubuskiego. Kwisa w granicach gminy zachowała swój naturalny charakter. Ostro rysująca się w krajobrazie forma dolinna rzeki cechuje się wybitnymi walorami krajobrazowymi. Wyróżnić tu należy górski charakter rzeki w rejonie epigenetycznego przełomu w Osiecznicy i Kliczkowie oraz nizinny z meandrami, zakolami i starorzeczami na pozostałym odcinku, po granice gminy w Świętoszowie. Na Kwisie zlokalizowano dwa duże zbiorniki zaporowe: Jezioro Złotnickie i Leśniańskie – znajdujące się powyżej terenu gminy. Powierzchnia zlewni wynosi 1 026 km², w tym na terenie Polski 994,9 km². Średni spadek doliny Kwisy w górnym biegu wynosi ok. 15‰, w dolnym ok. 1‰. (Gradowski 2002).

Czarna Wielka to lewobrzeżny dopływ Bobru, odwadniający północno – wschodnią część Pogórza Izerskiego i wschodnią część Borów Dolnośląskich. Wypływa ze Wzgórz Stawnikowickich na wysokości około 275 m n.p.m. – uchodzi do Bobru poniżej Żagania. Rzeka ma długość ok. 70 km, a na terenie gminy ok. 12 km (Staffa i in. 2003). Zlewnia Czernej Wielkiej jest asymetryczna. Na terenie gminy Osiecznica Czarna Wielka zachowała w pełni swój naturalny, nizinny charakter bez wyodrębnionej wyraźnie w krajobrazie formy dolinnej. Długość Czernej Wielkiej na terenie gminy wynosi ok. 24 km.

Zgodnie ze zaktualizowanym „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.), obszar Gminy Osiecznica znajduje się w granicach następujących jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

1) stanowiących część scalonej części wód o kodzie SO0608:

- RW60001716549 „Ruda” (Kliczków, Ławszowa, Osieczów, Przejęsław, Świętoszów) - JCWP oceniona jako silnie zmieniona, o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- RW6000171656 „Stawna” (Świętoszów) - JCWP oceniona jako naturalna, o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;

- RW60002016599 „Bóbr od Bobrzycy do Kwisy” (Kliczków, Ławszowa, Osieczów, Świątoszów) - JCWP oceniona jako naturalna, o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- 2) stanowiących część scalonej części wód o kodzie SO0612:
- RW60001816694 „Kliczkówka” (Kliczków, Osieczów) - JCWP oceniona jako naturalna, o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
 - RW600020166939 „Kwisa od Kliczkówki do Bobru” (Kliczków, Osiecznica, Osieczów, Tomisław) - JCWP oceniona jako naturalna, o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- 3) stanowiących część scalonej części wód o kodzie SO0613:
- RW600017166972 „Dopływ spod Łoz” (Ławszowa, Świątoszów) - JCWP oceniona jako naturalna, o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
 - RW600017166989 „Czernik” (Ławszowa, Przejęśław, Świątoszów) - JCWP oceniona jako naturalna, o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
 - RW600020166999 „Kwisa od zb. Leśna do Kliczkówki” (Kliczków, Ławszowa, Osiecznica, Osieczów, Przejęśław, Świątoszów) - JCWP oceniona jako naturalna, o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- 4) stanowiących część scalonej części wód o kodzie SO0615:
- RW60001816853 „Czarna Wielka od źródła do Ziębiny” (Bronowiec, Ławszowa, Ołobok, Osiecznica, Parowa, Poświętne, Przejęśław, Świątoszów, Tomisław) - JCWP oceniona jako naturalna, o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
 - RW600018168549 „Ziębina” (Bronowiec, Ołobok, Parowa, Poświętne) - JCWP oceniona jako silnie zmieniona, o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- 5) stanowiąca część scalonej części wód o kodzie SO0617:
- RW60001816874 „Olsza” (Bronowiec, Ławszowa, Poświętne, Świątoszów) - JCWP oceniona jako silnie zmieniona, o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Wody podziemne

Wody podziemne górnego horyzontu są ukształtowane w dość zróżnicowanej formie. Przeważają wody gruntowe o swobodnym zwierciadle w przepuszczalnych osadach piaszczysto-żwirowych. Ich zwierciadło zalega na niejednorodnych głębokościach - głęboko pod wyniosłościami terenowymi oraz płytko w obniżeniach i dolinach cieków. Miejscami zbliża się ono do powierzchni terenu kształtując mokradła lub podmokłości. W tych rejonach strop poziomu wodonośnego posiada cechy zbliżone do wód wierzchówkowych. Poziom wód gruntowych łączy się przeważnie, w formie ciągłej, z wodami aluwialnymi dolin Czernej Wielkiej i Kwisy, mając wyraźny spadek hydrauliczny w kierunku rzek. Zgodnie z „Mapą hydrograficzną Polski” na obszarach miejscowości (położonych w dolinach Kwisy i Czernej Wielkiej) pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje średnio na głębokości 1-2 m p.p.t.

Dolina Kwisy posiada miąższą strefę głównie przepuszczalnych osadów aluwialnych, w których występuje zasobny poziom wodonośny o płytkim swobodnym zwierciadle. Jest ono najczęściej łagodnie nachylone do rzeki oraz zgodnie ze spadkiem doliny. Powoduje to przemieszczanie się wód w aluviach stwarzając korzystne warunki odnawialności w trakcie eksploatacji studniami ujęciowymi. Dolina Kwisy charakteryzuje się największą zasobnością górnego poziomu wód podziemnych. Pozostałe obszary mają zróżnicowane warunki hydrogeologiczne dla kształtowania się pierwszego poziomu wodonośnego.

Wody gruntowe w osadach przepuszczalnych od góry mają najczęściej ograniczone rozprzestrzenienie w formie nieregularnych płatów i wyklinowują się na osadach o niskiej przepuszczalności. Niekiedy też ich poziom

posiada kontynuację pod nisko przepuszczalnymi gruntami i ma tam zwierciadło napięte. Stąd wody gruntowe, nawet o lokalnie grubym poziomie wodonośnym, cechują się najczęściej umiarkowaną lub niewielką zasobnością. Brak ciągłości poziomu powoduje, że nawet na niewielkich odległościach można spotkać wody gruntowe o odmiennych cechach.

Wody górnego horyzontu w osadach o niskiej przepuszczalności występują najczęściej w spłaszczonych przemytych partiach stropowych. Tworzą tam przeważnie niskozasobne horyzonty o charakterze wód wierzchówkowych. Wody górnego horyzontu są słodkie. Głębokie poziomy wodonośne w osadach piaszczysto-żwirowych, pod lasami, charakteryzują się przeważnie dobrą jakością. Pozostałe mają jakość zróżnicowaną. Część z nich posiada podwyższone zawartości żelaza lub żelaza i manganu. Wśród niektórych zdarzają się bardzo wysokie zawartości żelaza.

Zgodnie ze zaktualizowanym „*Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*” (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.), obszar Gminy Osiecznica znajduje się w granicach następujących jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) wydzielonych w dorzeczu Odry, w regionie Środkowej Odry:

- JCWPd Nr 77 o kodzie PLGW600077

Powierzchnia JCWPd Nr 77 wynosi 2654,7 km². JCWPd Nr 77 na obszarze gminy Osiecznica obejmuje ok. 32% jej powierzchni w obrębach wsi: Bronowiec, Ławszowa, Ołobok, Osiecznica, Parowa, Poświętne, Przejęśław, Świętoszów i Tomisław.

Wody JCWPd Nr 77 oceniono pod względem stanu chemicznego i ilościowego jako dobre, niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. Rodzaj użytkowania JCWPd Nr 93 określono jako rolniczo-leśny.

- JCWPd Nr 93 o kodzie PLGW600093

Powierzchnia JCWPd Nr 93 wynosi 1981.2 km². JCWPd Nr 93 na obszarze gminy Osiecznica obejmuje ok. 68% powierzchni gminy w obrębach wsi: Kliczków, Ławszowa, Osiecznica, Osieczów, Przejęśław, Świętoszów i Tomisław.

Wody JCWPd Nr 93 oceniono pod względem stanu chemicznego i ilościowego jako dobre, zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. Rodzaj użytkowania JCWPd Nr 93 określono jako rolniczo-leśny.

Gmina Osiecznica położona na jest w zasięgu dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych przyporządkowanych do obszaru dorzecza rzeki Odry):

- GZWP Nr 315 „Chocianów - Gozdnicza”, obejmującego północną i zachodnią część gminy.

Jest to zbiornik o powierzchni 1 170,36 km², gromadzący wody piętra czwartorzędowego w utworach porowych (piaski sandrowe, utwory piaszczysto-żwirowe dolin kopalnych), o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 292 tys. m³/dobę oraz o średniej głębokości ujęć wynoszącej 60 m. Warstwa wodonośna jest słabo izolowana od powierzchni terenu, a zatem narażona jest na przenikanie zanieczyszczeń.

W roku 2013 dla zbiornika opracowano „Dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 315 Chocianów - Gozdnicza”, jednak dotychczas nie wyznaczono obszaru ochronnego.

- GZWP Nr 317 „Niecka zewnętrzna sudecka - Bolesławiec”, obejmującego południową część gminy.

Jest to zbiornik o powierzchni 1 583 km², gromadzący wody w górnokredowych utworach szczelinowo – porowych, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 80 tys. m³/dobę oraz o średniej głębokości ujęć wynoszącej 100-200 m.

W roku 2011 dla zbiornika opracowano „Dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 303 Pradolina Barycz-Głogów (E), jednak dotychczas nie wyznaczono obszaru ochronnego.

II-3.4. Wymogi ochrony środowiska

1. Jakość powietrza.

„Ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim w 2015 roku” (WIOŚ Wrocław, kwiecień 2015 r.) została wykonana zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

Gmina Osiecznica zlokalizowana jest w strefie dolnośląskiej oznaczonej kodem PL0204. W 2015 r. monitoring jakości powietrza prowadzony był w 27 stacjach pomiarowych, a pomiary wykonywane były metodami automatycznymi (pomiary ciągłe zanieczyszczeń gazowych na większości stanowisk pomiarowych oraz pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 na niektórych stanowiskach) oraz metodami manualnymi (pobór prób w terenie i oznaczenia laboratoryjne – pomiary codzienne pyłu zawieszonego PM10 i pyłu PM2,5). Ze względu na wdrożenie w WIOŚ we Wrocławiu matematycznego modelowania jakości powietrza, w 2015 r. zrezygnowano ze wskaźnikowych pomiarów metodą pasywną.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzeny, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Ponadto w stacji tła regionalnego w Osieczowie realizowane są pomiary całkowitej rtęci w stanie gazowym, depozycji całkowitej (metale ciężkie i WWA) oraz skład pyłu PM2,5 w odniesieniu do kationów (Na⁺, K⁺, Ca²⁺, Mg²⁺, NH₄⁺) i anionów (Cl⁻, SO₄²⁻, NO₃⁻) oraz węgla organicznego i elementarnego. Lokalizacja stacjonarnych stacji automatycznych oraz manualnych (poborników pyłu PM10/PM2,5) jest z reguły niezmienna i zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej oceny jakości powietrza” wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru próbek substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Tak jak w latach poprzednich największym problemem w skali województwa dolnośląskiego pozostaje wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym, zarówno PM10, jak i PM2,5 oraz benzo(a)pirenem.

Na obszarze samej gminy Osiecznica zlokalizowana jest stacja pomiarowa w miejscowości Osieczów, która w roku 2016 generalnie nie notowała przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza.

Dane pomiarowe zanieczyszczeń powietrza dla stacji Osieczów w roku 2016 r

CZAS	SO ₂ Dwutlenek siarki ³⁾ [µg/m ³]	NO ₂ Dwutlenek azotu [µg/m ³]	NO _x Tlenki azotu [µg/m ³]	NO Tlenek azotu [µg/m ³]	O ₃ Ozon [µg/m ³]	O ₃ Ozon 8h ²⁾ [µg/m ³]	Hg Rtęć gazowa [ng/m ³]
Styczeń	6,0	16	19	2	33	76	-
Luty	5,4	9	11	1	52	92	1,4
Marzec	4,1	8	9	1	53	102	-
Kwiecień	4,0	7	9	1	60	123	1,7
Maj	3,8	6	7	0	69	134	1,7
Czerwiec	3,2	4	5	0	54	127	1,6
Lipiec	3,2	4	4	0	52	115	1,5
Sierpień	3,3	4	5	0	51	150	1,4
Wrzesień	2,2	6	8	1	45	135	1,7
Październik	1,1	8	9	1	24	65	1,5
Listopad	2,5	11	15	2	23	61	1,5
Grudzień	5,8	15	17	2	30	75	1,6
wartość średnia	3,7 (poz. dop.: 20 µg/m ³)	8 (poz. dop.: 40 µg/m ³)	10 (poz. dop.: 30 µg/m ³)	1	46	-	1,5
minimum	1,1	4	4	0	23	61	1,4
maksimum	6,0	16	19	2	69	150	1,7

Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

Gmina posiada aktualny „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Osiecznica” (zespół autorski pod kierunkiem dr inż. Marii Stanisławskiej, IME Consultung, marzec 2016 r.), zatwierdzony i przyjęty do realizacji uchwałą Nr XXIII/108/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 16 czerwca 2016 r. PGN jest realizowany w ramach Priorytetu IX „Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna – Działanie 9.3 „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej” (Konkurs

nr 2/POLIŚ/9.3/2013), współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013”.

Bilans niskiej emisji CO₂ na obszarze gminy Osiecznica w roku bazowym 2014. wykazał dominację ilości emitowanego dwutlenku węgla z paliw opałowych. Emisja związana ze spalaniem energetycznym w budynkach mieszkalnych stanowi ponad połowę całkowitej emisji CO₂ na obszarze gminy. Drugi w kolejności był sektor związany z transportem lokalnym. Zbiorcze zestawienie niskiej emisji w gminie Osiecznica w roku bazowym 2014 przedstawia poniższa tabela:

Sektor (obszar problemowy)	Emisje CO ₂ / CO ₂ e [Mg]	Udział %	
		bez energii elektrycznej	z energią elektryczną
Budynki, wyposażenie i urządzenia publiczne	710	2,5%	1,9%
Budynki mieszkalne	19 950	71%	52,9%
Budynki, wyposażenie i urządzenia (produkcja i usługi)	1 944	7%	5,2%
Transport lokalny	4 827	17%	12,8%
Inne (hodowla, maszyny rolnicze)	632	2%	1,7%
RAZEM	28 064	100%	
Energia elektryczna, w tym oświetlenie publiczne	9 658		25,6%
OGÓŁEM	37 722		100%

Zdecydowanie dominuje węgiel kamienny spalany w paleniskach tradycyjnych oraz węgiel typu groszek (zwany powszechnie ekogroszkiem), spalany w paleniskach retortowych. Kotły na opał stały zainstalowane przed rokiem 2000 należy generalnie uznać za mało efektywne i nisko sprawne (często ich sprawność oscyluje poniżej 50%). Ilość energii wprowadzana do kotła w paliwie jest w dużej mierze tracona w wyniku niedoskonałości konstrukcji tych kotłów, ich wyeksploatowania, złych rozwiązań dotyczących sieci centralnego ogrzewania oraz braku jakiegokolwiek sterowności procesem spalania. Zarówno z tego powodu, jak i ze względu na brak ograniczeń, co do możliwości wprowadzania substancji opałowych do paleniska (stosowanie węgla bardzo złej jakości, materiałów odpadowych itd.) kotły te należy uznać za najbardziej szkodliwe z punktu widzenia ochrony środowiska. Na terenie niektórych posesji spotyka się także systemy grzewcze oparte o indywidualne piece zlokalizowane w poszczególnych pomieszczeniach (piece kaflowe, żeliwne oraz tzw. kozy).

W nowszej lub modernizowanej zabudowie stosowane źródła ciepła stanowią znacznie mniejsze obciążenie dla środowiska. Kotły na paliwa stałe to w dużej mierze nowoczesne urządzenia przystosowane do spalania ekogroszku z zastosowaniem automatycznych podajników paliwa. Pojawiają się też rozwiązania oparte o spalanie biomasy w formie peletu. Kotły na paliwa stałe montowane w budynkach powstających po roku 2000 charakteryzują się przede wszystkim dużo lepszymi parametrami (nawet rzędu 90%) w zakresie sprawności oraz rozwiązaniami dotyczącymi efektywnego spalania paliw (np. zgazowanie drewna, automatyka pogodowa). W wielu przypadkach są to konstrukcje wykluczające możliwość współspalania innych materiałów, w tym odpadów (kotły retortowe, z podajnikami). W wielu budynkach na terenie gminy zastosowanie znalazły kotły na gaz ziemny sieciowy. Coraz liczniejszą grupę źródeł ciepła w nowym budownictwie jednorodzinny stanowią rozwiązania oparte w całości o odnawialne źródła energii (pompy ciepła, kotły na biomasę) lub układy hybrydowe, w których OZE stanowią uzupełnienie dla rozwiązań tradycyjnych (np. kolektory słoneczne).

Istotne znaczenie ze względu na łatwy dostęp do biomasy leśnej odgrywa też drewno. W nowym budownictwie jest ono spalane głównie w kominkach, natomiast w zabudowie starszego typu - w paleniskach indywidualnych.

Poza największymi miejscowościami (Świątoszów i Osiecznica) znaczący wpływ na emisje rozproszone z obszarów zabudowanych mają miejscowości Parowa i Ławszowa, a najmniejszy zaś miejscowości Bronowiec i Poświętne. Odmienną charakterystykę posiadają miejscowości Osiecznica i Świątoszów- ze względu na obecność sieci gazowej. Pomimo dużej liczby mieszkańców korzystających z CO zbiorowego, nadal przeważa węgiel kamienny spalany w kotłach węglowych.

W ujęciu „per capita” największe emisje zanieczyszczeń gazowych i pyłu z gospodarstw domowych pochodzą z miejscowości Osieczów i Kliczków, a najmniejsze z miejscowości Osiecznica i Poświętne. Roczna wielkość niskiej emisji z sektora mieszkalnego w 2014 r. w ujęciu per capita [kg/mieszkańca] przedstawiono w poniższej tabeli:

Miejscowość	SO ₂	CO	NO ₂	CO ₂	pył	B(a)P
Bronowiec	14,16	4,53	59,89	2625,86	3,88	0,0008

Kliczków	14,75	4,72	62,35	2 734,11	4,04	0,0009
Ławszowa	14,57	4,67	61,62	2 701,76	3,99	0,0009
Ołobok	14,63	4,69	61,87	2 713,09	4,01	0,0009
Osiecznica	13,00	4,16	54,24	2 423,86	3,52	0,0007
Osieczów	16,30	5,22	68,93	3 022,33	4,47	0,0010
Parowa	13,57	4,34	57,38	2 515,92	3,72	0,0008
Poświętne	11,91	3,81	50,34	2 207,27	3,26	0,0007
Przejęsław	13,23	4,24	55,93	2 452,51	3,63	0,0008
Świątoszów	15,37	4,96	64,19	2 903,99	4,16	0,0009
Tomisław	13,82	4,43	58,44	2 562,54	3,79	0,0008
RAZEM	14,16	4,54	59,60	2 639,13	3,87	0,0008

2. Klimat akustyczny.

Hałas komunikacyjny - drogi

Klimat akustyczny na obszarze gminy Osiecznica w największym stopniu kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Wśród nich szczególnie istotne są: Autostrada A4 (która jest częścią drogi międzynarodowej E40), droga krajowa nr 18 (planowana docelowo jako autostrada A18 relacji Olszyna-Golnice), droga wojewódzka nr 350, droga wojewódzka nr 357 (łącząca drogę wojewódzką nr 352 w Radomierzycach z drogą wojewódzką nr 350 w Osiecznicy) oraz drogi powiatowe: nr 2271D (Osiecznica - Świątoszów), 2281D (Osieczów - Tomisław), 2297D (Przejęsław), 2299D (Przejęsław - Ławszowa), 2300D (Ławszowa), nr 2302D (Parowa - Ołobok) i 2303D (Parowa - Poświętne).

Autostrady, które są znaczącym źródłem hałasu środowiskowego, w obrębie gminy Osiecznica prowadzą przez tereny leśne, w bezpiecznej odległości od wymagających ochrony akustycznej obszarów zabudowanych. Nie są one źródłem uciążliwości akustycznej dla ludzi.

Na obszarze gminy Osiecznica nie prowadzono dotychczas badań klimatu akustycznego. Na potrzeby opracowania p.n. „Ekofizjograficzne uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego gminy Osiecznica” (Zakład Ochrony Środowiska „Decybel”, Jelenia Góra, październik 2011 r.) przeprowadzono wyrwykowe, półgodzinne obserwacje ruchu pojazdów, które umożliwiły oszacowanie z dokładnością ok. 3-4 dB poziomów hałasu. Wykorzystano tutaj metody obliczeniowe, a konkretnie metodę sygnałów elementarnych opisaną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2003 r. *w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem.*

Przyjęte do obliczeń wartości poziomów SEL zaczerpnięto z pomiarów przeprowadzonych w 2006 roku na terenie Jeleniej Góry, przy drogach o podobnych parametrach. Wyniki obliczeń przedstawia tabela 16. Są to równoważne poziomy L_{eqA} hałasu oszacowane w punkcie odległym 1m od krawędzi jezdni, na wysokości 1,5 m od poziomu gruntu.

Nr punktu	Lokalizacja punktu	Natężenie ruchu [poj/h]		LAeq [dB]	Zasięg oddziaływania hałasu > 60dB
		lekkie	ciężkie		
1	Droga nr 350 w Parowej	48	6	65,1	6 m
2	Droga nr 350 w Osiecznicy - wylot do Parowej	89	8	65,8	8 m
3	Droga nr 350 w Kliczkowie	95	12	67,1	11 m
4	Osiecznica, ul. Żagańska - wylot Przejęsław	71	14	67,4	11 m
5	Droga nr 357 w Osiecznicy	132	27	69,3	18 m
6	Świątoszów, ul. Żagańska	154	11	67,7	12 m
7	Świątoszów, ul. Ułańska	112	11	66,9	10 m
8	Droga powiatowa Osieczów	60	0	60,8	3 m

Obliczenia zasięgu oddziaływania hałasu przeprowadzano w sposób przybliżony, który nie uwzględniał oddziaływania elementów ekranujących. W związku z tym, określając narażenie na hałas brano pod uwagę tylko pierwszą linię zabudowy przyjmując, że dalsze budynki są skutecznie ekranowane przez budynki pierwszej linii. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że przekroczenia w granicach do 9 dB dopuszczalnych norm hałasu w porze dziennej przy budynkach mieszkalnych może powodować jedynie prowadzący przez Tomisław i Osiecznicę odcinek drogi wojewódzkiej nr 357. W strefie uciążliwości tej drogi znajdowało się 31 budynków mieszkalnych w Osiecznicy oraz 79 budynków w Tomisławiu. Na uciążliwości komunikacyjne mają powody także narzekać mieszkańcy

14 budynków w Kliczkowie, zlokalizowanych w odległości mniejszej niż 10 m od krawędzi drogi nr 350. Przekroczenia dziennej normy hałasu mogą tu dochodzić do 7 dB. Inne odcinki dróg na terenie gminy Osiecznica nie powodują istotnych przekroczeń norm akustycznych, bądź to z uwagi na brak terenów podlegających ochronie przed hałasem bądź też z uwagi na niewielkie obciążenie ruchem.

Hałas komunikacyjny - linie kolejowe

Źródłem hałasu na obszarze gminy Osiecznica jest także linia kolejowa Nr 283 relacji Jelenia Góra - Ławszowa o długości w granicach gminy Osiecznica 16,455 km. Jest to linia drugorzędna, niezelektryfikowana, jednotorowa. Na obszarze Gminy Osiecznica na linii Nr 283 zlokalizowane są: nieczynny przystanek osobowy Tomisław, ładownia i nieczynny przystanek osobowy Kliczków-Osiecznica, ładownia Przejęsław, ładownia i nieczynny przystanek osobowy Ławszowa oraz koniec linii Ławszowa. Pozostałe linie (Nr 282 relacji Miłkowice - Żary oraz Nr 275 relacji Wrocław Muchobór - Gubinek) przebiegają stycznie wzdłuż granic gminy Osiecznica, poza obszarami zabudowanymi.

Brak jest danych, które pozwoliłyby na precyzyjne określenie oddziaływania akustycznego linii kolejowej Nr 283 na przyległe do niej tereny zabudowane. Biorąc pod uwagę usytuowanie budynków należy przyjąć, że wartości dopuszczalne hałasu określone dla poszczególnych rodzajów terenów w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* nie są zachowane. Uwzględniając ograniczone wykorzystanie linii kolejowej oraz niską prędkość taboru, można założyć że uciążliwość wywołana transportem na opisywanym odcinku linii kolejowej ma charakter incydentalny i stosunkowo niskie natężenie.

Hałas przemysłowy

Na obszarze gminy Osiecznica problem hałasu przemysłowego dotyczy przede wszystkim przemysłu wydobywczego (górnictwa odkrywkowego) oraz przetwórstwa drzewnego (np. tartaki).

W przypadku górnictwa odkrywkowego szkodliwy wpływ robót górniczych nie może przekraczać granic wyznaczonego w koncesji terenu górniczego. Obecnie na obszarze gminy ustanowiono tylko jeden teren górniczy o nazwie „Osiecznica II” i powierzchni 7 176 457 m² na złożu surowców szklarskich „Osiecznica” (koncesja Nr 99/92 wydana decyzją Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 9 listopada 1992 r., zmieniona decyzjami Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych BKK/OZ/167/96 z dnia 30 stycznia 1996 r., GK/wk/MZ/487/1872/98 z dnia 29 czerwca 1998 r., Ministra Środowiska DGwk/RR/487-545/2000 z dnia 26 stycznia 2000 r. oraz Nr 31/2010 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 października 2010 r.).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu – Delegatura w Jeleniej Górze, w związku z pismami mieszkańców w roku 2003 przeprowadził kontrolę interwencyjną m. in. we wsi Osiecznica w zakresie uciążliwości akustycznej wraz z pomiarami emisji hałasu do środowiska w Kopalni i Zakładzie Przeróbczym Piasków Szklarskich „Osiecznica” Sp. z o. o. w Osiecznicy. Na podstawie kontrolnych pomiarów stwierdzono, że emisja hałasu do środowiska przy budynkach mieszkalnych (ul. Kwiatowej, ul. Liliowej i ul. Tulipanowej) nie powodowała przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych decyzją Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 lipca 1998 r. znak OS-7613/H/31/2868/98 ustalającą dopuszczalny równoważny poziom A hałasu emitowanego do środowiska z terenu ww. Przedsiębiorstwa (w wysokości 50 dB dla pory dziennej i 40 dB dla pory nocnej), jak również standardów emisyjnych określonych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (45 dB dla pory dziennej i 40 dB dla pory nocnej).

Na obszarze gminy generalnie zarysowuje się wyraźne oddzielenie w przestrzeni funkcji mieszkaniowych od funkcji przemysłowych i produkcyjnych.

3. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła pól elektromagnetycznych, którymi są przede wszystkim urządzenia emitujące elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące w zakresie częstotliwości od 0,1 MHz do 300,000 MHz, do których należą urządzenia radionadawcze i telewizyjne (np. stacje bazowe telefonii komórkowej), jak również urządzenia elektroenergetyczne o napięciu znamionowym powyżej 110 kV.

Przez obszar gminy przebiega jedna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV (S-318). Zasila ona GPZ 110/20 kV w Świętoszowie. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza 3 kV/m. Ponieważ linia ta przebiega przez tereny leśne gminy, nie stwarza ona zagrożenia polem elektromagnetycznym.

Na obszarze gminy Osiecznica zlokalizowane są także liczne urządzenia telekomunikacyjne. Do urządzeń takich należą między innymi stacje bazowe telefonii komórkowej, które promieniują energię elektromagnetyczną o częstotliwościach od 450 do 2100 MHz. Moc tego rodzaju anteny jest niewielka, rzędu 40 ÷ 60 d Bm (120 ÷ 180 mW). Z reguły, na jednym maszcie umieszcza się kilka takich anten. Całkowita moc anteny zależy od mocy doprowadzonej i charakterystyki promieniowania anten sektorowych. W otoczeniu tych anten pola elektromagnetyczne o wartościach powyżej dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samej anteny (i to na wysokości jej zamontowania) – w praktyce jest to odległość krótsza od 25 metrów. Na stacjach GSM oprócz anten sektorowych montowane są anteny radiolinii służące do transmisji danych między masztami. Charakteryzują się one bardzo wąską wiązką promieniowania (kąty połowy mocy poniżej 1,5 stopnia) i praktycznie nie mają wpływu na elektromagnetyczne otoczenie stacji bazowej. Tego rodzaju obiekty rozmieszczone są m. in. w Świętoszowie, Parowej i Ławszowej.

W ramach „Badania monitoringowego pól elektromagnetycznych w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2015 r. (WIOŚ we Wrocławiu, marzec 2016 r.) badania przeprowadzono w 45 punktach kontrolno-pomiarowych zlokalizowanych w Wałbrzychu, Legnicy, Głogowie oraz w 11 powiatach (bolesławieckim, dzierzoniowskim, kłodzkim, legnickim, lubińskim, świdnickim, lwówecki, lubańskim, oleśnickim, średzkim, złotoryjskim). Na obszarze gminy Osiecznica punkt kontrolny został zlokalizowany w Osiecznicy, przy ul. Lubańskiej. W punkcie pomiarowo-kontrolnym średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu 3 - 3000 MHz [V/m] wyniosła 0,19 - nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych określonych w Rozporządzeniu.

II-3.5. Wymogi ochrony przyrody

Gmina Osiecznica charakteryzuje się wybitnymi walorami środowiska naturalnego wraz z jego zasobami w postaci lasów, zasobów wód powierzchniowych, bogactwem świata roślinnego i zwierzęcego.

Spośród form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na obszarze gminy prawnymi formami ochrony przyrody objęto:

1. Obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony (OSO) PLB020005 „Bory Dolnośląskie”

Obszar o powierzchni 172 093,39 ha (obejmujący całą powierzchnię gminy Osiecznica), który stanowi jeden z największych kompleksów leśnych Polski, położony w dorzeczu Odry. Główną rzeką jest Bóbr. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana, przeważają tereny równinne. Południkowo przecinają je doliny rzek. Występują tu zwarte drzewostany sosnowe z ubogim runem, które stanowi wrzos i borówka. W podszycie występuje jałowiec i żarnowiec. Panującym gatunkiem jest sosna, domieszkowo występuje dąb, brzoza, buk oraz jodła i świerk. W bardziej żyznych rejonach bardziej bujną i wielowarstwową roślinnością. Urozmaicenie stanowią także liczne stawy rybne. Niektóre z nich są porośnięte szuwarami, natomiast część jest pozbawiona roślinności wskutek ich renowacji.

Na obszarze PLB020005 „Bory Dolnośląskie” występują ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: *Botaurus stellaris* (kod A021), *Ciconia nigra* (kod A030), *Ciconia ciconia* (kod A031), *Cygnus cygnus* (kod A038), *Pernis apivorus* (kod A072), *Milvus migrans* (kod A073), *Milvus milvus* (kod A074), *Haliaeetus albicilla* (kod A075), *Circus aeruginosus* (kod A081), *Tetrao urogallus* (kod A108), *Porzana porzana* (kod A119), *Crex crex* (kod A122), *Grus grus* (kod A127), *Bubo bubo* (kod A215), *Glaucidium passerinum* (kod A217), *Aegolius funereus* (kod A223), *Caprimulgus europaeus* (kod A224), *Alcedo atthis* (kod A229), *Picus canus* (kod A234), *Dendrocopos medius* (kod A238), *Lullula arborea* (kod A246), *Ficedula parva* (kod A320), *Tetrao tetrix tetrix* (kod A409).

Występuje tu co najmniej 19 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), bocian czarny, cietrzew (PCK), dzięcioł zielonosiwy, głuszec (PCK), kania czarna (PCK), rybitwa czarna, sóweczka (PCK), włochatka (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje kania ruda (PCK) i żuraw. Jest to najważniejsza ostoja bielika, cietrzewia i głuszca w Polsce południowo - zachodniej. Stwierdzono tu także jedno z największych liczebności włochatki i sóweczki w porównaniu z innymi ostojami krajowymi. Liczebności tych sów dochodzą tu do 80 par lęgowych.

Na poziomie krajowym lub regionalnym obszar PLB020005 „Bory Dolnośląskie” posiada następujące powiązania:

l.p.	forma ochrony	nazwa	pokrycie [%]
------	---------------	-------	----------------

1.	obszar chronionego krajobrazu	Dolina Czarnej Wody	1,09
2.	rezerwat przyrody	Torfowisko Borówki	0,02
3.	park krajobrazowy	Przemkowski	8,92
4.	rezerwat przyrody	Żurawie Bagno	0,03
5.	rezerwat przyrody	Buczyna Szprotawska	0,09
6.	rezerwat przyrody	Torfowisko pod Węglińcem	0,0
7.	park krajobrazowy	Łuk Mużakowa	0,67
8.	obszar chronionego krajobrazu	Bory Dolnośląskie	11,93
9.	obszar chronionego krajobrazu	Wrzosiec koło Piasecznej	0,02
10.	rezerwat przyrody	Przygiełkowe Moczary	0,06
11.	rezerwat przyrody	Buczyna Piotrowicka	0,1
12.	obszar chronionego krajobrazu	Dolina Bobru	0,74
13.	rezerwat przyrody	Zacisze	0,01
14.	rezerwat przyrody	Czarne Stawy	0,08
15.	obszar chronionego krajobrazu	Dolina Szprotawki	1,11

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Dolnośląskie PLB020005 (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 2445).

▪ specjalny obszar ochrony (SOO) PLH 020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”

Obszar o powierzchni 8 067,76 ha (z czego w granicach gminy Osiecznica znajduje się 2 915,77 ha tego obszaru), który jest północnym fragmentem Borów Dolnośląskich w zlewni Nysy Łużyckiej i Kwisy. Na terenie Osiecznicy rozciąga się on wzdłuż południowo-zachodniej granicy gminy, od Parowej na północy, przez Ołobok do Tomisława na południu.

Obejmuje cenne siedliska przyrodnicze, rozproszone na dużym obszarze wśród lasów sosnowych, w formie małopowierzchniowych płatów. Bory Dolnośląskie to kompleks leśny zdominowany przez sosnę, porastającą ubogie, piaszczyste gleby, miejscami podtopione. Fragmenty lasów liściastych występują rzadko i koncentrują się głównie w dolinach niewielkich rzek i mniejszych cieków. Ostoja obejmuje także dobrze zachowane torfowiska. W drugiej połowie XX wieku lasy zostały znacznie zmienione z powodu przeprowadzonych na dużą skalę melioracji odwadniających. W skład obszaru wchodzi również kulminacja Wzniesień Żarskich (226 m n.p.m.) o urozmaiconej rzeźbie, z dobrze zachowanym kompleksem kwaśnych buczyn, grądów i łęgów źródłiskowych nazywanym Żarskim Lasem.

Reprezentacja siedlisk przyrodniczych (22 typy) w obszarze jest nierównomierna. Szczególnie w obszarze wysuniętym najdalej na północ, leżącym pomiędzy Lubskiem, Brodami i Gręzawą występują licznie siedliska, dobrze zachowanych łęgów olszowo-jesionowych. Znajduje się tutaj również jedyne w całym obszarze (i jedyne w południowo-zachodniej Polsce) siedlisko 3130 (Brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*), zlokalizowane na terenie użytku ekologicznego „Ruskie Stawy”. Nie mniej ciekawy jest obszar położony na południowym zachodzie i obejmujący bardzo ważne obiekty torfowiskowe: rezerwat Żurawie Bagno i użytk ekologiczny „Zacisze”. Znajdują się tutaj jedne z najważniejszych i największych powierzchniowo płatów siedliska Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* z bardzo rzadką przygiętką brunatną *Rhynchospora fusca* - gatunkiem z Polskiej czerwonej księgi roślin.

Na obszarze PLH 020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”, w jego części położonej w granicach administracyjnych gminy Osiecznica występują następujące siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r.:

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	-
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculon fluitantis</i>)	-
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	tak
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	-
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	tak
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	-

9190-2	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	-
91902B		
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	tak
91D0-2		tak
91D02B		tak
91E0		tak
91E0B	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	

Z gatunków zwierząt szczególnie istotne jest występowanie wilka *Canis lupus* i zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis* (obszar jest kluczowym dla zachowania populacji tych gatunków w Polsce). Liczne są także stanowiska trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia*, pachnicy *Osmoderma eremita*, kozioroga *Cerambyx cerdo*, kumaka *Bombina bombina*, wydry *Lutra lutra* i bobra *Castor fiber*.

Na poziomie krajowym lub regionalnym obszar PLH 020072: „Uroczyska Borów Dolnośląskich” posiada następujące powiązania:

l.p.	forma ochrony	nazwa	pokrycie [%]
1.	rezerwat przyrody	Torfowisko pod Węglińcem	1,02
2.	rezerwat przyrody	Wrzosiec koło Piasecznej	0,5

▪ specjalny obszar ochrony (SOO) PLH 020050 „Dolina Dolnej Kwisy”

Obszar o powierzchni 5972,18 ha (z czego w granicach gminy Osiecznica znajduje się 3 419,23 ha tego obszaru, co stanowi ok. 7,8% powierzchni gminy), który obejmuje dolny odcinek rzeki Kwisy wraz z fragmentami lasów łągowych, łakami świeżymi oraz zbiorowiskami ziołoroślowymi, stanowiącymi jednocześnie ważne siedliska płazów i bezkręgowców. Na terenie gminy rozciąga się od Świętoszowa na północy, przez Luboszów, Ławszową, Przejęśław, Kliczków i Osiecznicę od Tomisława i Osieczowa na południu.

Występuje tu 17 typów siedlisk naturalnych, z czego szczególnie ważne są typowe dla słabo uregulowanej, w wielu miejscach meandrującej niżowej doliny rzecznej (m.in. brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea*). Obszar kluczowy dla ochrony różnorodności biologicznej w skali całych Borów Dolnośląskich.

Na obszarze PLH 020050 „Dolina Dolnej Kwisy”, w jego części położonej w granicach administracyjnych gminy Osiecznica występują następujące siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r.:

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	-
3130	Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	-
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	-
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	-
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	-
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	-
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	-
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	-
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	-
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	-
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	-
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio-plathyphylis-Acerion pseudoplatani</i>)	tak
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	-
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	tak
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	-

Stanowisko kluczowe dla ochrony bezkręgowców, szczególnie występujących tu ważek (trzepla zielona i zalotka większa) oraz pachnicy dębowej. Liczne stanowiska mają tu m.in. piskorz *Misgurnus fossilis*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, bóbr *Castor fiber* i wydra *Lutra lutra*.

Rzeka Kwisa ma układ południkowy i charakteryzuje się specyficznym kształtem, dolna część zlewni tej rzeki jest wąska i wyraźnie wydłużona. W tym miejscu dolina rzeki posiada mocno zaznaczone krawędzie erozyjne, wąskie płaskie dno, a także niskie i wysokie terasy. Na opisywanym terenie występują również przewiewne piaszki i wydmy. Są to formy erozji i akumulacji wodnej i eolicznej. Zlewnia rozszerza się na wysokości ujścia Błotniaka prawobrzeżnego dopływu Kwisy, w okolicy miejscowości Nowogrodziec. Tutaj, z kolei, dominują formy podłoża czwartorzędu uwarunkowane tektonicznie, przekształcone przez erozję i dnuć. Występuje w tej części rzeźba niskiego pogórza pokrytego osadami starszych zlodowaceń oraz pogórza o wyrównanej powierzchni, a także rzeźba grzbietów wzgórz o charakterze twardzieli i ostańców (Pogórze Izerskie).

Główną rzeką Obszaru jest Kwisa, dla koryta której i siedlisk do niego przyległych utworzono obszar Natura 2000. Jest ona lewobrzeżnym najdłuższym dopływem Bobru, który należy do dorzecza Odry. Cały teren Obszaru stanowi bardzo ważny korytarz ekologiczny. Wg Jędrzejowskiego biegnie tędy Korytarz Zachodni (KZ) łączący kompleksy leśne Polski Zachodniej, od Sudetów poprzez Bory Dolnośląskie i Lasy Zielonogórskie po Puszczę Rzepińską i Park Narodowy Ujście Warty, gdzie dołącza do korytarza Północno-Centralnego. Teren Obszaru wchodzi w skład Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET i został sklasyfikowany jako krajowy korytarz ekologiczny, a część jest także krajowym obszarem węzłowym. Na terenie Obszaru znajduje się rezerwat przyrody Brzeźnik. Przeważająca część OZW Dolina Dolnej Kwisy (z wyjątkiem jej południowego fragmentu) pokrywa się z Obszarem Specjalnej Ochrony ptaków Bory Dolnośląskie PLB020005. Północna część Obszaru pokrywa się z fragmentem Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie i Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru. Ponadto północna część graniczy z OZW Wrzosowiska Świętoszowsko - ławszowskie PLH020063 oraz OZW Małomickie Łęgi PLH080046, a południowa - z OZW Uroczyska Borów Dolnośląskich PLH020072.

Na poziomie krajowym lub regionalnym obszar PLH 020050: „Dolina Dolnej Kwisy” posiada następujące powiązania:

I.p.	forma ochrony	nazwa	pokrycie [%]
1.	rezerwat przyrody	Brzeźnik	0,06
2.	obszar chronionego krajobrazu	Dolina Bobru	1,79
3.	obszar chronionego krajobrazu	Bory Dolnośląskie	12,41

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Kwisy PLH020050 (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 5475).

▪ specjalny obszar ochrony (SOO) PLH 020090 „Dąbrowy Kliczkowskie”

Obszar o powierzchni 552,91 ha (obszar wyłącznie w granicach gminy Osiecznica, w rejonie Kliczkowa, którego powierzchnia stanowi ok. 1,26 % powierzchni gminy), który obejmuje kompleks leśny wchodzący w skład Borów Dolnośląskich i rozciągający się pomiędzy Kwisą a Bobrem. Dominują tu drzewostany sosnowe z licznymi przestojami dębowymi (okazy dębów bezszypułkowych do 250-300 lat). W zachodniej części ostoja występują zwarte fragmenty kwaśnych dąbrów.

Na obszarze PLH 020090 „Dąbrowy Kliczkowskie” występują następujące siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r.:

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	-
9190-2	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	-
91D02	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	tak

W ostoja występuje jeden z najcenniejszych w Borach Dolnośląskich fragmentów kwaśnych dąbrów i drzewostanów sosnowo-dębowych z bogatą fauną bezkręgowców (*Lucanus cervus* i *Osmoderma eremita*).

W obrębie ostoi stwierdzone są również przechodnie wilki (*Canis lupus*). Ważne miejsce występowania zagrożonych ptaków, m.in. włośchatki (*Aegolius funereus*) i sóweczki (*Glaucidium passerinum*).

▪ specjalny obszar ochrony (SOO) PLH 020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko- Łąwszowskie”

Obszar o łącznej powierzchni 10 141,62ha (z czego w granicach gminy Osiecznica znajduje się 9 784,58 ha tego obszaru, co stanowi ok. 22,36% powierzchni gminy), który podzielony jest na dwa obszary:

- pierwszy rozciągający się od drogi krajowej A18 na północy do drogi wojewódzkiej nr 350 na południu, położony na wschód od Poświętnego i Parowej oraz na zachód od Luboszowa i Przejęśławia;
- drugi rozciąga się na wschód od Świętoszowa i na północ od drogi krajowej A-18 (na południe od Lubiechowa, gm. Małomice oraz na zachód od Leszna Górnego, gm. Szprotawa).

Obszar PLH 020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko- Łąwszowskie” obejmuje użytkowany od 1898 r. poligon wojskowy w Świętoszowie, położony na wschód od rzeki Kwisy oraz obecnie nieużywany poligon w Łąwszowej, który funkcjonował jedynie w okresie powojennym. W obrębie poligonu, na terenach zarządzanych przez PGL LP Nadleśnictwo Świętoszów dopuszczone jest prowadzenie gospodarki pasiecznej i pozyskiwanie miodu wrzosowego, stanowiącego produkt regionalny. Duże znaczenie i wpływ na przedmioty ochrony w obszarze ma gospodarka leśna oraz użytkowanie poligonu w Świętoszowie.

Obszar jest istotny dla zachowania leśnych oraz nieleśnych siedlisk przyrodniczych, szczególnie siedlisk o charakterze kserotermicznym i związanych z nimi cennymi gatunkami zwierząt stanowiącymi przedmioty ochrony obszaru ochrony siedlisk oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Bory Dolnośląskie.

Na obszarze PLH 020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko- Łąwszowskie”, w jego części położonej w granicach administracyjnych gminy Osiecznica występują następujące siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r.:

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	-
2330B		
2330C		
4030	Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphyllion</i>)	-
4030B		
4030C		
6120	Cieptolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	tak
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	-
7140B		
7140C		
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	-
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	-

W obrębie obszaru Natura 2000 w miejscach lokalizacji siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony oraz siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony zaplanowane są działania z zakresu ochrony czynnej związane z modyfikacją metod gospodarowania w zakresie gospodarki leśnej i przeciwdziałaniem sukcesji wtórnej. Poza ochroną czynną plan zadań ochronnych wskazuje na potrzebę podjęcia działań monitoringowych i uzupełniających wiedzę na temat niektórych siedlisk przyrodniczych i gatunków.

Obszar Wrzosowisk Świętoszowsko-Łąwszowskich leży w całości w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Bory Dolnośląskie PLB020005. Pomiędzy kompleksem wschodnim i zachodnim obszaru znajdują się dwa obszary Natura 2000: Dolina Dolnej Kwisy PLH020050 i Dąbrowy Kliczkowskie PLH020090. W bliskim sąsiedztwie ostoi, po drugiej stronie Bobru znajduje się obszar Wrzosowisko Przemkowskie PLH020015.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 sierpnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wrzosowiska Świętoszowsko-Łąwszowskie PLH020063 (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2014 r. poz. 3521).

2. Pomniki przyrody

W „Rejestrze form ochrony przyrody - rejestrze pomników przyrody województwa dolnośląskiego” prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (wgląd z dnia 24 kwietnia 2017 r.) na obszarze gminy Osiecznica wykazano 27 obiektów (drzewa i grupy drzew stanowiące pomniki przyrody), z czego większość to dęby szypułkowe (*Quercus robur*), a także modrzew europejski (*Larix decidua* Mill.) i lipa drobnolistna (*Tilia cordata*). W wykazie znalazły się także pojedyncze okazy cisu pospolitego (*Taxus baccata*), choiny kanadyjskiej (*Tsuga canadensis* L.), modrzewia eurojapońskiego (*Larix eurolepis*), sosny zwyczajnej (*Pinus silvestris*), świerku pospolitego (*Picea abies*), brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Ehrh.), buka pospolitego (*Fagus sylvatica*) i lipy szerokolistnej (*Tilia platyphyllos*).

L.p.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
1.	"Bliźniaki"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Grupa 2 drzew - Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	122, 93	Parowa	0007	611/946	Rośnie na tyłach leśniczówki
2.	"Dęby ONZ"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Grupa 2 drzew - Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	413	Przejęsław	0009	na granicy dz. nr 24 i dz. 25/5	Na prawym brzegu Kwisy, w polu ok. 300 m od wysokiego komuna
3.	"Traperka"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Choina kanadyjska (<i>Tsuga canadensis</i> L.)	300	Kliczków	0002	106/457 (obecnie 106/456)	Na terenie parku przyzamkowego, 50 m od domu ogrodnika
4.	"Wodniaków"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Modrzew europejski (<i>Larix decidua</i> Mill.)	384	Leśnictwo Osiecznica	0005	398/803	Na skarpie, na lewym brzegu Kwisy, około 50 m od leśniczówki "Lisek"
5.	"Mściwój"	1993-04-03	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13 z dnia 19 kwietnia 1993 r. poz. 84)	Modrzew eurojapoński (<i>Larix eurolepis</i>)	300	Leśnictwo Świętoszów	0003	oddz. 97h dz. nr 97/82	Ruiny osady Luboszów, na skraju drogi prowadzącej do leśnej polany do Kwisy, 200 m od jej lewego brzegu
6.	"Wiewiórka"	1989-03-30	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.	Sosna zwyczajna (<i>Pinus silvestris</i>)	310	Leśnictwo Osiecznica	0005	398/803	Przy drodze leśnej do Przejęsławia, ok. 400 m na północny wschód od zabudowań leśnictwa "Lisek"

L.p.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
7.	"Basior"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Świerk pospolity (<i>Picea abies</i>)	320	Leśnictwo Przejęśław	0009	56/330	Na wysokiej skarpie, nad prawym brzegiem Kwisy przy leśnej drodze z Przejęśławia do Kliczkowa
8.	"Wiotka"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i> Ehrh.)	240	Łąwszowa Leśnictwo Jezioro	0003	6/1	Na terenie ruin kolonii Budków na prawym brzegu Kwisy, ok. 1500 m od ostatnich zabudowań wsi, u podnóża wysokiej skarpy po prawej stronie drogi
9.	"Przyrodników"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Buk pospolity (<i>Fagus silvatica</i>)	412	Kliczków	0002	207	Na terenie parku przypałacowego, ok. 400 m na północny wschód od ujeżdżalni koni
10.	"Piotra Hamerha"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	545	Osiecznica	0005	398/803	Na łące 100 m od zabudowań nr 57, leśnictwo "Lisek"
11.	"Il Arami WP"	1995-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	504	Kliczków	0002	15/1	Przy zabudowaniach nr 21, w centrum wsi
12.	"Eleonory"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	583	Tomisław	0011	71/1 74/1	100 m na wschód od kościoła, za starym sadem
13.	"Ogrodnik"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	462	Łąwszowa	0003	111	na terenie ogródków użytkowych w centralnej części wsi
14.		1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	485	Przejęśław	0009	56/340	200 m na wschód od komina nieczynnej papierni, na prawym brzegu Kwisy, przy polnej drodze za stawem

L.p.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
15.		1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	438	Leśnictwo Ławszowa	0003	97/82	Leśnictwo Ławszowa, oddz. 97, ruiny osady Luboszków
16.	"Olgierd"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	400	Leśnictwo Przejęśław	0003	268/621	Leśnictwo Przejęśław, oddz. 268s obręb Ławszowa
17.	"Junak"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	300	Przejęśław	0009	80/336	100 m na południe od zabudowań nr 88, 10 m od prawego brzegu Kwisy
18.	"Wiarus"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	490	Leśnictwo Świętoszów	0010	2/560	między Ławszową a autostradą przy drodze do ruin młyna biegnącej po wysokiej skarpie nad prawym brzegiem Kwisy.
19.	"Sokół"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	300	Leśnictwo Ławszowa	0003	401	Ławszowa, przy drodze biegnącej wzdłuż prawego brzegu Kwisy, 800 m na południe od ostatnich zabudowań wsi.
20.	"Jędrzek"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	300	Leśnictwo Ławszowa	0003	778	Ławszowa, ruiny kolonii Budków, ok. 1500 m od ostatnich zabudowań wsi, na grzbiecie wysokiej skarpy po prawej stronie drogi
21.	"Wawrzek"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	300	Leśnictwo Ławszowa	0003	778	Ławszowa, ruiny kolonii Budków, ok. 1500 m od ostatnich zabudowań wsi, u podnóża wysokiej skarpy po prawej stronie drogi
22.	"Lopek"	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	415	Leśnictwo Ławszowa	0003	97/82	Nadleśnictwo Świętoszów, leśnictwo Ławszowa, oddz. 97i - ruiny osady Luboszków

L.p.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
23.	"Rugiewit"	1992-03-24	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	430	Leśnictwo Ławiszowa	0003	97/82	Nadleśnictwo Świętoszów, leśnictwo Ławiszowa, oddz. 97i - ruiny osady Luboszów
24.	"Teresa"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	454	Leśnictwo Osiecznica	0005	872	Osiecznica, na poł-zach od zabudowań 57, leśnictwo "Lisek", w zadrzewionym pasie między polem uprawnym a drogą dojazdową
25.	"Niobe"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	413	Leśnictwo Świętoszów	0010	557	Nadleśnictwo Świętoszów, leśnictwo Dębowiec, oddz. 275i - około 200 m od linii wysokiego napięcia, za parkingiem leśnym, przy ruinach starego cmentarza ewangelickiego
26.	"Klucznica"	1991-11-04	Rozporządzenie Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241)	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	410	Kliczków	0002	207	Kliczków, przy fosie, po prawej stronie głównego wejścia do zamku
27.	"Marii Teresy"	1994-05-13	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	495	Leśnictwo Ławiszowa	0003	97/82 (oddz. lasu 97o – Luboszów)	Nadleśnictwo Świętoszów, leśnictwo Ławiszowa, oddz. 97n- ruiny osady Luboszów, na obrzeżu polany

Na obszarze gminy Osiecznica objęto dotychczas ochroną prawną jeden pomnik przyrody nieożywionej - „**Siwy Kamień**” (wchodnia skalna - grupa skałek z piaskowca kwarcytowego o wysokości 2,2 m. położona w lesie Nadleśnictwa Węgliniec, w oddziale 540, w pobliżu stawów na północny – zachód od Nowej Wsi - kolonia Bieniec.

Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Miejscowość	Nadleśnictwo Nr oddziału	Opis lokalizacji
"Siwy Kamień"	1993-04-19	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13 z dnia 19 kwietnia 1993 r. poz. 84)	Wchodnia skalna Piaskowiec kwarcytowy - Nowa Wieś - Kolonia Bieniec oddział lasu 540 Nadleśnictwo Węgliniec. Na piaskowcu kwarcytowym widnieje napis białą farbą "Siwy Kamień" Wchodnia Skalna Piaskowca Kwarcytowego PTTK	Nowa Wieś- kolonia Bieniec	Nadleśnictwo Węgliniec oddział 540 453/522	w pobliżu stawów na północny – zachód od Nowej Wsi (Bieniec)

Pomnik położony jest na obszarze gminy Osiecznica, lecz nadzór nad nim sprawuje Burmistrz Nowogrodźca.

3. Użytki ekologiczne

Na terenie Nadleśnictwa Świątoszów utworzono (na podstawie uchwały Rady Gminy Osiecznica Nr XXXVII/198/2013 z 10 maja 2013 r.) użytek ekologiczny „Święte Jezioro”. Użytek ekologiczny położony jest na całości działek o nr ew. 258/1, 236/1, 201/239 obręb Bronowiec oraz na części działek o nr ew. 258/2, 164/328, 164/327, 163/371, 163/325 obręb Bronowiec, stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - Nadleśnictwa Świątoszów. Łączna powierzchnia użytku wynosi 157,02 ha.

Obejmuje on dwa zatorfione obniżenia, skupiające roślinność torfowisk wysokich i przejściowych. Występują tu min. chronione bagno zwyczajne *Ledum palustre* roszcizka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, a także spore populacje rzadkiej w skali Polski modrzewnicy *Andromeda polifolia* i przygielki białej *Rhynchospora alba*. Celem ochrony jest zachowanie śródleśnych podmokłych i zabagnionych łąk, moczarów, cieków i oczek wodnych z rzadkimi gatunkami ptaków i roślin.

Pierwotnie powyższy obszar uznano za użytek ekologiczny na mocy §5 Rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 236, poz. 3828), który na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie.

4. Ochrona gatunkowa

Zgodnie z treścią art. 46 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Materiały archiwalne wskazują na występowanie w granicach gminy Osiecznica 33 gatunków objętych w Polsce ochroną prawną, w tym 21 gatunków roślin, grzybów i porostów ściśle chronionych oraz 12 gatunków objętych ochroną częściową. Należy pamiętać jednak, że wiele z wymienionych w inwentaryzacji przyrodniczej gatunków roślin i grzybów było objętych ochroną do roku 2014, jednak w świetle aktualnych przepisów utraciły status ochronny (lub zmieniły ze ścisłego na częściowy).

Aktualny zakres prawny ochrony gatunkowej określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

▪ Rośliny chronione

Do najpospolitszych przedstawicieli porostów należą chrobotki *Cladonia* sp. płucnica islandzka *Cetraria islandica*, natomiast wśród roślin naczyniowych największą liczebnością charakteryzuje się kruszyna pospolita *Frangula alnus*, bagno zwyczajne *Ledum palustre* oraz przedstawiciele rodzaju roszcizka *Drosera* sp. Do najrzadszych gatunków zanotowanych na terenie Osiecznicy należą: cis pospolity *Taxus baccata*, gnidosz rozesłany *Pedicularis sylvatica*, goździk piaszkowy *Dianthus arenarius*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* oraz śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*.

Ochronie ścisłej podlegają:

- roszcizka długolistna (*Drosera anglica*)
- roszcizka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*)
- roszcizka pośrednia (*Drosera intermedia*)
- mącznica lekarska (*Arctostaphylos uva-ursi*)

Obecnie ochronie częściowej podlegają następujące gatunki roślin:

- bagno zwyczajne (*Ledum palustre*)
- cis pospolity (*Taxus baccata*)

- gnidosz rozesłany (*Pedicularis sylvatica*)
- goździk piaskowy (*Dianthus arenarius*)
- kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium*)
- kukulka (storczyk) szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*)

Gatunki roślin opisane w inwentaryzacji - barwinek pospolity (*Vinca minor*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), kalina koralowa (*Viburnum opulus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), mąklik otrębiasty (*Pseudevernia furfuracea*) zostały wykreślone z listy gatunków roślin chronionych.

Opisane w inwentaryzacji chrobotki (chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, chrobotek łagodny *Cladonia mitis* i chrobotek reniferowy *Cladonia arangiferina*) zostały wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. (kod 1378) jako gatunki roślin będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty (ze wskazaniem, że nie wymagają one ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 oraz że nie są gatunkiem roślin o znaczeniu priorytetowym).

▪ Grzyby chronione

Gatunki grzybów podlegających ochronie częściowej to:

- płucnica islandzka (*Cetraria islandica*)
- płucnica kędzierzawa (*Cetraria ericetorum*).

Grzyby opisywane w inwentaryzacji przyrodniczej - szmaciak gałęzisty (*Sparassis crispa*), Płucnik modry (*Platismati aglaucy*) od 9 października 2014 r. zostały wykreślone z listy gatunków grzybów chronionych. Podobnie podrzeń żebrowiec (*Blechnum spicant*), który do 2016 r. podlegał ochronie częściowej a obecnie nie jest chroniony.

▪ Fauna

Skład gatunkowy ssaków zamieszkujących gminę Osiecznica uwarunkowany jest przez szatę roślinną, ukształtowanie powierzchni oraz panujące warunki hydrologiczne. W inwentaryzacji przyrodniczej (Jankowski i in. 1998) stwierdzono występowanie 34 gatunków ssaków, z czego 11 znajdujących się pod ochroną prawną. Do najrzadszych należą: wydra *Lutra lutra* oraz gronostaj *Mustela erminea*.

Inne warte odnotowania drapieżniki to jenot *Nyctereutes nyctereutes* i norka amerykańska *Mustela vison*. Licznie na terenie opracowania występuje lis *Vulpes vulpes*, kuny *Martes sp.* oraz łasica łąska *Mustela nivalis*. Coraz rzadszy na obszarze Osiecznicy jest zając szarak *Lepus capensis*.

W obrębie drobnych ssaków stwierdzono 3 gatunki chronione: bardzo liczne w tym miejscu ryjówki *Sorex araneus* i *Sorex minutus* oraz rzadkiego rzęsorka rzeczka *Neomys fodiens*. Odnotowano także obfite występowanie 4 gatunków myszy *Apodemus sp.*, *Mus musculus* i nornicy rudej *Clethrionomys glareolus*. Na śródleśnych łąkach i na brzegach stawów oraz cieków wodnych pojawia się także: nornik zwyczajny i bury *Microtus sarvalis* i *M. agrestis*, badyłarka *Micromys minutus* oraz karczownik *Arvicola terrestris*.

Na granicy lasu spotyka się sarnę *Capreolus capreolus*, dziką *Sus scrofa* oraz jelenia szlachetnego *Cervus elaphus*. W borach mieszanych w pobliżu polan bytuje natomiast niewielka populacja introdukowanego daniela *Dama dama*. Skrajnie rzadko obserwowane były na terenie opracowania łosie *Alces alces*.

Do gatunków nietoperzy zanotowanych na terenie gminy poprzez obserwację lub nasłuch detektorowy należą: nocek duży *Myotis myotis*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, nocek *Nattereri* *Myotis nattereri*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, borowiec leśny *Leisleria Nyctalus leisleri*, mopek *Barbastella barbastellus* oraz mroczek późny *Eptesicus serotinus*.

W granicach gminy zanotowano 164 gatunki ptaków. Na tak dużą liczbę gatunków wpływa przede wszystkim zróżnicowanie obszaru gminy. Znajduje to także odbicie w ilości chronionych i rzadkich taksonów, bo aż 18 wpisanych jest do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, 15 to gatunki zagrożone, a 25 uznano za potencjalnie zagrożone. Z ciekawszych gatunków ptaków na podkreślenie zasługują m.in.: bielik *Haliaeetus albicilla*, głuszec *Tetrao urogallus*, cietrzew *Lyrurus tetrix*, gągoł *Bucephala clangula*, puchacz *Bubo bubo*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, włośnatka *Aegolius funereus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, dudek *Upupa epops*, żuraw *Grus grus* oraz jedyne znane na Śląsku stanowisko kulona *Burhinus oedipus*.

Herpetofauna występująca na obszarze opracowania to 8 gatunków płazów i 5 gatunków gadów, z czego wszystkie podlegają ochronie prawnej. Gady reprezentowane są m.in. przez jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara*, żmiję zygzakowatą *Vipera berus* czy zaskrońca zwyczajnego *Natrix natrix*. Z płazów warto

zwrócić uwagę na rzadką ropuchę paskówkę *Butoc alamuta* oraz traszkę górszą *Triturus alpestris alpestris* i kumaka nizinnego *Bombina bombina*.

Ichthiofauna reprezentowana jest przez 29 gatunków ryb i minogów, z tego 5 podlega ochronie a 6 jest rzadkich i zagrożonych. Do gatunków chronionych zalicza się: minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus*, różanka *Rhodeus ericeus* raz śliz *Orthrias barbatulus*. Natomiast ryby zagrożone to: pstrąg potokowy *Salmo trutta fario*, lipień *Thymallus thymallus*, szczupak *Esox Lucius*, brzana *Barbusbarbus*, miętus *Lota lota* oraz głowacz biało płetwy *Cottus gobio*.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w dniu 27 października 2016 r. pismem WSI.403.277.2016.AB, na obszarze gminy Osiecznica zainwentaryzowano:

1) gatunki zwierząt objęte ochroną ścisłą:

ssaki:

- wilk (*Canis lupus*) - gatunek wymagający ochrony czynnej

owady:

- czerwonończyk nieparek (*Lycaena dispar*)
- kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*)
- zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*)

nietoperze:

- mopek zachodni (*Barbastella barbastellus*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- nocek duży (*Myotis myotis*) - gatunek wymagający ochrony czynnej

ptaki:

- (bekas) kszysk (*Gallinago gallinago*)
- bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*)
- błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- bocian biały (*Ciconia ciconia*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- czajka zwyczajna (*Vanellus vanellus*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- czapla biała (*Egretta alba*)
- derkacz zwyczajny (*Crex crex*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- dudek (*Upupa epops*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- dzięcioł zielony (*Picus viridis*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- gągoł (*Bucephala clangula*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- gąsiorek (*Lanius collurio*)
- jastrząb zwyczajny (*Accipiter gentilis*)
- kobuz (*Falco subbuteo*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- krogulec zwyczajny (*Accipiter nisus*)
- łabędź niemy (*Cygnus olor*)
- myszołów zwyczajny (*Buteo buteo*)
- nurogęs (*Mergus merganser*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- perkoz zwyczajny (*Tachybaptus ruficollis*)
- pliszka górska (*Motacilla cinerea*)
- pustułka zwyczajna (*Falco tinnunculus*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- samotnik (*Tringa ochropus*) - gatunek wymagający ochrony czynnej
- siniak (*Columba oenas*)
- srokoś (*Lanius excubitor*)
- świergotek polny (*Anthus campestris*)
- świerszczak zwyczajny (*Locustella naevia*)
- trzmielojad zwyczajny (*Pernis apivorus*)
- turkawka zwyczajna (*Streptopelia turtur*)
- uszatka zwyczajna (*Asio otus*)

- wodnik zwyczajny (*Rallus aquaticus*)
- zielonka (*Porzana parva*)
- zimorodek zwyczajny (*Alcedo atthis*)
- zniczek (*Regulus ignicapilla*)

ryby:

- głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*)

2) gatunki zwierząt wymagających ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania oraz wielkości tych stref:

gady:

- żółw błotny (*Emys orbicularis*)

3) gatunki zwierząt objęte ochroną częściową:

ssaki:

- wydra (*Lutra lutra*)

owady:

- jelonek rogacz (*Lucanus cervus*)

ptaki:

- kruk zwyczajny (*Corvus corax*)

ryby:

- minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*)

4) gatunki zwierząt objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania:

- bóbr europejski (*Castor fiber*).

▪ **Siedliska przyrodnicze**

Wykazy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, udokumentowanych na obszarze gminy Osiecznica, zlokalizowanych w granicach specjalnych obszarów ochrony (SOO): PLH 020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”, PLH 020050 „Dolina Dolnej Kwisy”, PLH 020090 „Dąbrowy Kliczkowskie” oraz PLH 020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko- ławszowskie” zamieszczono w rozdz. II-3.5. pkt. 1 („Obszary Natura 2000”).

Poza wyznaczonymi na obszarze gminy specjalnymi obszar ochrony (SOO) w ramach sieci Natura 2000 udokumentowano występowanie następujących siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r.:

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus, Agrostis</i>)	-
4030B	Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohllo Callunion, Calluno-Arctostaphylon</i>)	-
4030C		
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	-
6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	-
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	-
7120B		
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	-
7140B		
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	-
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	-
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	-
9190-2		

91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	tak
91D0-1		
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	tak
91E0B		
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	-

▪ Powiązania przyrodnicze obszaru

Powiązania obszarów należących do sieci Natura 2000 (OSO PLB020005 „Bory Dolnośląskie” oraz SOO PLH 020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”, PLH 020050 „Dolina Dolnej Kwisy”, PLH 020090 „Dąbrowy Kliczkowskie” i PLH 020063 „Wrzosowiska Świątoszowsko- Ławszowskie”) opisano w rozdz. II-3.5. pkt 1 *Studium*.

Jak wynika z analizy danych udostępnionych w ramach geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>) oraz według „Mapy przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce” (<http://mapa.korytarze.pl/>) opracowanej przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego, przez obszar gminy Osiecznica przebiegają korytarze ekologiczne:

- „Ziemia Lubuska - południe” (G-KZ3), obejmujący większą część gminy położona na zachód od rzeki Kwisy, łączący przebiegający na północ od granic gminy korytarze ekologiczne „Ziemia Lubuska - środek” (G-KZ2) i „Zielona Góra” (KZ-2A) z położonym na południu korytarzem „Góry Stołowe - północ” (KZ-4);
- „Przemkowski Park Krajobrazowy” (GKPD-10), obejmujący część gminy położoną na wschód od rzeki Kwisy, łączący przebiegający na północny wschód od granic gminy korytarz ekologiczny „Ziemia Lubuska 1” (KPD-10A) z położonym na południu korytarzem „Góry Stołowe - północ” (KZ-4).

Opisane wyżej korytarze sąsiadują i łączą się ze sobą przez rzekę Kwisę.

II-3.6. Wymogi ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Zgodnie z podziałem Polski (J. Kondracki, 2002) na regiony fizyczno-geograficzne, niemal cały obszar gminy Osiecznica położony jest w granicach mezoregionu Bory Dolnośląskie (317.74). Jedynie niewielka, południowa część gminy (rejon wsi Tomisław i Osieczów) położona jest w zasięgu mezoregionu Pogórze Izerskie (332.26). Wśród kompleksów leśnych na obszarze Borów Dolnośląskich wyróżnia się Puszczę Osiecznicką.

Na obszarze gminy dominuje krajobraz leśny należący do klasy tzw. krajobrazów zielonych naturalno-kulturowych (las i grunty leśne zajmują ok. 87% obszaru gminy). Głęboko wcięte doliny Kwisy i Czernej Wielkiej tworzą w krajobrazie gminy ostro rysujące się dwie rynny erozyjne, ukierunkowane na osi północ-południe. Wzdłuż dolin rzecznych rozlokowana jest zabudowa. Jednostki osadnicze reprezentują krajobraz typu nizinnego, przeważająco wiejskiego. Każda z jednostek osadniczych posiada pewne indywidualne cechy, bardziej szczegółowo opisane w rozdziale II-1. *Studium*. Generalnie są to wsie o układzie pasmowym i wydłużonej, liniowej postaci (Tomisław, Osieczów), wielodrożnic (Osiecznica, Przejęśław, Ławszowa, Parowa) lub o rozproszonych formach luźnej zabudowy (Ołobok, Poświętne).

Odmienny od pozostałych miejscowości charakter ma zabudowa Świątoszowa, która jest bardziej zbliżona do zabudowy małomiasteczkowej. Świątoszów posiada bardzo zróżnicowaną, słabo uporządkowaną strukturę przestrzenną z wieloma elementami dysharmonijnymi.

Za narzędzia prawne służące ochronie i kształtowaniu krajobrazu należy uznać przede wszystkim przepisy:

- ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu;
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Identyfikacja krajobrazów występujących na obszarze województwa, określenie ich charakterystycznych cech oraz dokonanie oceny ich wartości następuje w audycie krajobrazowym. Audyt krajobrazowy określa lokalizację krajobrazów priorytetowych, wskazuje lokalizację i granice parków kulturowych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach. Ponadto wskazuje zagrożenia dla możliwości zachowania

wartości krajobrazów oraz rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów. Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla obszaru województwa dolnośląskiego, brak jest dla niniejszego *Studium* rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów oraz lokalizacji krajobrazów priorytetowych.

Spośród form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy o *ochronie przyrody*, na obszarze gminy Osiecznica wyznaczono jedynie obszary Natura 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków, obejmujący całą gminę oraz cztery obszary ochrony siedlisk), jeden użytek ekologiczny oraz szereg pomników przyrody. Brak na obszarze gminy pozostałych form ochrony (w szczególności parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu czy zespołów przyrodniczo-krajobrazowych).

Dotychczas ochrona krajobrazu kulturowego opierała się przede wszystkim na:

- ustaleniach planów miejscowych, które obejmują niemal cały obszar gminy - plany miejscowe stanowią podstawowe narzędzie realizacji polityki przestrzennej gminy, pozwalając na kształtowanie rozwoju przestrzennego zabudowy, w relacji do potrzeb ochrony zasobów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego;
- ochronie zabytków realizowanej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* - głównie przez objęcie ochroną prawną najcenniejszych elementów zachowanego dziedzictwa kulturowego poprzez wpis do rejestru zabytków oraz przez ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (uwzględniające postanowienia wynikające z gminnego programu opieki nad zabytkami, potrzeby ochrony zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, jak również wyznaczające w zależności od potrzeb strefy ochrony konserwatorskiej).

II-4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Gmina Osiecznica jest jedną z większych gmin w kraju. Początki osadnictwa na obszarze gminy Osiecznica datowane są na VIII w. naszej ery. W wieku XIII istniały miejscowości: Ołobok, Osieczów, Ławszowa, Kliczków oraz Parowa. We wszystkich miejscowościach występują obiekty zabytkowe, w tym także w kilku obiekt wpisane do rejestru zabytków. W obrębie wszystkich 11 wsi można wyodrębnić zabytkowe układy ruralistyczne (głównie tzw. ulicówki). Życie społeczne mieszkańców na początku związane było z budową zamku przez Bolka I, wokół którego osiedlali się rzemieślnicy. Ludność tych terenów zajmowała się przede wszystkim rzemiosłem opartym na miejscowych surowcach i kupiectwem, rolnictwem i leśnictwem oraz gospodarką drzewną. Dopiero wiek XVIII przyniósł większe uprzemysłowienie związane z hutnictwem i wyrobem szkła oraz przemysłem ceramicznym. Wiązało się to z powstaniem budynków przemysłowych m.in. tartaku czy elektrownią wodną. Większość wsi to typowe ulicówki, wpisane w piękny krajobraz Niziny Śląsko – Łużyckiej i mezoregionu Borów Dolnośląskich. Punktami charakterystycznymi wsi są oczywiście kościoły lokowane w centrum zabudowy wiejskiej.

Warunki fizyczno - geograficzne wpisują w obszar gminy rzekę Kwisę, która wyłobiliła zalesioną płaskodenną Dolinę Kwisy o głębokości 25 m oraz rzekę Czarna Wielka wraz z dopływami. Z historycznych miejscowości nad Kwisą położony jest Kliczków, Osieczów i Ławszowa, natomiast Czarna Wielka stała się podstawą dla lokalizacji w jej pobliżu wsi Ołobok i Parowa.

- Osiecznica – dawna nazwa *Wehrau* (znaczy tyle co wodospad po raz pierwszy użyto ją w 1393 r.). Dokładne datowanie jest nieznane. Dokument lenny pochodzi z 1393 r., w którym to Jan ze Zgorzelca, syn cesarza Karola IV przekazał Osiecznicę w zastaw Nicolausowi von Rechenberg z Kliczkowa. Spośród kilkudziesięciu obiektów zabytkowych ujętych w gminnej bądź wojewódzkiej ewidencji zabytków jedynie budynek mieszkalny przy ul. Lubańskiej 12 został wpisany do rejestru zabytków.
- Kliczków – *Klitschdorf* (jedna z etymologicznych propozycji tłumaczenia nazwy głosi, iż Kliczków pochodzi od staropolskiego *klicz* – krzyk, w ten sposób porozumiewali się ludzie stojący na przeciwnych brzegach.) Pierwsze archiwalne wzmianki o osadzie Kliczków pochodzą z przełomu wieków XIII i XIV. Najstarszym dokumentem poświadczającym istnienie grodu jest Kronika Książąt Polskich z 1297 r. W 1297 r. Bolko I wznosił tu zamek. Najbardziej znanym obiektem historycznym wsi jest zespół pałacowy użytkowany obecnie jako centrum konferencyjno-wypoczynkowe. W obszarze wsi Kliczków znajduje się szereg obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Są to głównie zabytki zlokalizowane w ramach zespołu pałacowego oraz dodatkowo kościół filialny pw. Pokłonu Trzech Króli oraz mur cmentarny. W centrum wsi znajdują się dwa pomniki:
 - Szlaku Armii Wojska Polskiego (dz. nr 68/1),
 - pamięci poległych za wolną i niepodległą Polskę (dz. nr 72).

- Ławszowa – *Lorenzdorf* (Wieś Wawrzyńca) lub też z łacińskiego *Laurentii Villa*. Została lokowana na prawie niemieckim w 1233 r. w dokumencie lokacyjnym Nowogrodźca. Spośród blisko 40 obiektów o walorach zabytkowych we wsi Ławszowa jedynie kościół d. ewangelicki, ob. katolicki, parafialny pw. Niepokalanego Serca NMP został wpisany do rejestru zabytków. Wieś Ławszowa początkowo podzielona była na dwie części przez rzekę, ale i wpływy religijne. Pierwotna zabudowa oparta była na prawym brzegu Kwisy. W XVII w. protestanci założyli osadę po drugiej stronie – jeszcze przed II wojną światową funkcjonowała ona jako samodzielna jednostka administracyjna. Dziś obie części stanowią całość. We wsi znajduje się obeliski ku pamięci żołnierzom poległym w czasie I wojny światowej (pomiędzy leśniczówką a kościołem).
- Ołobok - *Mühlbock* (nazwa ta wywodzi się od imienia pogańskiego bożka). Jest to najstarsza jednostka osadnicza na obszarze gminy Osiecznica i powstała około VIII w.
- Osieczów - *Aschizau* (Aschieczau - Księga Ławnicza). Znalaziono tu ślady osady mezołitycznej, po której pozostały m.in. krzemienie oraz ceramikę pochodzącą z innej osady z XIII – XIV w. Wieś ta bez wątpienia posiadała słowiański rodowód. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1476 r.
- Parowa - *Tiefenfurth* (Głęboki Bród, nazwa rz. Czarna Wielka). Wieś podzielona była rzeką na prawo i lewobrzeżną. Powstała w średniowieczu i należała do rodu Promnitz. Dawny kościół ewangelicki, obecnie katolicki kościół parafialny pw. św. Antoniego, to jedyny budynek we wsi Parowa wpisany do rejestru zabytków. We wsi znajduje się pomnik „Szlaku w Armii Wojska Polskiego” (dz. nr 319/12).
- Poświętne – *Heiligensee* (Święte Jezioro, nazwa związana jest z czczonym tutaj nieznanym z imienia pogańskim bożkiem, jego figura miała znajdować się w miejscu, w którym później powstało jezioro). Powstanie wsi wiązało się z eksploatacją drewna, złożami rudy darniowej. Nazwa wsi wymieniona została już w 1422 r.
- Tomisław – *Thommendorf* (Tanne – jadło, choinka, nazwa osady pochodzi od imienia jej założyciela Thamm, to jest zdrobnienie imienia Dankmar). Podczas badań archeologicznych natrafiono na ślady osady z okresu brązu i kultury łużyckiej, odnajdując m.in. ślady ceramiki. Początki wsi sięgają IV wieku, wspomina się o niej w dokumencie lokacyjnym z 1233 r. Tomisław jest jedną z nielicznych w tym rejonie miejscowości śródleśnych, jest tak, jaki i inne typową ulicówką składającą się na kilka koloni. Tomisław, zaraz po wsi Kliczków, posiada najliczniejszą reprezentację zabytków wpisanych do rejestru zabytków. Są to kościół parafialny pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu, cmentarz, mur, brama oraz plebania.
- Świętoszów – *Neu Hammer* (Nowa Kuźnica, nazwa wiązana z istnieniem przed wielu laty na tym terenie kuźnic przerabiających rudę darniową). Kuźnia na tym terenie została wymieniona w dokumentach księstwa żagańskiego w 1405 r., wieś natomiast powstała w połowie XV w. rozwój miejscowości nastąpił po 1898r., gdy założono poligon i garnizon wojskowy, który istnieje do dnia dzisiejszego. Wieś Świętoszów wyróżnia się na tle gminy Osiecznica swoją wielkością. Wieś bardziej przypomina małe miasteczko niż typową wiejską jednostkę osadniczą. Do sołectwa przynależna jest także osada Luboszów (*Lipschau*) o osadzie wspomina się w dokumencie z 1421 r. miejscowość ta została zniszczona podczas II wojny światowej i wyludniła się ze względu na bliską obecność poligonu wojsk radzieckich. We wsi znajduje się dwa pomniki:
 - ku pamięci żołnierzom rosyjskim poległym w I wojnie światowej (dz. nr 205),
 - ku pamięć 20 tys. żołnierzy polskich i radzieckich zamordowanych i zamęczonych w niemieckim obozie jenieckim w Świętoszowie w okresie II wojny Światowej (przy wjeździe do Świętoszowa, przed mostem od strony Osiecznicy, przy drodze powiatowej nr 2271D).
- Wieś Przejęsław – *Prinzdoef*, dokładna data powstania miejscowości jest nie znana, wymienia się Przejęsław w dokumentach z XVI w. Rzeka Kwisą dzieli dziś układ przestrzenny miejscowości Przejęsław na dwa zespoły zabudowy: część zachodnią – pierwotny Przejęsław oraz część wschodnią – dawna Stara Wieś, której zabudowa uległa zredukowaniu, choć nadal widoczny jest układ wielodrożny. We wsi (w lesie) znajduje się grób Nieznanego Żołnierza poległego w maju 1945 r.
- Wieś Bronowiec – przylega bezpośrednio do wsi Parowa

Obszar gminy jest stosunkowo dobrze rozpoznany pod kątem walorów historycznych, jednak dokumenty, na których opiera się system ochrony zabytków (zarówno na poziomie wojewódzkim jak i gminnym) wymagają aktualizacji.

Zgodnie z art. 22 ust. 4 i 5 ustawy 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wójt gminy prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Gminna Ewidencja Zabytków (dalej: GEZ) jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami gminy.

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Uchwałą Nr LVII/256/10 Rady Gminy Osiecznica z dnia 26 października 2010 r. przyjęto „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Osiecznica na lata 2010 - 2014” (opracowanie: Agata Filipek, lipiec 2010 r.). Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* wójt gminy sporządza gminny program opieki nad zabytkami (dalej: GPOZ) na okres 4 lat. GPOZ ma na celu w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W czerwcu 2017 r. został opracowany projekt kolejnej edycji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Osiecznica na lata 2017 - 2020” (autor: Tadeusz Orawiec), w której m. in. dokonano weryfikacji obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Uporządkowania i usystematyzowania wymaga ponadto ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków w planach miejscowych. Z uwagi na fakt, że plany miejscowe obowiązujące na obszarze gminy Osiecznica pochodzą z bardzo różnych okresów i były sporządzane na gruncie zmieniających się przepisów prawa, wymagają kompleksowej weryfikacji pod względem wymagań konserwatorskich (szczególnie w zakresie ustalenia granic stref ochrony konserwatorskiej oraz wymogów zagospodarowania terenów i obiektów położonych w tych strefach).

II-4.1. Zabytki nieruchome

Na obszarze gminy Osiecznica znajduje się przeszło 370 obiektów zabytkowych podlegających ochronie konserwatorskiej poprzez wpis zgodnie z art. 22 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* odpowiednio do wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Wśród obiektów zabytkowych 29 objęto także wpisem do rejestru zabytków (**w tabeli wyróżnione pogrubioną czcionką**). Wśród zabytków wpisanych do rejestru zabytków przeważającą większość stanowią zabytki zlokalizowane w zespole pałacowym w Kliczkowie (11 obiektów).

lp.	mięscowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
KLICZKÓW						
1	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/452	Nr 5	662/A/05	23.11.2005 r.
2	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/455	Nr 7	661/A/05	21.11.2005 r.
3	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - brama wjazdowa I	dz. nr 207	Nr 8, dz. nr 207	737/A/06	02.03.2006 r.
4	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - brama wjazdowa II	dz. nr 207	Nr 8, dz. nr 207	737/A/06	02.03.2006 r.
5	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - most przed pałacem	dz. nr 207	Nr 8, dz. nr 207	737/A/06	02.03.2006 r.
6	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - pałac	dz. nr 207	Nr 8	A/5494/452	03.06.1957 r.
7	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - recepcja, kawiarnia	dz. nr 207	Nr 8	737/A/06	02.03.2006 r.
8	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - skrzydło Czeladne	dz. nr 207	Nr 8	737/A/06	02.03.2006 r.
9	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - skrzydło Oficjalistów	dz. nr 207	Nr 8	737/A/06	02.03.2006 r.
10	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - skrzydło Rezydentów	dz. nr 207	Nr 8	737/A/06	02.03.2006 r.
11	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - spa		Nr 8	737/A/06	02.03.2006 r.

lp.	miejsowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
12	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków	dz. nr 259	Nr 8	737/A/06	02.03.2006 r.
13	Kliczków	Budynek mieszkalno- gospodarczy	dz. nr 119/481 i 119/482	Nr 11	663/A/05	28.11.2005 r.
14	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 120/458	Nr 12	664/A/05	25.11.2005 r.
15	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - folwark książęcy, bud. hotelowy ze stodołą i magazynem	dz. nr 120/435	Nr 15	A/1219/3	22.05.2009 r.
16	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 19/1	Nr 16		
17	Kliczków	Budynek gospodarczy	dz. nr 16	Nr 17		
18	Kliczków	Budynek gospodarczy	dz. nr 17/6	Nr 18		
19	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 17/6	Nr 18		
20	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 120/474	Nr 19		
21	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 21	Nr 20		
22	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 15/1	Nr 21		
23	Kliczków	Hotel Zamek Kliczków - folwark książęcy, bud. hotelowy, restauracja	dz. nr 8/2	Nr 21d	A/1219/1	22.05.2009 r.
24	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 120/436	Nr 23		
25	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 2	Nr 26	660/A/05	28.11.2005 r.
26	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 801 i 80/2	Nr 27		
27	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/461	Nr 28		
28	Kliczków	Budynek gospodarczy	dz. nr 77	Nr 32		
29	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 77	Nr 32		
30	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 83	Nr 33		
31	Kliczków	Budynek gospodarczy	dz. nr 75	Nr 35		
32	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 75	Nr 35		
33	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 65/1	Nr 38		
34	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 65/2	Nr 38a		
35	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 66	Nr 41		
36	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 23	Nr 47		
37	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 46/2	Nr 50		
38	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 30	Nr 54		
39	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 44	Nr 55		
40	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 33/1	Nr 56		
41	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 31	Nr 57		
42	Kliczków	Budynek mieszkalny	dz. nr 32	Nr 58		
43	Kliczków	Cmentarz koński	dz. nr 106/469		61/B/01/1-2	04.04.2001 r.
44	Kliczków	Mur cmentarny przy kościele filialnym pw. Pokłonu Trzech Króli	dz. nr 2, 4, 6/1, 6/2, 8/2, 120/474		A/5856	31.01.2013 r.
45	Kliczków	Kościół filialny pw. Pokłonu Trzech Króli	dz. nr 7, 120/474		A/1986/424	16.12.1958 r.
46	Kliczków	Miejsce pocmentarne przy kościele fil. pw. Pokłonu Trzech Króli	dz. nr 7, 120/474			
47	Kliczków	Nadleśnictwo	dz. nr 8/2, 119/483, 120/474			
48	Kliczków	Stajnia	dz. nr 120/435		A/1219/2	22.05.2009 r.
49	Kliczków	Park pałacowy	dz. nr 106/457, 120/459, 207		A/5669/716/J	13.04.1982 r.
50	Kliczków	Budynek wagi	dz. nr 120/435		A/1219/4	22.05.2009 r.
ŁAWSZOWA						
1	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 211	Nr 13		
2	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 251/743	Nr 14		
3	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 251/745	Nr 16		
4	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 251/635	Nr 20		
5	Ławszowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy	dz. nr 231/697	Nr 21		
6	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 243/1	Nr 25		
7	Ławszowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy	dz. nr 242	Nr 26		
8	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 246/3	Nr 27		
9	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 233/1	Nr 28		
10	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 238	Nr 29		
11	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 230/3	Nr 32		
12	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 103/5	Nr 40		
13	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 103/8	Nr 41		
14	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 100/1	Nr 43		
15	Ławszowa	Budynek nieużytkowany	dz. nr 106/6	Nr 44		
16	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 44a		
17	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 45		
18	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 46		
19	Ławszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 56		

lp.	miejscowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
20	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 57		
21	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 59		
22	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 60		
23	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 61		
24	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 64		
25	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 67-68		
26	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 70		
27	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 71		
28	Łąwszowa	Budynek mieszkalny	dz. nr 106/6	Nr 72		
29	Łąwszowa	Ośrodek kultury		Nr 81		
30	Łąwszowa	Szkoła podstawowa		Nr 82		
31	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 84		
32	Łąwszowa	Budynek gospodarczy		Nr 85		
33	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 85		
34	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 88		
35	Łąwszowa	Budynek gospodarczy		Nr 89		
36	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 91		
37	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 93		
38	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 94		
39	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 96		
40	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 103		
41	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 108		
42	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 110		
43	Łąwszowa	Budynek mieszkalny		Nr 130		
44	Łąwszowa	Budynek nieużytkowany	dz. nr 105/1, 105/6			
45	Łąwszowa	Budynek nieużytkowany	dz. nr 105/3			
46	Łąwszowa	Wieża ciśnień	dz. nr 105/6			
47	Łąwszowa	Budynek nieużytkowany	dz. nr 106/6			
48	Łąwszowa	Kościół katolicki, paraf. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	dz. nr 244		A/1231/2003	23.05.1972 r.
49	Łąwszowa	Wieża ciśnień	dz. nr 455			
OŁOBOK						
1	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 58		
2	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 61		
3	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 62		
4	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 63		
5	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 70		
6	Ołobok	Budynek gospodarczy		Nr 72		
7	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 72		
8	Ołobok	Stodoła		Nr 72		
9	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 76		
10	Ołobok	Budynek mieszkalny		Nr 105		
11	Ołobok	Transformator	dz. nr 271/11			
OSIECZNICA						
1	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Brzozowa	Nr 3		
2	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Jesionowa	Nr 3		
3	Osiecznica	Stodoła	ul. Jesionowa	Nr 13		
4	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Jesionowa	Nr 13a		
5	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Jesionowa	Nr 13b-13c		
6	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Jodłowa	Nr 2		
7	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Jodłowa	Nr 7		
8	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Kasztanowa	Nr 2		
9	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Klonowa	Nr 8		
10	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Leśna	Nr 2		
11	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lipowa	Nr 1a		
12	Osiecznica	Budynek mieszkalno - gospodarczy	ul. Lipowa	Nr 4		
13	Osiecznica	Budynek gospodarczy	ul. Lubańska	Nr 2		
14	Osiecznica	Stodoła	ul. Lubańska	Nr 2		
15	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 12	A/2131/2007	23.05.1972 r.
16	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 18		
17	Osiecznica	Budynek gospodarczy	ul. Lubańska	Nr 21		
18	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 27		
19	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 31		
20	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 33		
21	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 37a-37b		
22	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 55		
23	Osiecznica	Pocztą	ul. Lubańska	Nr 57		
24	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 59		

lp.	miejscowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
25	Osiecznica	Budynek gospodarczy	ul. Lubańska	Nr 61		
26	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 61		
27	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 63		
28	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Lubańska	Nr 67		
29	Osiecznica	Posterunek policji	ul. Lubańska	Nr 75		
30	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Porzeczkowa	Nr 1		
31	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Porzeczkowa	Nr 8		
32	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Ruszowska	Nr 1		
33	Osiecznica	Budynek inwentarski	ul. Rieczna	Nr 3		
34	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Rieczna	Nr 3		
35	Osiecznica	Brama wjazdowa	ul. Rieczna	Nr 3, Dz. nr 398/802		
36	Osiecznica	Studnia	ul. Rieczna	Nr 3, Dz. nr 398/802		
37	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Sosnowa	Nr 6		
38	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Świerkowa	Nr 3		
39	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Wiśniowa	Nr 1		
40	Osiecznica	Budynek mieszkalny	ul. Żagańska	Nr 4		
41	Osiecznica	Transformator	ul. Żagańska	Dz. nr 428/782		
OSIECZÓW						
1	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy I		Nr 4		
2	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy II		Nr 4		
3	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 13		
4	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 15		
5	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 16		
6	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 21		
7	Osieczów	Stodoła		Nr 21		
8	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 25		
9	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 26		
10	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 32		
11	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 34		
12	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 39		
13	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 43- 44		
14	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 47		
15	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 50		
16	Osieczów	Budynek mieszkalny, świetlica wiejska, biblioteka publiczna		Nr 54		
17	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 55		
18	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 61		
19	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 61		
20	Osieczów	Budynek gospodarczy		Nr 63		
21	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 63		
22	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 65		
23	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 75		
24	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 76		
25	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 77		
26	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 78		
27	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 79		
28	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 81		
29	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 82		
30	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 88		
31	Osieczów	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 89		
32	Osieczów	Budynek gospodarczy		Nr 91		
33	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 91		
34	Osieczów	Stodoła		Nr 91- 92		
35	Osieczów	Budynek mieszkalny		Nr 92		
PAROWA						
1	Parowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 11		
2	Parowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 13		
3	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 16		
4	Parowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 17		
5	Parowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 18		
6	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 21		
7	Parowa	Budynek inwentarski		Nr 21b		
8	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 21b		
9	Parowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 26		
10	Parowa	Obora		Nr 26		
11	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 28		

lp.	miejsowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
12	Parowa	Stodoła		Nr 28		
13	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 29		
14	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 30		
15	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 31		
16	Parowa	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 32		
17	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 35		
18	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 36		
19	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 41		
20	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 43		
21	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 44		
22	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 46		
23	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 47		
24	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 55		
25	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 56		
26	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 58		
27	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 60		
28	Parowa	Zabudowania fabryczne- garncarstwo		Nr 60a		
29	Parowa	Budynek gospodarczy, sklep		Nr 61		
30	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 62		
31	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 63		
32	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 66		
33	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 68		
34	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 72		
35	Parowa	Budynek gospodarczy		Nr 80		
36	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 80		
37	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 85		
38	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 86		
39	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 87		
40	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 88		
41	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 90		
42	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 91		
43	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 92		
44	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 93		
45	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 103		
46	Parowa	Plebania		Nr 106		
47	Parowa	Sklep i budynek mieszkalny		Nr 107		
48	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 108		
49	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 111		
50	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 112		
51	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 115		
52	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 116		
53	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 117		
54	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 118		
55	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 119		
56	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 120		
57	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 138		
58	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 139		
59	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 145		
60	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 150		
61	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 151- 152a		
62	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 151a		
63	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 154		
64	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 159		
65	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 163		
66	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 164		
67	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 166		
68	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 167		
69	Parowa	Budynek mieszkalny		Nr 168		
70	Parowa	Budynek gospodarczy, sklep		Nr 169		
71	Parowa	Budynek gospodarczy	dz. nr 688/8, 688/12	Przy nr 21- 21b,		
72	Parowa	Park podworski	dz. nr 688/1, 688/2, 688/5	Przy nr 21- 21b,		
73	Parowa	Kościół katolicki, paraf. pw. św. Antoniego Padewskiego	dz. nr 168		27/A/00	18.07.2000 r.
74	Parowa	Cmentarz przy kościele paraf. pw. św. Antoniego	dz. nr 169			
75	Parowa	Kaplica cmentarna przy kościele paraf.	dz. nr 169			

lp.	miejsowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
		pw. św. Antoniego Padewskiego				
76	Parowa	Transformator	dz. nr 337			
77	Parowa	Wieża ciśnień	dz. nr 341/7			
78	Parowa	Transformator	dz. nr 550			
POŚWIĘTNE						
1	Poświętne	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 11		
2	Poświętne	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 13		
3	Poświętne	Budynek mieszkalny		Nr 17		
4	Poświętne	Budynek mieszkalny		Nr 18		
5	Poświętne	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 22		
6	Poświętne	Stodoła		Nr 23		
PRZEJĘŚLAW						
1	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 3		
2	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 6		
3	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 11		
4	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 18		
5	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 19		
6	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 23		
7	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 24		
8	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 25		
9	Przejęsław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 26		
10	Przejęsław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 27		
11	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 28		
12	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 29		
13	Przejęsław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 33		
14	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 43		
15	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 53		
16	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 58		
17	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 59		
18	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 63		
19	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 64		
20	Przejęsław	Budynek mieszkalny		Nr 68		
ŚWIĘTOSZÓW						
1	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Kolejowa	Nr 1		
2	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Kolejowa	Nr 3		
3	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Kolejowa	Nr 4		
4	Świętoszów	Budynek gospodarczy	ul. Kolejowa/ dz. nr 450	Przy nr 1,		
5	Świętoszów	Wieża ciśnień kolejowa	ul. Kolejowa/ dz. nr 450			
6	Świętoszów	Wieża ciśnień miejska	ul. Koszarowa/ dz. nr 80/38			
7	Świętoszów	Budynek mieszkalny, pizzeria	ul. Sztabowa	Nr 225		
8	Świętoszów	Zespół budynków wojskowych	ul. Sztabowa/ dz. nr 575			
9	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Ułańska	Nr 3		
10	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Ułańska	Nr 7		
11	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Ułańska	Nr 10		
12	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Ułańska	Nr 11		
13	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Ułańska	Nr 14		
14	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Ułańska/ dz. nr 80/2			
15	Świętoszów	Budynek mieszkalny, klub	ul. Żagańska	Nr 2		
16	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Żagańska	Nr 6		
17	Świętoszów	Budynek mieszkalny	ul. Żagańska	Nr 58		
TOMISŁAW						
1	Tomisław	Budynek gospodarczy		Nr 1		
2	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 1		
3	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 2		
4	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 6		
5	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 9		
6	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 14		
7	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 18		
8	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 19		
9	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 21		
10	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 22		
11	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 27		
12	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 32		

lp.	miejsowość	obiekt	ulica / dz. nr	nr	rejestr zabytków	data rejestru
13	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 33		
14	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 35		
15	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 38		
16	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 39		
17	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 41		
18	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 42		
19	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 44		
20	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 48		
21	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 48		
22	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 50		
23	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 51		
24	Tomisław	Duszpasterstwo parafii rzymsko - katolickiej pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu		Nr 52	A/5390/2009	23.05.1972 r.
25	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 56		
26	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 57		
27	Tomisław	Stodoła		Nr 57		
28	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 58		
29	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 59		
30	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 60		
31	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 61		
32	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 62		
33	Tomisław	Szkoła podstawowa		Nr 63		
34	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 64		
35	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 66		
36	Tomisław	Stodoła		Nr 71		
37	Tomisław	Budynek gospodarczy		Nr 72		
38	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 72		
39	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 73		
40	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 74		
41	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 80		
42	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 81		
43	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 83		
44	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 85		
45	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 86		
46	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 92		
47	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 95		
48	Tomisław	Stodoła I		Nr 95		
49	Tomisław	Stodoła II		Nr 95		
50	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 100		
51	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 102		
52	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 103		
53	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 104		
54	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 108		
55	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 111		
56	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy		Nr 112		
57	Tomisław	Budynek mieszkalny		Nr 117		
58	Tomisław	Brama w murze przy kościele parafia pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu	dz. nr 71/1		79/A/02	27.02.2002 r.
59	Tomisław	Budynek gospodarczy przy plebanii	dz. nr 71/1			
60	Tomisław	Budynek mieszkalno- gospodarczy przy plebanii	dz. nr 71/1			
61	Tomisław	Cmentarz przy kościele parafialnym pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu	dz. nr 71/1		79/A/02	27.02.2002 r.
62	Tomisław	Kościół parafialny pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu	dz. nr 71/1			
63	Tomisław	Mur ogrodzeniowy przy kościele parafialnym pw Stygmatów św. Franciszka z Asyżu	dz. nr 71/1		79/A/02	27.02.2002 r.
64	Tomisław	Kaplica na cmentarzu	dz. nr 251			
65	Tomisław	Plebania			A/5390/2009	23.05.1972
66	Tomisław	Remiza strażacka	dz. nr 256			

Wśród zabytków nieruchomości znajdują się także zabytki o charakterze obszarowym, do których w pierwszej kolejności należy wpisać do rejestru zabytków park placowy w Kliczkowie (dec. nr A/5669/716/J z dnia 13 kwietnia 1982 r.). Poniżej przedstawiono ich wykaz w formie tabelarycznej:

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Lokalizacja	Rejestr zabytków	Data rejestru
-----	-------------	--------	-------------	------------------	---------------

1	Kliczków	Park pałacowy	dz. nr 106/457, 120/459, 207	A/5669/716/J	13.04.1982 r.
2	Parowa	Park podworski	przy nr 21- 21b, dz. nr 688/1, 688/2, 688/5		
3	Parowa	Cmentarz przy kościele paraf. pw. św. Antoniego	dz. nr 169		
4	Tomisław	Cmentarz przy kościele parafialnym pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu	dz. nr 71/1	79/A/02	27.02.2002 r.

II-4.2. Zabytki archeologiczne

Na obszarze gminy Osiecznica znajduje się 46 stanowisk archeologicznych, przy czym żadne stanowisko nie zostało wpisane do rejestru zabytków. We wsi Poświętne, Świętoszów oraz Bronowiec znajduje się tylko po jednym stanowisku archeologicznym. Wykaz stanowisk archeologicznych jest odzwierciedleniem kart ewidencyjnych stanowisk archeologicznych (AZP).

LP.	MIJSCOWOŚĆ	NR STANOWISKA W MIJSCOWOŚCI/ NA OBSZARZE, OBSZAR AZP	CHRONOLOGIA	FUNKCJA STANOWISKA
1.	Poświętne	1/1, AZP 73-12	epoka kamienia	grób
2.	Ławszowa	1/1, AZP 73-13	epoka kamienia- I okres epoki brązu	osada
3.	Ławszowa	2/2, AZP 73-13	pradzieje XIII- XV w.	ślady osadnictwa ślady osadnictwa
4.	Ławszowa	3/4, AZP 73-13	XIV- XV w.	osada
5.	Świętoszów	1/3, AZP 73-13	pradzieje	osada
6.	Bronowiec	1/9, AZP 74-12	neolit	obozowisko
7.	Ołobok	3/8, AZP 74-12	neolit	ślady osadnictwa
8.	Ołobok	4/7, AZP 74-12	późne średniowiecze	ślady osadnictwa
9.	Ołobok	5/6, AZP 74-12	późne średniowiecze	ślady osadnictwa
10.	Ołobok	6/5, AZP 74-12	późne średniowiecze	ślady osadnictwa
11.	Ołobok	7/4, AZP 74-12	epoka kamienia późne średniowiecze	ślady osadnictwa ślady osadnictwa
12.	Parowa	1/1, AZP 74-12	epoka kamienia	ślady osadnictwa
13.	Parowa	2/2, AZP 74-12	wczesne średniowiecze średniowiecze	ślady osadnictwa ślady osadnictwa
14.	Parowa	3/3, AZP 74-12	pradzieje	ślady osadnictwa
15.	Parowa	4/10, AZP 74-12	XIV- XV w.	osada
16.	Parowa	5/11, AZP 74-12	neolit?	ślady osadnictwa
17.	Osiecznica	4/15, AZP 74-13	XIV- XV w.	ślady osadnictwa
18.	Przejęsław	1/1, AZP 74-13	pradzieje XIII- XV w.	osada ślady osadnictwa
19.	Przejęsław	2/2, AZP 74-13	epoka kamienia pradzieje	ślady osadnictwa osada
20.	Przejęsław	3/3, AZP 74-13	epoka brązu pradzieje	osada ślady osadnictwa
21.	Przejęsław	4/4, AZP 74-13	pradzieje	osada
22.	Przejęsław	5/5, AZP 74-13	epoka brązu- okres halsztacki pradzieje	osada . ślady osadnictwa
23.	Przejęsław	6/6, AZP 74-13	pradzieje	ślady osadnictwa
24.	Przejęsław	7/7, AZP 74-13	pradzieje	ślady osadnictwa
25.	Przejęsław	8/8, AZP 74-13	V okres epoki brązu/ okres halsztacki C pradzieje	osada . ślady osadnictwa
26.	Przejęsław	9/9, AZP 74-13	pradzieje XIII- XV w.	osada ślady osadnictwa
27.	Przejęsław	10/10, AZP 74-13	pradzieje	ślady osadnictwa
28.	Przejęsław	11/11, AZP 74-13	XIII- XV w.?	ślady osadnictwa
29.	Przejęsław	12/12, AZP 74-13	pradzieje XIII- XV w.	ślady osadnictwa ślady osadnictwa
30.	Przejęsław	13/13, AZP 74-13	epoka brązu/ okres halsztacki	osada
31.	Ołobok	1/1, AZP 75-12	epoka kamienia	znalezisko luźne
32.	Ołobok	2/2, AZP 75-12	mezolit	ślady osadnictwa
33.	Kliczków	1/1, AZP 75-13	epoka brązu/ okres halsztacki C okres wpływów rzymskich pradzieje XIV- XV w.	cmentarzysko ciałopalne ślady osadnictwa ślady osadnictwa ślady osadnictwa
34.	Kliczków	2/4, AZP 75-13	III okres epoki brązu	cmentarzysko ciałopalne
35.	Kliczków	3/14, AZP 74-13	po 1297 r.	zamek
36.	Osiecznica	1/5, AZP 75-13	epoka kamienia- I okres epoki brązu	ślady osadnictwa
37.	Osiecznica	2/6, AZP 75-13	epoka brązu- okres halsztacki C	znalezisko luźne
38.	Osiecznica	3/10, AZP 75-13	średniowiecze	ślady osadnictwa
39.	Osieczów	1/7, AZP 75-13	mezolit	osada
40.	Osieczów	2/8, AZP 75-13	XIII- XIV w.	osada
41.	Osieczów	3/9, AZP 75-13	epoka kamienia- I okres epoki brązu	ślady osadnictwa
42.	Tomisław	1/2, AZP 75-13	epoka brązu- okres halsztacki C epoka brązu- okres halsztacki XIII- XIV w.	osada . osada . ślady osadnictwa
43.	Tomisław	2/3, AZP 75-13	epoka brązu- okres halsztacki	osada
44.	Tomisław	3/11, AZP 75-13	pradzieje XIV- XV w.	ślady osadnictwa ślady osadnictwa

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	NR STANOWISKA W MIEJSCOWOŚCI/ NA OBSZARZE, OBSZAR AZP	CHRONOLOGIA	FUNKCJA STANOWISKA
45.	Tomisław	4/12, AZP 75-13	pradzieje XIV- XV w.	ślad osadnictwa ślad osadnictwa
46.	Tomisław	6/13, AZP 75-13	XIV- XV w.	osada

II-5. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla województwa dolnośląskiego (sporządzanego na podstawie art. 38 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*), dla obszaru gminy Osiecznica nie określono rekomendacji i wniosków do studium, dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów, jak również nie określono granic krajobrazów priorytetowych.

II-6. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA

II-6.1. Ludność

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2016 r. liczba mieszkańców gminy Osiecznica wynosiła 7 482, co przekłada się na gęstość zaludnienia 16,70 mieszkańca na 1 km. Przy czym gęstości zaludnienia w poszczególnych obrębach jest bardzo rozbieżna i przedstawia się następująco:

Nazwa obrębu	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy	% ludności obszaru opracowania	Gęstość zaludnienia [osoby/km ²]
Bronowiec	2723,6150	6,22%	0,82	2,20
Kliczków	3150,0001	7,20%	4,58	10,63
Ławiszowa	7457,2397	17,04%	9,74	9,55
Ołobok	3204,9331	7,32%	6,10	13,92
Osiecznica	2268,8247	5,18%	17,94	57,78
Osieczów	3334,1831	7,62%	4,93	10,80
Parowa	1167,0682	2,67%	13,11	82,09
Poświętne	1240,3076	2,83%	1,23	7,26
Przejęsław	2433,2293	5,56%	8,01	24,04
Świątoszów	13389,4325	30,60%	23,83	13,00
Tomisław	3386,9570	7,74%	9,70	20,93
RAZEM	43755,7903	100,0%		16,70

Źródło: ewidencja ludności, Urząd Gminy Osiecznica, stan na dzień 31 grudnia 2016 r.

Jak wynika z powyższego zestawienia, największy pod względem obszaru obręb Świątoszów (jego powierzchnia stanowi ponad 30% powierzchni gminy), a za razem posiadający największą liczbę mieszkańców (1741), co jednak nie przekłada się na gęstość zaludnienia tego obrębu (13,00 osoby/km) - niższą o 3,70 osoby/km² niż średnia w gminie. Najmniejsza liczba ludności (60 mieszkańców) jest w obrębie Bronowiec, który jednocześnie posiada najniższy wskaźnik gęstości zaludnienia (2,20 osoby/km²).

W roku 2014 odnotowano 151 zameldowań (69 z miast, 78 ze wsi, 4 z zagranicy). W tym samym roku odnotowano 105 wymeldowań (65 do miast, 30 na wieś i 10 za granicę), co za tym idzie - saldo migracji było dodatnie i wyniosło 46 (saldo migracji wewnętrznych +52, saldo migracji zagranicznych -6).

Niestety prognozy demograficzne dla powiatu bolesławieckiego w najbliższych 30 latach wskazują na obszarach wiejskich powiatu na zmniejszenie liczby o ok. 5%.

W 2015 roku na 7 490 przypadało 3 777 mężczyzn (50,4%) i 3 713 kobiet (49,6%). Struktura wiekowa populacji mieszkańców gminy Osiecznica była następująca:

wiek	kobiety		mężczyźni		ogółem	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
przedprodukcyjny (0-17)	911	800	929	801	1 840	1 601
produkcyjny (K 18-59/ M 18-64)	2 269	2 198	2 641	2 625	4 910	4 823
poprodukcyjny (K 60+/ M 65+)	585	715	250	351	1 006	1 066
ogółem:	3 765	3 713	3 820	3 777	7 585	7 490

Źródło: GUS.

Jak widać na powyższym zestawieniu, zarysowuje się równowaga w udziale mężczyzn i kobiet. Większa liczebność mężczyzn w wieku produkcyjnym oraz kobiet w wieku poprodukcyjnym wynika z dłuższego okresu aktywności zawodowej mężczyzn. Niestety, struktura wiekowa wykazuje, że populacja mieszkańców gminy ma charakter wygasający, z dominacją osób starszych. Zmiany w strukturze ludności gminy polegające na wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji, wpisują się w ogólną tendencję starzenia się społeczeństwa. Może to mieć swoje skutki w obszarze polityki społecznej i edukacji, a nieodnotowane migracje,

mogą w przyszłości stać się problemem między innymi dla finansów publicznych gminy, tracącej dochody z podatków, a stojącej w obliczu nowych wyzwań gospodarczych i demograficznych.

II-6.2. Mieszkalnictwo

Na obszarze gminy dominuje mieszkalnictwo indywidualne w zabudowie o charakterze jednorodzinny, w budynkach nowych ale przede wszystkim w zabudowie istniejącej od wielu lat i często adaptowanej z typowej zabudowy wiejskiej na funkcje czysto mieszkalne. Wynika to oczywiście ze zmian społeczno-gospodarczych obserwowanych na obszarze całego kraju w zakresie struktury rolniczego wykorzystania zasobów kompleksów rolnych. Przyrost tkanki mieszkaniowej zanotowany w danych GUS to zaledwie ok. 0,4 % rocznie. Rozwój w tym zakresie ogranicza się praktycznie jedynie do budownictwa indywidualnego.

Zestawienie zasobów mieszkaniowych gminy Osiecznica w latach 2013 - 2015 przedstawia poniższa tabela:

	Jednostka	2013 r.	2014 r.	2015 r.
mieszkania ogółem	szt.	2 755	2 770	2 782
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	m ²	75,7	76,2	76,5
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	szt.	617	599	637
liczba lokali socjalnych	szt.	24	23	23

Źródło: GUS.

II-6.3. Rynek pracy

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Bolesławcu liczba osób bezrobotnych stale spada i to zarówno w licznie ogólnej zarejestrowanej bezrobotnych jak i w rozbiciu na dane szczegółowe. Jednak najliczniejszą grupę (rzędu 30-35%) stanowią bezrobotni niewykwalifikowani z wykształceniem jedynie gimnazjalnym lub niższym.

Podmioty nowo zarejestrowane według rodzajów działalności	2013	2014	2015	2016	31 stycznia 2017
bezrobotni ogółem	387	255	227	174	188
w tym kobiety	214	149	129	102	107
w tym osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym	124	86	83	63	66
w tym osoby z wykształceniem wyższym	25	22	16	12	15

Źródło: GUS.

Jednocześnie liczba rejestracji nowych podmiotów gospodarczych w okresie 2013-2016 utrzymuje się na w miarę stałym poziomie, a wśród form prowadzenia działalności gospodarczej zdecydowanie (powyżej 90%) dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podmioty nowo zarejestrowane wg rodzajów działalności	2013	2014	2015	2016
ogółem	66	84	83	71
w tym rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	2	2	1
w tym przemysł i budownictwo	36	49	46	33
w tym pozostała działalność	29	33	35	37
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	62	77	75	67

Źródło: GUS.

II-6.4. Opieka, oświata, wychowanie i wyższa edukacja

Obowiązek szkolny realizowany jest w 5 szkołach podstawowych (6-letnich), 2 gimnazjach (3-letnich). Wychowanie przedszkolne natomiast realizowane jest w 2 gminnych i 2 niepublicznych przedszkolach oraz w 3 oddziałach przedszkolnych zlokalizowanych w szkołach podstawowych.

W kwietniu 2017 r. funkcjonowały na obszarze gminy Osiecznica następujące placówki oświaty i wychowania:

- w Osiecznicy:
 - Zespół Szkół im. Jana Pawła II, ul. Lubańska 35,
 - Przedszkole Gminne, ul. Lubańska 53;
- w Świętoszowie:
 - Zespół Szkół im. Unii Europejskiej, ul. Szkolna 10,
 - Gminne Przedszkole ul. Szkolna 10,

- Przedszkole Niepubliczne im. Kubusia Puchatka, ul. Świerkowa 4;
- w Parowej: Szkoła Podstawowa, Parowa 63;
- w Tomisławiu: Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego, Tomisław 62A;
- w Ławszowej: Szkoła Podstawowa (przewidziana do likwidacji z dniem 31 sierpnia 2018 r.), Ławszowa 82.

Na dzień 31 marca 2017 r. liczba miejsc w placówkach oświatowych wynosiła łącznie 1 540, a do szkół i przedszkoli na terenie gminy Osiecznica uczęszczało 1 156 dzieci/uczniów (75% obłożenia placówek), w tym:

- 247 dzieci w przedszkolach na 290 dostępnych miejsc (85,7%);
- 637 uczniów w szkołach podstawowych na 875 dostępnych miejsc (72,8% obłożenia);
- 272 uczniów w gimnazjach 375 na dostępnych miejsc (72,5% obłożenia).

Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie liczby dzieci/uczniów i dostępnych miejsc w przedszkolach publicznych, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie gminy Osiecznica (stan na dzień 31 marca 2017 r.):

przedszkola

- Niepubliczne Przedszkole im. Kubusia Puchatka w Świątoszowie: 60 / 70
- Gminne Przedszkole w Osiecznicy: 73 / 75
- Gminne Przedszkole w Świątoszowie: 74 / 75
- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Parowej: 14 / 25
- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Ławszowej: 12 / 25
- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Henryka Pobożnego w Tomisławiu: 14 / 20

szkoły

- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Osiecznicy:
 - Szkoła Podstawowa: 125 / 175
 - Gimnazjum : 157 / 225
- Zespół Szkół im. Unii Europejskiej w Świątoszowie:
 - Szkoła Podstawowa: 297 / 300
 - Gimnazjum: 115 / 150
- Szkoła Podstawowa w Parowej: 95 / 200
- Szkoła Podstawowa w Ławszowej: 60 / 100
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego w Tomisławiu: 60 / 100

W związku z reformą szkolnictwa wprowadzoną ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (sieć szkół na terenie gminy Osiecznica dostosowana zostanie z dniem 1 września 2017 r. do nowego systemu szkolnictwa na poziomie podstawowym. Zgodnie uchwałą Nr XXXII/167/2017 Rady Gminy Osiecznica z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie projektu dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą – Prawo oświatowe:

- sieć szkół na okres od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. tworzyć będą:
 - Szkoła Podstawowa w Osiecznicy przy ul. Lubańskiej 35,
 - Szkoła Podstawowa w Świątoszowie przy ul. Szkolnej 10,
 - Szkoła Podstawowa w Parowej 63,
 - Szkoła podstawowa w Tomisławiu, Tomisław 63,
 - Szkoła Podstawowa w Ławszowej 82 (tylko w okresie do dnia 31 sierpnia 2018 r., w związku z planowaną likwidacją tej szkoły);
- klasy dotychczasowego Gimnazjum w Osiecznicy prowadzone będą w Szkole Podstawowej w Osiecznicy przy ul. Lubańskiej 35 a klasy dotychczasowego Gimnazjum w Świątoszowie prowadzone będą w Szkole Podstawowej w Świątoszowie przy ul. Szkolnej 10.

Sieć przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na terenie gminy Osiecznica pozostaje bez zmian.

Na obszarze gminy brak jest placówek oświatowych na poziomie ponadgimnazjalnym oraz szkół wyższych.

II-6.5. Kultura

Osiecznica posiada dobrze rozwiniętą sieć placówek kulturalnych. Najważniejszą placówką jest Gminna Biblioteka Publiczna mieszcząca się w Osiecznicy wraz z jej filiami w miejscowościach: Ławszowa, Osieczów, Przejęśław, Świętoszów oraz Parowa. Księgozbiór w bibliotekach gminnych sięga blisko 50 000 woluminów, z którego korzysta w ciągu roku średnio ok. 1450 czytelników (na podstawie danych GUS) a średnia liczba wypożyczeń to ok. 10 pozycji na jednego czytelnika.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Osiecznicy istnieje izba pamięci oraz galeria, w której swoje prace wystawiają zarówno lokalni twórcy jak i osoby spoza gminy. Corocznie placówka bierze udział w programie Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”, pozyskując w ten sposób pieniądze na zakup nowości wydawniczych do bibliotek.

Na terenie gminy (wg. <http://gosir-osiecznica.pl>) działalność prowadzą także zespoły muzyczne:

- „Kapela Herbutów” powstała w 1986 r. przy Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji w Osiecznicy. Bierze udział w imprezach okolicznościowych, festynach Gminnych i Kościelnych, dożynkach, Festiwalach oraz Przeglądach Folklorystycznych. Otrzymała wiele nagród i wyróżnień.
- W styczniu 1980 roku z inicjatywy członkiń Koła Gospodyń Wiejskich w Osiecznicy oraz Kliczkowa powstał ludowy zespół pieśni i tańca, który przyjął nazwę „Nad Kwisą”. Jego mecenasem stał się Gminy Ośrodek Kultury i Sportu w Osiecznicy, gdzie członkowie zespołu znaleźli miejsce na próby i sprzyjający klimat dla swojej działalności.
- Zespół „Nasza Biesiada” zawiązał się w październiku 2005 r. Gra i śpiewa piosenki ukraińskie, polskie i bałkańskie. W skład zespołu wchodzi pięć osób.
- Zespół „Bory” powstały z inicjatywy członkiń Koła Gospodyń Wiejskich w Osiecznicy oraz Kliczkowa.

Świetlice wiejskie na terenie gminy znajdują się w miejscowościach: Osiecznica, Osieczów, Przejęśław, Ławszowa, Parowa, Ołobok i Świętoszów (w Zespole Szkół w Świętoszowie).

Na obszarze gminy organizowane są liczne imprezy mające na celu integrację mieszkańców, promowanie gminy i regionu, upowszechnianie kultury oraz rozrywkę. Należą do nich: „Dni Gminy Osiecznicy”, Gminne Dożynki „Majówka Rycerska”, „Jarmark Średniowieczny” i „Obchody dnia św. Huberta”.

II-6.6. Sport i rekreacja

Gmina dysponuje bogatą ofertą obiektów sportowych:

- krytą pływalnią w Osiecznicy (wyposażoną w basen pływakki o wymiarach 25 x 12,5 m, basen rekreacyjny, brodzik dla dzieci oraz zjeżdżalnię do wody o długości 60 m) - ogrzewanie wody basenowej wspomagane jest przez wybudowaną instalację solarną składającą się z 77 sztuk kolektorów słonecznych;
- halą sportową w Świętoszowie (wybudowaną roku 2005 r., która posiada wymiary 36 x 18 x 5 m i 200 miejsc siedzących) wraz z zespołem boisk terenowych oraz siłownią o powierzchni 82 m;
- kompleksem boisk z programu „Orlik 2012” w Osiecznicy;
- 6-cioma pełnowymiarowymi salami gimnastycznymi przy szkołach;
- boiskami wielofunkcyjnymi w miejscowościach: Ławszowa, Przejęśław, Tomisław, Parowa i Ołobok.

W gminie działa pięć klubów sportowych:

- Klub Sportowy „Leśnik” Osiecznica;
- Klub Sportowy „Twardy” Świętoszów;
- Gminny Klub Sportowy „Rybak” Parowa;
- Klub Pływacki „Harpun - Osiecznica”;
- Gminne Towarzystwo Sportowe „Roan” Tomisław.

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Osiecznicy prowadzi zespoły piłkarskie w kategorii junior młodszy oraz kółko teatralne i zajęcia taneczne dla dzieci.

Na terenie gminy odbywa się także cykliczna impreza z udziałem zawodników z Polski i z zagranicy „Skate Maraton Borów Dolnośląskich” w ramach której rozgrywane są zawody na trzech dystansach: 2 km, 16 km oraz 42 km. Cyklicznie odbywają się również imprezy popularyzujące sport i aktywny wypoczynek:

- „Sportowy Turniej Rodzinny”;
- „Festyn Sportowy Rodzinny”;
- „Zawody pływackie o puchar Wójta”;
- turniej piłki siatkowej z okazji Dnia Niepodległości;
- GOSiR koordynuje także Okręgowe Szkolne Zawody Pływackie.

Ponadto na terenie gminy wyznaczonych jest kilka szlaków turystycznych:

- szlak pieszy „Puszczański”, który prowadzi z Zebrzydowej przez Osiecznicę do Bolesławca. Długość całego szlaku wynosi 34 km, z czego 16 km przypada na gminę Osiecznica i jest on w całości przejezdny dla rowerzystów;
- szlak rowerowy „Błękitek” Osiecznica - Osiecznica, jego długość wynosi 12 km, a trasa przebiega przez miejscowości: Osiecznica - Kliczków - „Błękitek” - Osieczów - Tomisław - Osiecznica;
- szlak rowerowy „Borów Dolnośląskich” Osiecznica - Poświętne, jego długość wynosi 23 km, a trasa przebiega przez miejscowości: Osiecznica - Tomisław - Ołobok - Parowa - Poświętne;
- szlak rowerowy „Ołobok-Parowa”, jego długość wynosi 7,5 km, a trasa przebiega przez miejscowość Ołobok i Parowa;
- ścieżka rowerowa „Dolina Kwisy” na trasie Osiecznica - Świątoszów, jej długość wynosi 20,7 km.

Gmina stwarza również warunki do uprawiania jazdy konnej, i to zarówno wycieczek wierzchem jak i bryczkami. W 2013 roku został wyznaczony szlak konny na obszarze Borów Dolnośląskich, którego poszczególne odcinki biegną przez miejscowości gminy:

- „W sercu Borów Dolnośląskich” Bogumiłów - Kliczków (biegnie przez miejscowości Osiecznica i Kliczków);
- „Dolina Kwisy” Kliczków - Małomice (biegnie przez miejscowości Kliczków, Ławszowa i Luboszów);
- „Przez Stawy Parowskie” Czerwona Woda - Kliczków (biegnie przez miejscowości Ołobok, Osiecznica i Kliczków).

Atrakcją gminy Osiecznica są spływy kajakowo-pontonowe szlakiem rzeki Kwisy z Nowogrodźca do Żagania, w gminie Osiecznica biegnie wzdłuż następujących miejscowości: Tomisław, Osieczów, Kliczków, Przejęśław, Ławszowa, Luboszów i Świątoszów.

II-6.7. Opieka zdrowotna

Na obszarze gminy podstawowa opieka zdrowotna prowadzona jest zgodnie z danymi NFZ przez:

- 105 Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią POZ, ul. Szkolna 13 w Świątoszowie;
- 105 Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią POZ, ul. Piaskowa 1A w Osiecznicy;
- „SKOMED” - Poradnia lekarza POZ, ul. Zacisze 1 w Osiecznicy;
- Usługi Stomatologiczne, ul. Piaskowa 1A w Osiecznicy.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w roku 2015 zrealizowano ogółem 43 495 porad lekarskich (w roku 2014 było ich 40 596).

Uzupełnieniem systemu opieki zdrowotnej są niepubliczne praktyki lekarskie.

Na obszarze gminy funkcjonują następujące apteki i punkty apteczne:

- apteka „QUERCUS”, ul. Piaskowa 1A w Osiecznicy;
- punkt apteczny „Dbam o zdrowie”, ul. Szkolna 13 w Świątoszowie.

Zadania z zakresu opieki społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznicy przy ul. Lubańskiej 43. GOPS realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej, w szczególności w zakresie pomocy

społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej*. Jednostka nie posiada obecnie opracowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Najczęściej udzielanymi formami pomocy są:

- świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy;
- świadczenia niepieniężne: praca socjalna, posiłek, schronienie, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pomoc rzeczowa, składki na ubezpieczenie zdrowotne, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, kierowanie do domu pomocy społecznej;
- przyznawanie dodatków mieszkaniowych (które są realizowane, jako zadania własne gminy zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o *dodatkach mieszkaniowych*);
- przyznawanie świadczeń rodzinnych, które są wykonywane, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o *świadczeniach rodzinnych*;
- przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są wykonywane, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów*;
- podejmowanie szeregu działań na podstawie ustawy z 9 czerwca 2011 r. o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, ustawy z 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, w tym koordynacja i obsługa techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego w 2011 r.;
- inne zadania na podstawie uchwał Rady Gminy, zawartych umów i porozumień.

Na przestrzeni lat 2010 - 2015 obserwowany jest spadek w zakresie gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (z 664 w roku 2010 do 215 w roku 2015).

II-7. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

II-7.1. Zagrożenia powodzią

Na terenie gminy Osiecznica, zgodnie z art. 88d ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2011 r. - *Prawo wodne*, oznaczone zostały na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) - w granicach tego obszaru znajduje się ok. 80 budynków;
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) - w granicach tego obszaru znajduje się ok. 9 budynków;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) - w granicach tego obszaru znajduje się ok. 177 budynków.

Obszary te związane są z przepływającą przez gminę rzekę Kwisę i w zdecydowanej większości obejmują tereny niezabudowane, ale w miejscowości Przejęsław, Ławszowa i (w niewielkim stopniu) w Świętoszowie występują tereny zabudowane znajdujące się w zasięgu możliwych powodzi. Pozostała część gminy jest wolna od zagrożeń powodziowych.

Biorąc pod uwagę charakterystykę hydrogeologiczną gminy (zwierciadło wód gruntowych w obniżeniach i dolinach cieków występuje płytko, a nawet miejscami zbliża się ono do powierzchni terenu kształtując mokradła lub podmokłości), niektóre tereny mogą być narażone na podtopienia wodami gruntowymi.

Szczegółowo problematykę wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej opisano w rozdziale II-16. *Studium*.

II-7.2. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska*, za zdarzenie poważnej awarii rozumie się w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na obszarze gminy nie zidentyfikowano obszarów, dla których istnieje zwiększone lub duże ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej.

II-7.3. Zagrożenia pożarowe

Zagrożenie pożarowe na terenie gminy Osiecznica wynika przede wszystkim z dominującego zagospodarowania gminy lasami. Lesistość na poziomie 87% stanowi realne zagrożenie pożarowe szczególnie w okresach suszy. W związku na coraz częstsze niekorzystne warunki w tym zakresie w okresach letnich nadleśnictwa zmuszone są do wydania zakazów wstępu do lasów.

Drugim potencjalnym zagrożeniem powstania pożaru w lesie są prowadzone ćwiczenia wojskowe na poligonach w okolicy Świętoszowa.

Obszar gminy chroniony jest przez cztery zespoły Ochotniczej Straży Pożarnej:

- w Osiecznicy, 39 ochotników, w tym 37 czynnych, wyposażenie: wóz bojowy Mercedes – Atego oraz wóz bojowy Star 266,
- w Parowej, 32 ochotników, w tym 31 czynnych, wyposażenie: wóz bojowy Mercedes Atego, wóz bojowy Star M90, Ford – lekki pojazd gaśniczy, wóz bojowy Star 26P (antyk);
- w Ławaszowej, 24 ochotników, w tym 24 czynnych, wyposażenie: wóz bojowy Star M90;
- w Przejęsławiu, 22 ochotników, w tym 21 czynnych, wyposażenie wóz bojowy Star 266.

II-7.4. Zagrożenia przestępczością

Przestępczość na obszarze gminy Osiecznica w latach 2014-2016 utrzymuje się na podobnym poziomie, z lekką tendencją spadku ilości przestępstw we wszystkich kategoriach przestępstw:

	2014 r.			2015			2016		
	ilość przestępstw ogółem	w tym wykryte	ilość pokrzywdzonych	ilość przestępstw ogółem	w tym wykryte	ilość pokrzywdzonych	ilość przestępstw ogółem	w tym wykryte	ilość pokrzywdzonych
Kradzież cudzej rzeczy	44	23	21	25	9	12	21	6	16
Kradzież z włamaniem	27	14	5	19	7	0	4	0	4
Kradzież samochodu	6	4	3	4	3	1	3	1	3
Uszkodzenie rzeczy (mienia)	10	1	2	6	3	0	5	2	1
Rozbój, kradzież z wymuszeniem	1	1	1	2	2	2	1	1	1
Uszczerbek na zdrowiu	3	3	3	brak danych			1	1	1

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Bolesławcu.

II-7.5. Zagrożenia związane z komunikacją

W sferze zagrożeń komunikacyjnych największe niebezpieczeństwo powodują nietrzeźwi kierowcy. Z danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Bolesławcu wynika, że na przestrzeni ostatnich 4 lat liczba osób prowadzących pojazdy w stanie nietrzeźwości zmniejszyła się z 43 przypadku w roku 2014 do 10 przypadków w roku 2016:

rok	zdarzenie	
	nietrzeźwi kierujący	wypadki drogowe
2013	43	2
2014	21	5
2015	11	6
2016	10	5

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Bolesławcu.

Wzrost liczby wypadków drogowych względem roku 2013 związany jest przede wszystkim ze zwiększeniem ruchu samochodowego, przy czym ilość wypadków od tego czasu utrzymuje się na w miarę stałym poziomie nie generując wzrostu zagrożenia w tym zakresie.

II-7.6. Inne zagrożenia

W sferze zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia szczególne miejsce na terenie gminy Osiecznica mają szkolenia wojsk śródlądowych odbywające się na obiektach „Ośrodka Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych – Żagań” z użyciem amunicji bojowej. Z uwagi na realne zagrożenie mając na względzie bezpieczeństwo ludności wprowadza się w związku z tym czasowe zakazy wstępu na tereny leśne – poligonowe. Informacje o tym w formie zawiadomienia Wójta Gminy Osiecznica wywiesza do publicznej wiadomości. Ograniczenia te dotyczą północnej części gminy w granicach obrębu ławszowa (po północnej stronie drogi krajowej nr 18) oraz Świętoszów.

II-8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* „W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Wyżej przywołany przepis zastał wprowadzony z dniem 18 listopada 2015 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji*.

Minister Infrastruktury i Budownictwa w okólniku rozesłanym do wojewodów DPP.621.1.2016.RR (NK:66198/16) z dnia 29 kwietnia 2016 r. podkreśla, że prowadzenie analiz w zakresie określonym w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* ma na celu dokonywanie „oceny faktycznych potrzeb rozwojowych gminy, aby dostosować do nich wielkość terenów wyznaczanych na cele inwestycyjne. Istotą nowej regulacji było doprowadzenie do uświadomienia przez wspólnoty samorządowe skali niespójności, jakie mogą występować w aktach planistycznych, i w ten sposób uruchomienie mechanizmów, które zahamują proces nieracjonalnego przeznaczania pod zabudowę nowych dotąd niezagospodarowanych terenów”.

Celem regulacji zawartych w art. 10 ust. 5 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (określających niezbędny zakres czynności, jakie powinny zostać zrealizowane przez organ sporządzający studium, przy dokonywaniu bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę) jest docelowe wyznaczanie w studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w taki sposób, aby w miarę możliwości koncentrować procesy urbanizacji na terenach położonych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, przy jednoczesnym ograniczaniu przeznaczania pod zabudowę nowych terenów. Tak więc rozwój zabudowy powinien być dostosowany do możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej, przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju.

II-8.1. Analizy ekonomiczne, w tym możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Potencjał ekonomiczny

Na obszarze gminy mieszkańcy mają dostęp do usług jedynie na poziomie podstawowym – nasycenie usługami w poszczególnych wsiach jest różne, jednak statystycznie na jednego mieszkańca przypada 1,2 m² powierzchni użytkowej obiektów handlowych i usługowych (z wyłączeniem usług publicznych). Dostęp do najszerszego wachlarza usług mają mieszkańcy Świętoszowa, Osiecznicy i Parowej. Na obszarze gminy nie występują wielofunkcyjne obiekty handlowe, centra i parki handlowe. Tego rodzaju potrzeby muszą być zaspokajane przez mieszkańców w pobliskich ośrodkach miejskich (głównie w Bolesławcu).

Wśród przedsiębiorstw działających na obszarze gminy wiodący charakter mają:

- górnictwo odkrywkowe (Kopalnia i Zakład Przeróbczy Piasków Szklarskich „Osiecznica” Sp. z o.o.);
- przemysł drzewny (głównie zakład „Forest Style Industry Bolesławiec Sp. z o.o.” dawny „Artimber” Sp. z o.o. w Przejęślawiu);
- garncarstwo i produkcja ceramiki (głównie PPHU Ceramika Artystyczna „Wiza” Sp. z o.o. w Parowej);
- turystyka (głównie Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowe „Zamek Kliczków”).

Istotne znaczenie ma także gospodarka leśna.

Gmina Osiecznica, jako jedna z niewielu gmin wiejskich powiatu bolesławieckiego, dysponuje infrastrukturą techniczną jak i społeczną dostosowaną do potrzeb mieszkańców i niewymagającą istotnych nakładów inwestycyjnych. Inwestycje w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej są finansowane z dochodów własnych gminy bądź innych źródeł finansowania przewidzianych przepisami o finansach publicznych i pozostają w sferze możliwości ekonomicznych gminy.

Sieć komunikacyjna

Przez obszar gminy przebiegają ważne w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej szlaki komunikacyjne:

- autostrada A4 (która jest częścią drogi międzynarodowej E40), przecinająca południowy kraniec gminy (przebiegając na południowy wschód od Osieczowa);
- droga krajowa nr 18 (planowana docelowo jako autostrada A18 relacji Olszyna-Golnice), przecinająca północną część gminy, oddzielając Świątoszów od pozostałej części gminy.

Brak węzła autostrady A4 na obszarze gminy pozbawia Osiecznicę możliwości planowania stref aktywności gospodarczej opartych na bezpośrednim dostępie do autostrady, jak również decyduje o tym, że przebieg autostrady nie ma istotnego znaczenia dla sposobu wewnętrznego skomunikowania obszaru gminy.

W przypadku drogi krajowej nr 18 (A18) rozpatrywać można jej przebieg przez obszar gminy na poziomie szans (związanych z planowanym do przebudowy węzłem z drogą powiatową nr 2271D Żagań-Osiecznica) oraz na poziomie barier rozwojowych i ekologicznych (oddzielenie przestrzenne Świątoszowa od pozostałego obszaru gminy, rozdzielanie kompleksów leśnych Borów Dolnośląskich oraz przecięcie ciągłości korytarza ekologicznego biegnącego wzdłuż doliny Kwisy). W rejonie opisywanego węzła możliwości rozmieszczenia stref aktywności gospodarczej są bardzo ograniczone – głównie z uwagi na położenie terenów w granicach obszarów Natura 2000: obszaru specjalnej ochrony PLB020005 „Bory Dolnośląskie” i specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH020050 „Dolina Dolnej Kwisy” oraz przeważający, leśny charakter gruntów. Węzeł ma natomiast istotne znaczenie, zapewniając powiązanie wewnętrznego układu komunikacyjnego gminy Osiecznica z układem zewnętrznym.

Obszar gminy Osiecznica jest skomunikowany, a dotychczasowy i planowany rozwój urbanistyczny opiera się przede wszystkim o istniejącą sieć drogową (opartą na drogach wojewódzkich nr 350 i 357 oraz pozostałych drogach powiatowych o łącznej długości 40 km i drogach gminnych o łącznej długości ok. 33 km). Stan dróg jest na ogół bardzo dobry i dobry. Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, że na obszarze gminy utwardzony dojazd posiada większość gospodarstw, nawet najbardziej oddalonych od zwartych zespołów zabudowy. Należy przyjąć, że zasadniczo wewnętrzny układ komunikacyjny gminy nie wymaga rozbudowy. Jedynym wyjątkiem (poza lokalnymi inwestycjami) jest modernizacja drogi powiatowej nr 2271D, która będzie miała istotne znaczenie m.in. ze względu na budowę dwóch nowych przepraw mostowych na rzece Kwisie, co znacznie ułatwi skomunikowanie obszaru gminy Osiecznica, a szczególnie wsi Świątoszów, z miastem Bolesławiec.

Infrastruktura techniczna

Cała gmina jest objęta siecią wodociągową (łączna długość wodociągów wynosi ok. 107 km), która zasadniczo nie wymaga rozbudowy. Obszar gminy w całości jest także zelektryfikowany. Szczególnym elementem są elektrownie wodne działające na rzece Kwisie. Perspektywicznie przewiduje się rozwój energetyki bazującej na źródłach energii odnawialnej (systemy fotowoltaiczne).

Sieć kanalizacyjna o długości ok. 106 km obejmuje miejscowości: Świątoszów (z oczyszczalnią ścieków w Świątoszowie), Ławszowa, Przejęśław, Parowa, Osiecznica, Kliczków, Tomisław oraz Osieczów (z oczyszczalnią ścieków w Osiecznicy). Dodatkowo (częściowo) skanalizowana jest wieś Ołobok. Największe inwestycje w tym zakresie poczynione zostały w latach 2006-2014, kiedy to wybudowano ponad 90 km sieci kanalizacyjnej. Pozostałe wsie (Poświętne, Bronowiec oraz części wsi Ołobok) nie posiadają zorganizowanego scentralizowanego systemu sieci kanalizacyjnej. Z uwagi na położenie tych wsi, znaczne rozproszenie ich zabudowy oraz stosunkowo niewielką ilość mieszkańców co przekłada się na niwelową liczbę poszczególnych mieszkań (Bronowiec 14 mieszkań, Poświętne 24 mieszkania), budowa sieci kanalizacyjnej jest obecnie ekonomicznie nieuzasadniona.

Gmina Osiecznica posiada obecnie sieć gazową na terenie Świątoszowa oraz (częściowo) Osiecznicy. Istniejące sieci bazują na dwóch rozprężalnicach gazu (nie posiadają połączenia z gazociągami przesyłowymi). Według danych łączna długość czynnej sieci gazowej wynosi ok. 6,31 km. Na pozostałym obszarze gminy nie występuje sieć gazowa, w związku z czym zaopatrzenia w gaz odbywa się z wykorzystaniem stacjonarnych zbiorników oraz wymiennych butli. Z uwagi na rosnące zainteresowanie odbiorców zasilaniem gazem sieciowym, przewiduje się możliwość dalszego rozwoju sieci gazowej w pozostałych miejscowościach gminy.

W zakresie ciepłownictwa nie przewiduje się budowy systemów zbiorowego zaopatrzenia w ciepło – na obszarze gminy dominują indywidualne i lokalne instalacje grzewcze.

Nie przewiduje się także inwestycji w zakresie gospodarki odpadami - odpady komunalne zebrane z terenu gminy Osiecznica przekazywane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu, posiadającego (od września 2014 roku) status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK).

„A” Studium nie przewiduje realizacji nowych dróg publicznych oraz publicznej infrastruktury technicznej.

Infrastruktura społeczna

Na obszarze gminy w kwietniu 2017 r. funkcjonowało 5 szkół podstawowych (6-letnich) i 2 gimnazja (3-letnie). Wychowanie przedszkolne realizowane jest w 2 gminnych i 2 niepublicznych przedszkolach oraz w 3 oddziałach przedszkolnych zlokalizowanych w szkołach podstawowych. liczba miejsc w placówkach oświatowych wynosiła łącznie 1 745 a obłożenie tych placówek było na poziomie 66,2% (uczęszczało do nich 1 156 dzieci/uczniów).

W ramach „Programu rozwoju oświaty w Gminie Osiecznica na lata 2001-2007” przeprowadzono modernizację szkół i przedszkoli. A latach 1998-2014 wydano na inwestycje w bazę oświatową blisko 19 milionów złotych, w tym na budowę w roku 2009 nowej szkoły w Tomisławiu.

Ponadto gmina dysponuje krytą pływalnią w Osiecznicy, halą sportową w Świętoszowie wybudowaną roku 2005 oraz 6-cioma pełnowymiarowymi salami gimnastycznymi przy szkołach, boiskami wielofunkcyjnymi w miejscowościach Ławszowa, Przejęstaw, Tomisław, Parowa i Ołobok.

Planowane w związku z reformą szkolnictwa (wprowadzoną ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*) zmiany w strukturze jednostek oświatowych i wychowawczych nie będą miały istotnego wpływu na zaspokajanie mieszkańców gminy pod względem wychowania przedszkolnego i oświaty na poziomie podstawowym.

„A” Przedmiotem opracowania jest zmiana przeznaczenia rolniczego na tereny elektrowni słonecznej - realizacji ogniw fotowoltaicznych. Nie prognozuje się wzrostu zatrudnienia, ani wzrostu liczby mieszkańców.

II-8.2. Analizy środowiskowe

Stan środowiska na obszarze gminy Osiecznica jest dobry. Obszar gminy charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Gmina w całości położona jest w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB020005 „Bory Dolnośląskie” (z 24 gatunkami ptaków objętych art. 4 dyrektywy unijnej 2009/147/WE i gatunkami wymienionymi w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG). Ponadto w ramach sieci Natura 2000 wyznaczono także cztery specjalne obszary ochrony siedlisk: PLH020050 „Dolina Dolnej Kwisy” (18 typów siedlisk przyrodniczych), PLH020090 „Dąbrowy Kliczkowskie” (6 typów siedlisk przyrodniczych), PLH020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich” (22 typów siedlisk przyrodniczych) oraz PLH020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie” (8 typów siedlisk przyrodniczych). Na obszarze gminy utworzono także użytek ekologiczny „Święte Jezioro” a także objęto ochroną prawną 27 pomników przyrody ożywionej i jeden pomnik przyrody nieożywionej. Ok. 87% gminy stanowi grunt leśne, które podobnie jak formy ochrony przyrody ograniczają możliwości rozwojowe gminy w zakresie zwiększania powierzchni terenów zainwestowania wiejskiego. Opisane walory środowiska i przyrody mogą natomiast stymulować rozwój turystyki i rekreacji oraz zachęcać mieszkańców pobliskich miejscowości do zamieszkania na obszarze gminy.

II-8.3. Analizy społeczne, w tym prognozy demograficzne

Liczba mieszkańców gminy Osiecznica na przestrzeni ostatnich 11 lat (od 2006 do 2016) zwiększyła wg. danych GUS z 7 068 osób do 7 482 osób, co przekłada się na ok. 6% wzrost liczby mieszkańców. Jednocześnie należy zauważyć, że dynamiczny wzrost liczby mieszkańców osiągnięty został w latach 2006-2010 i po tym czasie ustabilizował się na poziomie ok. 7 500 osób.

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców ogółem	7 068	7 186	7 291	7 394	7 585	7 547	7 542	7 553	7 558	7 490	7 482
w tym kobiety:	3 537	3 591	3 644	3 697	3 765	3 742	3 738	3 737	3 749	3 714	3 725
w tym mężczyźni:	3 531	3 595	3 647	3 697	3 820	3 805	3 804	3 816	3 809	3 776	3 757

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną gminy i wspierając się danymi statystycznymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) można oszacować ogólny prognozowany przyrost liczby mieszkańców gminy w najbliższych latach. GUS dla powiatu bolesławieckiego przewiduje w swoich badaniach ruchy demograficzne w rozbiu na obszary miejskie i wiejskie.

Prognozowaną liczbę mieszkańców powiatu bolesławieckiego w okresie 30-letnim (lata 2017 - 2047) przedstawiono w poniższej tabeli:

Lata	Liczba ludności obszarów wiejskich	Przyrost pięcioletni	Liczba ludności obszarów miejskich	Przyrost pięcioletni
2017	46 722	-	42 673	-
2022	46 910	0,4 %	41 084	-3,7 %
2027	46 908	0,0 %	39 355	-4,2 %
2032	46 634	-0,6 %	37 517	-4,6 %
2037	46 050	-1,2 %	35 603	-5,1 %
2042	45 240	-1,7 %	33 639	-5,1 %
2047	44 261	-2,1 %	31 692	-5,8 %
Przyrost 30 letni:		-5,2 %	Przyrost 30 letni:	-25,7 %

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Prognozowane dane statystyczne dla powiatu bolesławieckiego wskazują na sporą dynamikę ujemnego przyrostu liczby mieszkańców w najbliższych 30 latach. GUS szczególnie ubytek liczby mieszkańców prognozuje na obszarach miejskich (miasto Bolesławiec i Nowogrodziec) gdzie szacowany odpływ ludności może sięgnąć ok. 25%. Lepiej w tym zakresie przedstawia się sytuacja na obszarach wiejskich powiatu bolesławieckiego, gdzie prognozowane zmniejszenie liczby mieszkańców szacuje się jedynie na ok. 5%.

Na obszarze gminy Osiecznica w roku 2016 zamieszkiwało 7 482 osób. Przyjmując, że prognozowane przez GUS ruchy demograficzne dla obszarów wiejskich powiatu bolesławieckiego (wskazane w powyższej tabeli) będą adekwatne do sytuacji gminy Osiecznica, to należy w wariancie negatywnym spodziewać się spadku liczby mieszkańców. Z kolei zakładając wariant optymistyczny odmienny od przewidywań GUS, bazujący na dotychczasowych statystykach liczby mieszkańców gminy Osiecznica w latach 2006-2015, można prognozować wzrost liczby mieszkańców. W odniesieniu do 30 letniej perspektywy dla interwałów 10 letnich ewentualny przyrost liczby mieszkańców może zamknąć się nawet na poziomie ok 18% względem roku 2015 tj. przyrost o ok. 1 350 osób.

Optymistyczny wariant wynika raz z niepewności prognozy statystycznej rozciągniętej na okres 30 lat oraz potencjału rozwojowego gminy Osiecznica bazującego głównie na:

- walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy, które w połączeniu z lokalizacją w bliskim sąsiedztwie ośrodka rangi powiatowej (Bolesławiec) i bardzo dobrą infrastrukturą społeczną mogą się przyczyniać do wzrostu ilości jej mieszkańców;
- rozwoju miejscowości Świętoszów (rosnącego jej strategicznego znaczenia nie tylko na poziomie lokalnym);
- przebudowie drogi powiatowej nr 2271D relacji Osiecznica – węzeł autostradowy (Luboszów) A18 - granica powiatu (Rudawica). Inwestycja, dzięki budowie m.in. dwóch nowych przepraw mostowych na rzece Kwisie znacznie ułatwi skomunikowanie obszaru gminy Osiecznica, a szczególnie wsi Świętoszów, z miastem Bolesławiec.

W roku 2014 saldo migracji było dodatnie i wyniosło 46 (saldo migracji wewnętrznych +52, saldo migracji zagranicznych -6). W populacji mieszkańców gminy panuje równowaga płci (w roku 2015 mężczyźni stanowili 50,4% populacji, a kobiety 49,6% populacji). Niestety, struktura wiekowa wykazuje, że populacja mieszkańców gminy ma charakter wygasający, z dominacją osób starszych.

Z uwagi na położenie gminy analiza uwarunkowań w zakresie migracji w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego nie była prowadzona.

„A” W obrębie opracowania nie nastąpi zmiana w prognozowanej liczby mieszkańców ze względu na brak wyznaczenia nowych terenów mieszkaniowych.

II-8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Przeprowadzony bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wykazuje, że w gminie Osiecznica występują rezerwy terenów położonych w granicach obszaru o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-

przestrzennej, na których możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy. Także analiza obowiązujących na obszarze gminy planów miejscowych wykazuje występowanie dalszych rezerw terenów, których zabudowa może przekraczać perspektywę 30 lat. Prognozy demograficzne dla powiatu nie są optymistyczne i wykazują tendencję spadkową. Silną stroną gminy jest wysoki poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną, drogową oraz społeczną, która wraz atrakcyjności położenia i walorami przyrodniczo-krajobrazowymi pozwala na bardziej optymistyczne przewidywania co do kierunku rozwoju demograficznego gminy.

Uwzględniając powyższe przyjęto, że brak jest przesłanek do wyznaczania nowych, zwartych zespołów zabudowy - przewiduje się dalszy rozwój przestrzenny w oparciu o dotychczasowy model przestrzenny, przy założeniu, że zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym będą miały charakter uzupełnień (dogęszczania i kontynuacji zabudowy) na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Poza tymi obszarami, w miejscowościach cechujących się mocno rozproszonym charakterem zainwestowania wiejskiego (przede wszystkim Poświętne, Bronowiec oraz część wsi Ołobok) przewiduje się możliwość dalszej lokalizacji pojedynczych zabudowań w luźnym układzie przestrzennym - w granicach wyznaczonych w *Studium* terenów rozproszonego zainwestowania wiejskiego.

Z uwagi na znaczne powierzchnie działek niezabudowanych wyznaczone w planach miejscowych oraz fakt, że przeprowadzona analiza chłonności oparta jest na metodach statystycznych, uzyskane dane mogą odbiegać od faktycznych parametrów, jakie w przyszłości będą charakteryzować nową zabudowę. W przypadku zabudowy mieszkaniowej należy spodziewać się zwiększania standardów powierzchniowych zabudowy przypadających na 1 ha działki budowlanej co przekładać się będzie na potencjalne zmniejszenie chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę. Zmiana ta jednak z uwagi na oszacowaną chłonność nie będzie mieć wpływu na decyzje rozszerzające tereny inwestycyjne w zakresie funkcji mieszkalnych i mieszkalno-usługowych.

Poniżej przedstawiono szczegółowe wyliczenia przeprowadzone w ramach bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę:

Szacowana chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Poniższa tabela zawiera dane o istniejącej zabudowie zlokalizowanej na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, pochodzące z analiz przestrzennych wykonanych na podstawie informacji z ewidencji gruntów i budynków (powierzchnie działek i zlokalizowanej na tych działkach zabudowy, z uwzględnieniem liczby kondygnacji i rodzaju użytków) oraz z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (funkcje terenów).

przeznaczenie terenu	(1) pow. działek [m ²]	(2) pow. działek [ha]	(3) pow. zabudowy [m ²]	(4) = (3) x ilość kondygnacji	(5) = (3) ÷ (1) wskaźnik zabudowy	(6) = (4) x 0,75 powierzchnia użytkowa PU [m ²]	(7) = (6) ÷ (2) wskaźnik powierzchni użytkowej PU [m ² /ha]
zabudowa wielorodzinna	70 695	7,07	14 054	65 327	0,20	48 995	6 929
zabudowa jednorodzinna	686 636	68,66	63 664	81 193	0,09	60 894	886
Σ zabudowa mieszkaniowa	757 331	75,73	77 718	146 520	0,10	109 889	1 451
handel i usługi	31 181	3,12	11 305	11 971	0,36	8 978	2 877
usługi publiczne	51 805	5,18	11 064	18 620	0,21	13 965	2 695
przemysł	2 367 248	236	28 906	34 203	0,01	25 652	108
zabudowa zagrodowa bez bud. mieszk.	763 523	76,35	25 344	25 344	0,03	19 008	249

Odnosząc wyliczone wskaźniki zabudowy istniejącej zabudowy na obszarze o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w proporcjach do powierzchni gruntów niezabudowanych, położonych także na obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (w podziale na funkcje zabudowy), ich szacowana chłonność jest następująca:

przeznaczenie terenu	(1) pow. działek zabudowanych [ha]	(2) pow. działek do zabudowy [ha]	(3) = (2) x 100 ÷ (1) chłonność terenów [%]	(4) powierzchnia użyt. istn. zab. [m ²]	(5) = (4) x (3) chłonność terenów PU [m ²]
zabudowa mieszkaniowa	75,73	115,78	152%	109 899	167 046
zabudowa usługowa	3,12	14,40	461%	758	3 494
usługi publiczne	5,18	0,0	0%	18 620	0
przemysł	236	11,59	5%	28 906	1 445
zabudowa zagrodowa bez bud. mieszk.	76,39	0,0	0%	19 021	0

Powyższe analizy wykazują, że rezerwy terenów w granicach obszaru o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na realizowanie zarówno bieżących jak i perspektywicznych potrzeb w zakresie lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej. Na podstawie przeprowadzonych analiz i bilansów stwierdzono brak potrzeb w zakresie wyznaczania nowych obszarów funkcyjnych usług publicznych (istniejąca infrastruktura społeczna zapewnia w niezbędnym zakresie dostęp mieszkańców do usług publicznych). W przypadku potrzeby wyznaczenia nowych terenów pod funkcje przemysłowe gmina ma większą swobodę gdyż terenów tego typu brakuje na obszarze gminy. Jednocześnie przy wyznaczaniu terenów przemysłowych należy uwzględnić ograniczenia wynikające z objęcia całej gminy formami ochrony przyrody w postaci obszarów NATURA2000.

Szacowana chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Odnosząc wyliczone wskaźniki dla istniejącej zabudowy na obszarze o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w proporcjach do powierzchni gruntów niezabudowanych, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, ich szacowana chłonność jest następująca:

przeznaczenie terenu	w obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej			poza obszarami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej			
	(1) pow. działek zabudowanych [ha]	(2) pow. działek do zabudowy [ha]	(3) = (1) + (2) Σ pow. dz. [ha]	(4) pow. działek do zabudowy w MPZP [ha]	(5) = (4) x 100 ÷ (1) chłonność terenów [%]	(6) powierzchnia użyt. zab. [m ²]	(7) = (6) x (5) chłonność terenów PU [m ²]
zabudowa mieszkaniowa	75,73	115,78	191,51	289,33	382%	71 434	272 877
zabudowa usługowa	3,12	49,5	53	127,39	4 083%	760	31 030
usługi publiczne	5,18	0	5	0	0%	113	0
przemysł	236	27,26	29	14,92	6%	28 906	1 734

Uzupełnieniem chłonności zabudowy w granicach obszarów o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej są grunty położone poza tym obszarami wyznaczone pod zabudowę w planach miejscowych. Również w tej kategorii notuje się znaczne rezerwy pozwalające w pełni zaspokajać potrzeby w zakresie dostępności do terenów inwestycyjnych dla funkcji mieszkaniowych i usługowych. W zakresie funkcji przemysłowych sytuacja jest analogiczna jak dla obszarów w wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

„A” Studium wyznacza 2,65 ha w ramach ustaleń związanych z realizacją przeznaczenia elektrowni słonecznej - realizacji ogniw fotowoltaicznych.

II-9. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Strukturę własności gruntów gminy Osiecznica przedstawiono w poniższej tabeli:

Właściciel	Powierzchnia
------------	--------------

	gruntów [ha]
Gmina Osiecznica	281,46
osoby fizyczne	2 452,05
osoby prawne	24,92
osoby prawne / spółki	28,89
Powiat Bolesławiecki	56,55
Województwo Dolnośląskie	41,72
Skarb Państwa	40 753,82
Koła Łowieckie	3,59
Związki wyznaniowe	19,73

Źródło: ewidencja gruntów

Wśród nieruchomości wchodzących w skład majątku gminy Osiecznica zdecydowanie dominują nieruchomości drogowe, stanowiące przeszło połowę stanu jej posiadania (przeszło 166 ha). Pozostałe składniki zasobu to:

- grunty rolne, sady, łąki i pastwiska - 22,56 ha,
- parki- tereny zielone - 11,70 ha,
- cmentarze - 6,22 ha,
- pozostałe grunty - 60,45 ha.

Na uwagę zasługuje fakt niewielkich zasobów gminy w działki budowlane, których łączna powierzchnia wynosi jedynie 3,93 ha. Przy założeniu, że zdecydowana ich większość jest już zainwestowana (szkoły, administracja publiczna, komunalne budynki mieszkalne, kultura i sport oraz pozostałe) to ogranicza to bardzo mocno możliwości inwestycyjne gminy w zasoby kubaturowe.

II-10. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy znajduje się szereg obiektów i terenów chronionych przepisami odrębnymi na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*:
 - obszary Natura 2000:
 - obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) PLB020005 „Bory Dolnośląskie”,
 - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) PLH020050 „Dolina Dolnej Kwisy”,
 - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) PLH020090 „Dąbrowy Kliczkowskie”,
 - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) PLH020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”,
 - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) PLH020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie”;
 - użytek ekologiczny „Święte Jezioro”;
 - 27 pomników przyrody ożywionej i jeden pomnik przyrody nieożywionej;
 - siedliska przyrodnicze podlegające ochronie;
 - gatunki zwierząt, roślin i grzybów podlegające ochronie;
- 2) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*:
 - zabytki nieruchome, ich otoczenie oraz historyczne zespoły wpisane do rejestru zabytków;
 - zabytki nieruchome ujęte w ewidencji zabytków;
 - tereny objęte strefami ochrony konserwatorskiej, ustanowionymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 3) ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*:
 - grunty rolne III klasy bonitacyjnej,;
 - grunty leśne;
- 4) ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze*:
 - udokumentowane złoża kopalin;
 - udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych;

5) ustawy z dnia 18 lipca 2011 r. *Prawo wodne*:

- ujęcia wody wraz ze strefami ochrony,
- główne zbiorniki wód podziemnych:
 - GZWP Nr 315 „Chocianów - Gozdnicza”,
 - GZWP Nr 317 „Niecka zewnętrzna sudecka - Bolesławiec”;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1 %),
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%);

6) ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – *Prawo geodezyjne i kartograficzne*:

- tereny zamknięte ustanowione przez Ministra Obrony Narodowej,
- tereny zamknięte ustanowione przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

II-11. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Zgodnie z definicją przyjętą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, przez ruchy masowe ziemi rozumie się powstające naturalnie lub na skutek działalności człowieka osuwanie, spełzanie lub obrywanie powierzchniowych warstw skał, zwietrzliny i gleby. Zgodnie z art. 110a. ust. 1. cytowanej wyżej ustawy, „Starosta prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach”. Nie stwierdzono, aby w rejestrze prowadzonym przez Starostę Bolesławieckiego zawarte były informacje o występowaniu takich terenów na obszarze gminy Osiecznica.

II-12. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie z art. 95 ust. 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - *Prawo geologiczne i górnicze* w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin ujawnia się, w celu ich ochrony, udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, a także udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Zgodnie z art. 95 ust. 2 tejże ustawy obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej.

Zgodnie z danymi publikowanymi na Geoportalu Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego MIDAS (<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>, wgląd z dnia 15 maja 2017 r.), na obszarze gminy Osiecznica udokumentowano występowanie łącznie 13 udokumentowanych złóż, z czego 5 złóż zostało skreślonych z zasobów bilansowych a tylko dla jednego złoża („Osiecznica II”) wydana jest koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża - publikowane na geoportalu dane nie obejmują informacji o koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża udzielonej w dniu 29 grudnia 2016 r. na złożu piasków kwarcowych „Parowa 1 - Pole II, IV” (w miejscowościach Osiecznica i Parowa).

Zestawienie złóż skreślonych z zasobów bilansowych przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Złoże	Kopalina	Numer koncesji	Uwagi
1.	Kleszczowa	gliny ceramiczne kamionkowe	brak koncesji	złoże skreślone z bilansu zasobów (31.12.2015)
2.	Kleszczowa I (Kliczków)	kwarcyt	brak koncesji	złoże skreślone z bilansu zasobów (31.12.2015)
3.	Kleszczowa II (Kliczków)	kwarcyt	brak koncesji	złoże skreślone z bilansu zasobów (31.12.2015)
4.	Kliczków	surowce szklarskie	brak koncesji	złoże skreślone z bilansu zasobów (27.08.1997)
5.	Ołobole I-II	kwarcyt	brak koncesji	złoże skreślone z bilansu zasobów (31.12.2015)

(źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>)

Zestawienie złóż występujących obecnie na obszarze gminy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Złoże	Kopalina	Numer koncesji	Uwagi
1.	Ołobola	surowce szklarskie	brak koncesji	złoże rozpoznane wstępnie
2.	Osiecznica I	surowce szklarskie	brak koncesji	eksploatacja złoża zaniechana
3.	Osiecznica II	surowce szklarskie	99/92	złoże zagospodarowane
4.	Osiecznica-Stanisława	surowce szklarskie	brak koncesji	złoże rozpoznane szczegółowo
5.	Parowa	surowce szklarskie	brak koncesji	złoże rozpoznane szczegółowo
6.	Parowa	węgle brunatne	brak koncesji	złoże o zasobach prognostycznych
7.	Parowa 1 - Pole II, IV	surowce szklarskie	15/E/2016	złoże rozpoznane szczegółowo
8.	Władysława	surowce szklarskie	brak koncesji	złoże rozpoznane wstępnie

(źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>)

Poniżej przedstawiono szczegółowy opis poszczególnych udokumentowanych złóż:

▪ **złoże surowców szklarskich „Ołobola” (PS 1223) o udokumentowanej powierzchni 30,740 ha**

Rozpoczęcie eksploatacji złoża „Ołobola” nastąpiło 1 stycznia 1974 r. Jest to złoże piasku szklarskiego rozpoznane wstępnie (P). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 0,8 do 10,4 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 9,92 do 12,16 m (średnio 14 m), miąższość złoża wynosi od 27,33 do 37,72 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 40 m. Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (spąg kreda górna-koniak i strop kreda górna-santon). Zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem nr KZK/012/S/1883/67/68 z 30 czerwca 1966 r. wynoszą 11 679 tys. t. w kategorii C2, zasoby pozabilansowe 4 079 tys. t. w kategorii C2. Brak jest zasobów przemysłowych złoża.

▪ **złoże surowców szklarskich „Osiecznica I” (PS 1122) o udokumentowanej powierzchni 7,258 ha**

Rozpoczęcie eksploatacji złoża „Osiecznica I” nastąpiło 1 stycznia 1962 r. a zakończenie 17 lipca 1975 r. Jest to złoże piasku szklarskiego, którego eksploatacja została zaniechana (Z). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 6,2 do 13,5 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 0,8 do 14,6 m (średnio 3 m), miąższość złoża wynosi od 11,8 do 58,6 m (średnio 37 m). Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (spąg kreda górna-koniak i strop kreda górna-santon). Według karty rejestracyjnej złoża na dzień 1 października 1961 r. zasoby geologiczne (bilansowe) 1 166 tys. t. w kategorii C1. Brak jest zasobów przemysłowych złoża.

▪ **złoże surowców szklarskich „Osiecznica II” (PS 1226) o udokumentowanej powierzchni 43,975 ha**

Rozpoczęcie eksploatacji złoża „Osiecznica II” nastąpiło 1 stycznia 1974 r. Jest to złoże piasku szklarskiego zagospodarowane (E). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 1 do 14 m, a dopływ wody do wyrobiska 6,57 m³/d. Grubość nadkładu złoża wynosi od 0,5 do 34 m, miąższość złoża wynosi od 1 do 43,5 m (średnio 18,94 m). Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (kreda górna-koniak). Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem DOW-G.II.7427.117.2015.KW wynoszą: w kategorii A+B - 387 tys. t., w kategorii C1 - 14 059,80 oraz w kategorii C2 - 2 980,55 tys. t. Zasoby przemysłowe złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem GK/wk/HS/483/2240/99 według stanu na dzień 31 grudnia 1998 r. wynoszą: w kategorii A+B - 450,12 tys. t., a w kategorii C1 - 11 442,42 tys. t. Wydobywanie kopaliny ze złoża odbywa się przy użyciu materiałów wybuchowych, z czym mogą wiązać się szkodliwe oddziaływania w postaci: rozrzutu odłamków skalnych, działania powietrznej fali udarowej i szkodliwych drgań sejsmicznych.

▪ **złoże surowców szklarskich „Osiecznica-Stanisława” (PS 1225) o udokumentowanej powierzchni 4,55 ha**

Jest to złoże piasku szklarskiego rozpoznane szczegółowo (R). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 1 do 7 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 7 do 8,7 m (średnio 15,7 m), miąższość złoża wynosi od 26,7 do 35,16 m (średnio 30,89 m). Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (kreda górna-koniak). Według stanu na dzień 20 kwietnia 1963 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem M/1457/64 wynoszą 2 082 tys. t. w kategorii C1. Brak jest zasobów przemysłowych złoża.

▪ **złoże surowców szklarskich „Parowa” (PS 1224) o udokumentowanej powierzchni 44,265 ha**

Jest to złoża piasku szklarskiego rozpoznane szczegółowo (R). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 0,2 do 9,5 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 6 do 12,7 m, miąższość złoża wynosi od 23,47 do 37,59 m. Głębokość spągu wynosi do 43,5 m. Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (spąg kreda górna-koniak i strop kreda górna-santon). Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem DOW-G.II.7427.78.2012.KW wynoszą 3 766 tys. t. w kategorii C1 oraz 9 780 tys. t. w kategorii C2. Zasoby pozabilansowe wynoszą 1 154 tys. t. w kategorii C1 oraz 7 770 tys. t. w kategorii C2. Brak jest zasobów przemysłowych złoża.

▪ **złoża surowców szklarskich „Parowa” (WB 732) o udokumentowanej powierzchni 350 ha**

Jest to złoża węgla brunatnego o zasobach prognostycznych (D) 35 900 tys. t. i zasobach potencjalnych (E) 28 500 tys. t. Średnia grubość nadkładu złoża wynosi 58,90, średnia miąższość złoża wynosi 10,40 m, a średnia głębokość spągu 58,90 m.

▪ **złoża surowców szklarskich „Parowa 1 - Pole II, IV” (PS 16281) o udokumentowanej powierzchni 33,02 ha**

Jest to złoża piasku szklarskiego rozpoznane szczegółowo (R). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 1 do 9,5 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 6 do 10,6 m (średnio 3,5 m), miąższość złoża wynosi od 7 do 41,9 m (średnio 33 m). Głębokość spągu wynosi do 45,3 m. Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (spąg kreda górna-koniak i strop kreda górna-santon). Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem DOW-G.II.7427.77.2012.KW wynoszą: w kategorii A+B - 2 401,7 tys. t., w kategorii C1 - 12 940,3 tys. t. oraz w kategorii C2 - 6 206,8 tys. t. Zgodnie z danymi zawartymi w projekcie zagospodarowania złoża, zasoby przemysłowe złoża wynoszą 16 652,7 tys. Mg, w tym zasoby możliwe do wydobywania - 12 939,1 tys. Mg.

▪ **złoża surowców szklarskich „Władysława” (PS 1221) o udokumentowanej powierzchni 31,66 ha**

Jest to złoża piasku szklarskiego rozpoznane wstępnie (P). Poziom wodonośny występuje na głębokości od 0,3 do 20 m. Grubość nadkładu złoża wynosi od 0,8 do 22 m (średnio 10,11 m), miąższość złoża wynosi od 12 do 41,9 m (średnio 28,43 m). Średnia głębokość spągu wynosi 40 m. Stratygraficznie utwory spągu i stropu kopaliny są kredowe (spąg kreda górna-koniak i strop kreda górna-santon). Według stanu na dzień 31 października 1969 r. zasoby geologiczne (bilansowe) złoża zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem KZK/012/S/2251/70 wynoszą 14 519 tys. t. w kategorii C2. Brak jest zasobów przemysłowych złoża.

Ponadto obszar gminy Osiecznica położony jest częściowo w obrębie głównych zbiorników wód podziemnych:

- **GZWP nr 315 „Zbiornik Chocianów - Gozdnicza”,** gromadzącego wodę w czwartorzędowych utworach porowych (rok udokumentowania 2013). Zbiornik swym zasięgiem obejmuje większość obszaru gminy Osiecznica. Jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 292 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć wynosi 60 m.
- **GZWP nr 317 „Niecka zewnętrzna sudecka Bolesławiec”,** gromadzącego wodę w kredowych utworach porowo-szczelinowych (rok udokumentowania 2013). Zbiornik swym zasięgiem obejmuje południowe fragmenty gminy. Jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 80 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć wynosi 100-200 m.

Na obszarze gminy nie udokumentowano występowania kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

II-13. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na obszarze gminy Osiecznica zlokalizowane są tylko dwa złoża, dla których wyznaczone zostały tereny górnicze:

- teren górniczy o nazwie „Osiecznica II” o powierzchni 7 176 457 m² dla złoża surowców szklarskich „Osiecznica II” (PS 1226) o powierzchni 43,975 ha - koncesja Nr 99/92 wydana decyzją Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 9 listopada 1992 r., zmieniona decyzjami Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych BKK/OZ/167/96 z dnia 30 stycznia 1996 r., GK/wk/MZ/487/1872/98 z dnia 29 czerwca 1998 r., Ministra Środowiska DGwk/RR/487-545/2000 z dnia 26 stycznia 2000 r. oraz Nr 31/2010 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 października 2010 r.);
- teren górniczy o nazwie „Parowa 1” o powierzchni 319,3658 ha dla złoża piasków kwarcowych „Parowa 1 - Pole II, IV” (w miejscowościach Osiecznica i Parowa) - koncesja nr 15/E/2016 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.

II-14. STAN I STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

II-14.1. Systemy komunikacji.

1. Komunikacja samochodowa.

Przez obszar gminy przebiegają ważne w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej szlaki komunikacyjne:

drogi krajowe:

- **Autostrada A4**, która jest częścią drogi międzynarodowej E40. Kontynuując bieg niemieckiej autostrady A4 z kierunku Drezna, na terenie Polski autostrada A4 przebiega od granicy z Niemcami w Jędrzychowicach koło Zgorzelca poprzez Legnicę, Wrocław, Opole, Gliwice, Katowice, Kraków, Tarnów, Dębicę, Rzeszów, Jarosław, Przemyśl - do przejścia granicznego na Ukrainę Korczowa - Krakowiec. Na obszarze Gminy Osiecznica autostrada przebiega przez południowo-wschodnią część sołectwa Osieczów. W okolicy Bolesławca (węzeł Krzyżowa) A4 łączy się z drogą krajową nr 18 (planowana docelowo jako autostrada A18). Autostrada nie posiada bezpośredniego połączenia z system dróg gminy Osiecznica. Najbliższe węzły autostradowe znajdują się w Krzywej (22 km od granicy gminy) oraz Godzieszowie (17 km od granicy gminy).
- **Droga krajowa nr 18** (planowana docelowo jako autostrada A18 relacji Olszyna-Golnice) biegnie III transeuropejskim drogowym korytarzem transportowym, w ciągu drogi międzynarodowej E36, od granicy z Niemcami Olszyna-Forst (łączy się tutaj z niemiecką autostradą A15 w kierunku Berlina), przez obszar Borów Dolnośląskich aż do węzła Krzyżowa k. Bolesławca, gdzie łączy się z autostradą A4. Na obszarze Gminy Osiecznica droga przebiega przez południową część sołectwa Świętoszów i wschodnią część sołectwa Ławszowa. Modernizacja drogi do kategorii autostrady przewidziana jest do realizacji w formule drogowej spółki specjalnego przeznaczenia(dssp).
- **Droga wojewódzka nr 350**, która przebiega przez województwo lubuskie i dolnośląskie, łącząc Łęknice z Bolesławcem, a w omawianym rejonie przebiega od Ruszowa (DW296) przez Parowę, Osiecznicę (DW357) i Kliczków, dalej prowadząc w kierunku Dobrej i Bolesławca (DK94).
- **Droga wojewódzka nr 357** o przebiegu granica państwa PL-D Radomierzyc/Hagenwerder - DW352 k/Radomierzyc - (po DW352 i po DW355) - DW355 k/Sulikowa - Sulików - Lubań - Nowogrodziec - Zebrzydowa - Osiecznica (DW350).

drogi powiatowe:

- nr 2271D relacji Osiecznica - Świętoszów o długości 23,5 km;
- nr 2302D relacji Parowa - Ołobok o długości 4,5 km;
- nr 2303D relacji Parowa - Poświętne o długości 4,0 km;
- nr 2281D relacji Osieczów - Tomisław o długości 3,3 km;
- nr 2297D relacji Przejęśław o długości 0,6 km;
- nr 2300D relacji Ławszowa o długości 2,1 km;
- nr 2299D relacji Przejęśław - Ławszowa o długości 2,0 km.

Łączna długość dróg powiatowych na obszarze gminy Osiecznica wynosi 40 km.

drogi gminne:

Łączna długość dróg gminnych na obszarze gminy Osiecznica wynosi 33,064 km , w tym:

- drogi twarde o nawierzchni bitumicznej - 27.669 km;
- drogi gruntowe wzmocnione żwirem, żużlem itp. - 1.148 km;
- drogi twarde o nawierzchni z kostki brukowej - 3,744 km;
- drogi twarde nieulepszone, żwirowe - 0,503 km.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie ważniejszych dróg gminnych:

L.p.	Nr ewid.	Nazwa drogi	Kod	Przebieg odcinka	Długość
1	103581D	Osiecznica, Przejęśław / od torów - dr. pow.	103581D	Osiecznica, Przejęśław / od	0+606

L.p.	Nr ewid.	Nazwa drogi	Kod	Przebieg odcinka	Długość
		nr 2271D - dr. pow. nr 2297D		torów - dr. pow. nr 2271D - dr. pow. nr 2297D	
2	103582D	Osiecznica, Przejęśław / dr. pow. nr 2297D do lasu k/ Stępnia	103582D	Osiecznica, Przejęśław / dr. pow. nr 2297D do lasu k/ Stępnia	0+799
3	103583D	Osiecznica, Przejęśław / dr. gm. w gr. dz. nr 87 do lasu	103583D	Osiecznica, Przejęśław / dr. gm. w gr. dz. nr 87 do lasu	0+236
4	103584D	Osiecznica, Ławszowa / dr. pow. nr 2300D - do końca wsi	103584D	Osiecznica, Ławszowa / dr. pow. nr 2300D - do końca wsi	1+250
5	103585D	Osiecznica, Osieczów / dr. pow. nr 2281D - do końca wsi	103585D	Osiecznica, Osieczów / dr. pow. nr 2281D - do końca wsi	1+345
6	103586D	Osiecznica, Tomisław / dr. woj. nr 357 - Mały Tomisław	103586D	Osiecznica, Tomisław / dr. woj. nr 357 - Mały Tomisław	1+598
7	103587D	Osiecznica, Tomisław / dr. woj. nr 357 - skrzyż. k/ cmentarza - dr. woj. nr 357	103587D	Osiecznica, Tomisław / dr. woj. nr 357 - skrzyż. k/ cmentarza - dr. woj. nr 357	1+847
8	103588D	Osiecznica, Tomisław / dr. woj. nr 357 - do torów	103588D	Osiecznica, Tomisław / dr. woj. nr 357 - do torów	0+468
9	103589D	Osiecznica, Kliczków / dr. woj. nr 350 do końca wsi	103589D	Osiecznica, Kliczków / dr. woj. nr 350 do końca wsi	0+303
10	103590D	Osiecznica, Kliczków - dr. woj. nr. 350 do Zamku	103590D	Osiecznica, Kliczków, dr. woj. nr. 350 do Zamku	0+304
11	103591D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Ułańska	103591D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Ułańska	0+606
12	103592D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Szkolna	103592D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Szkolna	0+565
13	103593D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Kwiatowa	103593D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Kwiatowa	0+623
14	103594D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Klonowa	103594D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Klonowa	0+731
15	103595D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Świerkowa	103595D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Świerkowa	0+588
16	103596D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Husarska	103596D	Osiecznica, Świętoszów, ul. Husarska	0+891
17	103597D	Osiecznica, Parowa – Borowiec	103597D	Osiecznica, Parowa - Borowiec	0+910
18	103598D	Osiecznica, Parowa – Ołobok	103598D.1	Osiecznica, Parowa – Ołobok	0+996
19		Osiecznica, Parowa – Ołobok	103598D.2	Osiecznica, Parowa – Ołobok	2+362
20		Osiecznica, Parowa – Ołobok	103598D.3	Osiecznica, Parowa – Ołobok	0+510
21	103599D	Osiecznica, Ołobok / dr. gm. nr 103597D - koniec wsi	103599D.1	Osiecznica, Ołobok / dr. gm. nr 103597D - koniec wsi	1+185
22		Osiecznica, Ołobok / dr. gm. nr 103597D - koniec wsi	103599D.2	Osiecznica, Ołobok / dr. gm. nr 103597D - koniec wsi	2+240
23	103600D	Osiecznica, Osiecznica / dr. woj. nr 357 - ul. Piaskowa, ul. Klonowa, ul. Lipowa, ul. Brzozowa - dr. woj. nr 350	103600D.1	Osiecznica, Osiecznica / dr. woj. nr 357 - ul. Piaskowa, ul. Klonowa, ul. Lipowa, ul. Brzozowa - dr. woj. nr 350	0+611
24		Osiecznica, Osiecznica / dr. woj. nr 357 - ul. Piaskowa, ul. Klonowa, ul. Lipowa, ul. Brzozowa - dr. woj. nr 350	103600D.2	Osiecznica, Osiecznica / dr. woj. nr 357 - ul. Piaskowa, ul. Klonowa, ul. Lipowa, ul. Brzozowa - dr. woj. nr 350	1+160
25		Osiecznica, Osiecznica / dr. woj. nr 357 - ul. Piaskowa, ul. Klonowa, ul. Lipowa, ul. Brzozowa - dr. woj. nr 350	103600D.3	Osiecznica, Osiecznica / dr. woj. nr 357 - ul. Piaskowa, ul. Klonowa, ul. Lipowa, ul. Brzozowa - dr. woj. nr 350	0+175
26	103601D	Osiecznica, Osieczów, nr dział. 773, 775, 777, 779, 781, 783, 785, 787, 790, 793, 796, 799, 802, 529/2, 218/3, 190, 254/1, 254/10, 254/12 (Obecnie 810, 809, 190)	103601D	Osiecznica, Osieczów, nr dział. 773, 775, 777, 779, 781, 783, 785, 787, 790, 793, 796, 799, 802, 529/2, 218/3, 190, 254/1, 254/10, 254/12 (Obecnie 810, 809, 190)	4+460
27	103602D	Osiecznica, Kliczków, nr dział. 81	103602D	Osiecznica, Kliczków, nr dział. 81	0+256
28	103603D	Osiecznica, Świętoszków, ul. Koszarowa	103603D	Osiecznica, Świętoszków, ul. Koszarowa	1+199

źródło: UG Osiecznica

2. Komunikacja kolejowa.

Przez obszar Gminy Osiecznica przebiegają trzy linie kolejowe (na których brak jest czynnych przystanków osobowych):

- Nr 282 relacji Miłkowice - Żary o długości w granicach gminy Osiecznica 1,846 km (km 41,064 - 42,910) przebiega stycznie wzdłuż południowej granicy Gminy Osiecznica (sołectwo Osieczów) z Gminą Bolesławiec, pomiędzy stacjami Bolesławiec i Zebrzydowa (gmina Nowogrodziec). Jest to linia państwowa magistralna, pierwszorzędna, zelektryfikowana, dwutorowa.
- Nr 283 relacji Jelenia Góra - Ławszowa o długości w granicach gminy Osiecznica 16,455 km (km 65,125 - 81,580). Jest to linia drugorzędna, nieelektryfikowana, jednotorowa. Na obszarze Gminy Osiecznica na linii Nr 283 zlokalizowane są: przystanek osobowy Tomisław (km 67,134), ładownia i nieczynny przystanek osobowy Kliczków-Osiecznica (km 71,549), ładownia Przejęśław (km 75,759), ładownia i nieczynny przystanek osobowy Ławszowa (km 77,526) oraz koniec linii Ławszowa (km 77,621).
- Nr 275 relacji Wrocław Muchobór - Gubinek gm. Małomice powiat żarski - graniczy z gm. Osiecznica. Linia przebiega stycznie do północno-wschodniej granicy gminy na odcinku pomiędzy stacjami Małomice (gmina Małomice) i Leszno Górne (gmina Szprotawa) Na odcinku Miłkowice – Żagań linia jest jednotorowa i posiada znaczenie lokalne. Z kolei na wcześniejszym odcinku Wrocław – Miłkowice jest zelektryfikowana, i stanowi fragment kolejowego korytarza paneuropejskiego E 30.

3. Ścieżki rowerowe.

Zgodnie z danymi statystycznymi za rok 2015 i 2016 (dane: GUS) na obszarze gminy Osiecznica brak jest ścieżek rowerowych.

Jednocześnie zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Osiecznicy na obszarze gminy wytyczone są dwa turystyczne szlaki rowerowe:

- szlak rowerowy "Błękitek" Osiecznica - Osiecznica dł.12 km; trasa szlaku przebiega przez m. Osiecznica - Kliczków - "Błękitek" - Osieczów - Tomisław - Osiecznica
- szlak rowerowy "Borów Dolnośląskich" Osiecznica - Poświętne dł.23 km; trasa szlaku przebiega przez m. Osiecznica -Tomisław- -Ołobok - Parowa - Poświętne.

II-14.2. Infrastruktura techniczna

1. Gospodarka wodno-ściekowa.

Kanalizacja.

Zorganizowany system kanalizacyjny gminy o długości ok 106 km podzielony jest na dwa obszary:

- z oczyszczalnią ścieków w Świętoszowie, do której odprowadzane są ścieki ze Świętoszowa i z jednostki wojskowej,
- z oczyszczalnią ścieków w Osiecznicy, do której odprowadzane są ścieki z Parowej i z części wsi Ołobok, z Ławszowej, Przejęśławia, Osiecznicy i Kliczkowa, a także z Osieczowa i Tomisławia.

Według danych GUS w roku 2015 do sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy przyłączone było 89,3% budynków.

Dla oczyszczalni ścieków w Świętoszowie wydane zostało pozwolenie wodnoprawne (decyzja Starosty Powiatu Bolesławieckiego ROŚ.6223/2/08 z dnia 27 lutego 2008 r.) na szczególne korzystanie z wód w zakresie wprowadzania do wód rzeki Kwisy (kilometr 16+225 m) ścieków komunalnych oczyszczonych w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 1\,300 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxd}} = 1\,625 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{śrh}} = 67,7 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{maxh}} = 110,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

Pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w powyższym zakresie wydane zostało na czas określony tj. do dnia 27.02.2018 r.

Dla oczyszczalni ścieków w Osiecznicy wydane zostało pozwolenie wodnoprawne (decyzja Starosty Powiatu Bolesławieckiego ROŚ.6341/39/2016 z dnia 20 lutego 2017 r.) na szczególne korzystanie z wód tj. odprowadzanie oczyszczonych (w oczyszczalni zlokalizowanej na dz. nr 255/2 obr. Osiecznica) ścieków bytowych do rzeki Kwisy (kilometr 7+255 m) w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 646,2 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxr}} = 235\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$$

$$Q_{\max h} = 80,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

Pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w powyższym zakresie wydane zostało na czas określony tj. do dnia 19 lutego 2027 r.

Pozostała część gminy nie została dotychczas skanalizowana. Według danych GUS w 2015 roku na obszarze gminy Osiecznica funkcjonowało 121 zbiorników bezodpływowych, 8 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 2 stacje zlewne.

Zaopatrzenie w wodę.

Cała gmina jest zwodociągowana. Długość sieci wodociągowej wynosi 107,6 km i jest uzupełniona 36 km przyłączy obsługującymi łącznie 1 402 przyłącza. Według danych GUS w roku 2015 do sieci wodociągowej przyłączone było 98,1% budynków.

Obszar gminy obsługiwany jest w zakresie zaopatrzenia w wodę przez trzy stacje uzdatniania wody:

- **SUW Świętoszów** – zaopatrująca w wodę wieś Świętoszów.

Dla SUW Świętoszów Starosta Powiatu Bolesławieckiego decyzją Nr 113/2014 (ROŚ.6341.23.2014) z dnia 10 czerwca 2014 r. udzielił pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z komunalnego ujęcia wody podziemnej nr 1 „Świętoszów-Północne”, zasilanego ze studni nr 1z i 4z zlokalizowanych na działce nr 180/48 w obrębie Świętoszów, gmina Osiecznica, w celu zaopatrzenia ludności w wodę pitną oraz na cele socjalno-bytowe w ilości:

$$Q_{\max h} = 60 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{śrd}} = 1\,500 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\max r} = 510\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Pozwolenie wodnoprawne wydane zostało do dnia 9 czerwca 2034 r.

- **SUW Osieczów** – zaopatrująca w wodę wsie: Osiecznica, Kliczków, Osieczów i Tomisław.

Dla SUW Osieczów Starosta Powiatu Bolesławieckiego decyzją ROŚ.6223/1/10 z dnia 5 marca 2010 r. udzielił pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód z ujęcia wód podziemnych zlokalizowanych na działce nr 9/2 obręb Osieczów, gmina Osiecznica składającego się z trzech studni wierconych (nr 1, 2 i 3 o łącznej wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 45,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 8,0 - 9,5 \text{ m}$) w ilości:

$$Q_{\max h} = 45 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{śrd}} = 526 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\max d} = 900 \text{ m}^3/\text{d}$$

przy dopuszczalnym poborze jednostkowym z poszczególnych studni nie większym niż:

- dla studni nr 1. $Q_e = 18,7 \text{ m}^3/\text{h}$,
- dla studni nr 2 $Q_e = 18,7 \text{ m}^3/\text{h}$,
- dla studni nr 3 $Q_e = 7,6 \text{ m}^3/\text{h}$.

Pozwolenie wodnoprawne wydane zostało do dnia 5 marca 2030 r.

Dodatkowo dla studni nr 3 ustanowiono strefę ochronną o powierzchni $F = 156 \text{ m}^2$ obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej - w granicach projektowanego ogrodzenia studni – prostokąt o wymiarach $12 \text{ m} \times 13 \text{ m}$ na działce nr 9/2 obręb Osieczów, gmina Osiecznica.

- **SUW Przejęśław** – zaopatrująca w wodę wsie: Przejęśław, Ławszowa, Ołobok, Parowa, Bronowiec i Poświętne.

Dla SUW Przejęśław Starosta Powiatu Bolesławieckiego decyzją Nr 5/2016 (ROŚ.6341.41.2015) z dnia 8 stycznia 2016 r. udzielił pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z utworów czwartorzędowych z komunalnego ujęcia „Przejęśław”, składającego się z dwóch studni głębinowych nr: 1 i 2, zlokalizowanego na działce nr 328/1 w obrębie Przejęśław, gmina Osiecznica w ilości:

$$Q_{\max h} = 40 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\text{śrd}} = 650 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{maxr}} = 340\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Pozwolenie wodnoprawne wydane zostało do dnia 31 grudnia 2035 r.

Wodociągi z ujęciami wody w Przejęśławie i Osieczowie spięte są ze sobą siecią umożliwiającą alternatywne zaopatrzenie w wodę. W poniższej tabeli przedstawiono długości sieci wodociągowej, długości przyłączy na obszarze gminy Osiecznica:

Miejscowość	Długość sieci głównej [km]	Długość przyłączy [km]	Ilość przyłączy [szt.]
Osiecznica	10,8	5,2	258
Kliczków	6,3	2,0	65
Tomisław	12,7	4,7	176
Osieczów	6,3	2,0	101
Przejęśław	4,5	2,8	128
Ławszowa	8,0	3,6	135
Parowa	17,3	4,7	201
Ołobok	19,9	5,6	112
Poświętne	5,6	1,0	24
Bronowiec	4,3	0,7	14
Świątoszów	8,9	3,7	188
Razem:	107,6	36,0	1 402

Źródło: UG Osiecznica

2. Ciepłownictwo

Zgodnie ze zaktualizowanym „Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Osiecznica” (IME CONSULTING, Warszawa, marzec 2016 r.) przyjętym uchwałą Nr XXIII/108/2016 z dnia 16 czerwca 2016 r. struktura wyposażenia budynków mieszkalnych w źródła ciepła na obszarze gminy Osiecznica jest zróżnicowana. Generalnie na obszarze gminy nie występuje sieć ciepłownicza - system ciepłowniczy ma charakter rozproszony. Dominują indywidualne instalacje grzewcze (45,7%). Na drugim miejscu, jako źródło ciepła, plasują się piece (31,22%). Najmniejszy udział ilościowy ma zbiorowe ogrzewanie centralne (23,08%) - model grupowego zaopatrzenia w ciepło z kotłowni dominuje w Świątoszowie (co ma związek z funkcjonowaniem w tej miejscowości jednostki wojskowej oraz istnieniem licznych budynków wielorodzinnych). Według danych GUS w roku 2015 z centralnego ogrzewania korzystało 1 914 mieszkań.

Ze względu na znaczny udział bardzo przestarzałych instalacji grzewczych (kotły i piece na opał stały) istotnym problemem na obszarze gminy jest sezonowa emisja gazów i pyłów do atmosfery. Emisja związana ze spalaniem energetycznym w budynkach mieszkalnych stanowi ponad połowę całkowitej emisji CO₂ na obszarze gminy. szerzej problem ten opisano w rozdziale II-3.4. pkt 1 *Studium* („Jakość powietrza”).

Obiekty o charakterze publicznym korzystają z indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w ciepło. Wytwarzane jest ono w kotłowniach, działających w oparciu o dwa główne rodzaje paliw – olej opałowy i gaz ziemny. Obiekty publiczne różnią się zdecydowanie między sobą pod względem specyfiki potrzeb ciepłych i okresów wykorzystania ciepła:

- placówki szkolne są obiektami o znacznym zużyciu ciepła i w zasadzie niemal ciągłym zapotrzebowaniu na ciepło w sezonie grzewczym oraz znacznym zapotrzebowaniu na wodę użytkową w pozostałym okresie (wyłączając wakacje, ferie i inne przerwy w roku szkolnym);
- świetlice wiejskie są obiektami o znikomym i chwilowym zużyciu ciepła (ogrzewane są jedynie w okresie bezpośredniego wykorzystywania na potrzeby działań statutowych lub w okresach ich wynajmu dla osób zewnętrznych);
- obiekty sportowe (szczególnie pływalnia) mają swój specyficzny charakter i są ogrzewane są często jeszcze w szerszym zakresie niż np. szkoły;
- urzędy, przychodnie zdrowia i inne jednostki usług publicznych pracują w określonych godzinach dnia, poza którymi zapotrzebowanie na ciepło w sezonie grzewczym jest bardzo ograniczone.

3. Energetyka

Przez obszar gminy Osiecznica, przebiega dystrybucyjna napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV, zasilająca GPZ 110/20 kV (R-318) w Świątoszowie. Ponadto w obszarze gminy znajduje się szereg linii energetycznych niskiego i średniego napięcia oraz stacji transformatorowych.

Na obszarze gminy znajdują się także elektrownie wodne zlokalizowane na rzece Kwisie:

- MEW Osiecznica o mocy 320 kW;
- MEW Kliczków o mocy 645 kW;
- MEW Kliczków o mocy 410 kW (koncesja Nr WEE/2043/19053/W/OWR/2012/RP na okres od 16 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2025 r.);
- MEW Przejęśław o mocy 230 kW (koncesja Nr WEE/495/12001/W/3/2004/MG na okres od 9 listopada 2004 r. do 30 grudnia 2020 r.);
- MEW Świątoszów o mocy 550 kW (koncesja Nr WEE/2120/21164/W/OWR/2012/AŁ na okres od 11 maja 2012 r. do 11 maja 2022 r.);
- MEW Parowa na rzece Czarna (km 48 +00).

4. Gazownictwo.

Gmina Osiecznica posiada obecnie sieć gazową na terenie Świątoszowa oraz (częściowo) Osiecznicy. Istniejące sieci nie są połączone z gazociągami przesyłowymi – są zasilane w gaz z dwóch rozprężalni gazu zlokalizowanych w Świątoszowie (przy ul. Sztabowej) oraz w Osiecznicy (na terenie kopalni).

Według danych Polskiej Spółki Gazownictwa S.A. długość czynnej sieci gazowej wynosi 7 723 m, a liczba czynnych przyłączy wynosi 41 (w tym 35 do budynków mieszkalnych). Obserwowany jest znaczny wzrost zainteresowania wykorzystaniem gazu sieciowego - w roku 2014 tylko 88 gospodarstw było odbiorcami gazu, podczas gdy w 2015 roku było ich już 314 (wzrost o prawie 357%). Z gazu korzystało 1453 mieszkańców (w roku 2014 było ich tylko 289) w 540 mieszkaniach (106 w roku 2014).

Na pozostałym obszarze gminy nie występuje sieć gazowa, w związku z czym zaopatrzenia w gaz odbywa się z wykorzystaniem stacjonarnych zbiorników oraz wymiennych butli.

II-14.3. Gospodarka odpadami.

Uwarunkowania w zakresie gospodarki odpadami na obszarze Gminy Osiecznica opisano szczegółowo w opracowaniu p.n.: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Osiecznica za 2016 r.” (Osiecznica, kwiecień 2017 r.).

Według danych statystycznych GUS w roku 2015 statystycznie odebrano na jednego mieszkańca 166,4 kg odpadów zmieszanych (w tym 147,7 kg odpadów z gospodarstw domowych).

Odpady komunalne zebrane z terenu gminy Osiecznica przekazywane są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu, posiadającego (od września 2014 roku) status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). ZUOK w Trzebieniu wybudowany został w latach 1997- 2004. Jest administrowany przez Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Bolesławcu i działa zgodnie z Pozwoleniem Zintegrowanym Wojewody Dolnośląskiego Nr PZ 23/2006 z dnia 25 stycznia 2006 r. (z późniejszymi zmianami).

W Osiecznicy, przy ul. Lubańskiej 29b, w siedzibie Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej w Osiecznicy funkcjonuje gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Kwestie gospodarki odpadami na obszarze Gminy Osiecznica regulują także następujące, główne akty prawa miejscowego:

- Uchwała NR XXIV/112/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Osiecznica*.
- Uchwała Nr XXIV/110/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Osiecznica*.
- Uchwała Nr XXIV/111/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *rodzaju usług dodatkowych świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokości cen za te usługi*.
- Uchwała Nr XXIV/113/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie *szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowanie tych odpadów*.

Dawne wysypisko odpadów komunalnych w Świątoszowie przewidziane jest do docelowej zastępczej obsługi regionu zachodniego nieposiadającego statusu regionalnej instancji (wg. „Wojewódzkiego Programu Gospodarki Odpadami na lata 2016-2020” przyjętego uchwałą nr XXIX/934/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 grudnia 2016 r.).

II-15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.

Zgodnie z wnioskiem złożonym do Studium przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego, w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Perspektywa 2020” przyjętym uchwałą Nr XLVIII/1622/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2014 r. poz. 2448), na obszarze gminy Osiecznica ujęte są zadania ponadlokalnych celów publicznych:

- o znaczeniu krajowym: „Budowa autostrady A-18 odcinek Olszyna-Golnice (przebudowa jezdni południowej” - Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 oraz zestawienie inwestycji” zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015;
- o znaczeniu wojewódzkim: „Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej” - Wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego (zadanie zrealizowane).

II-16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6b i 6c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne* obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi są określone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi, natomiast obszarami szczególnie zagrożenia powodzią są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne, pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. *o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej*.

W dniu 15 kwietnia 2015 r. na Hydroportalu Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW) w ramach informatycznego systemu osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK) zostały opublikowane zweryfikowane i ostateczne wersje map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Jednocześnie mapy zostały przekazane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej organom administracji wskazanym w ustawie - *Prawo wodne* (art. 88f ust. 3) i jako oficjalne dokumenty planistyczne stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

Na mapach zagrożenia powodziowego wyznaczone zostały w granicach gminy Osiecznica:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (obszar Q 1%),
 - na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (obszar Q 10%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat.

Wyżej wymienione obszary dotyczą zagrożeń ze strony rzeki Kwisy.

W aktualnym stanie prawnym na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (Q 1% i Q 10%) obowiązują zakazy określone w ustawie - *Prawo wodne*:

- lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania (art. 40 ust. 1 pkt 3);

- wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe (art. 88l ust. 1 pkt 1-3), w tym:
 - wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych,
 - sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk,
 - zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego.

Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazów, o których mowa powyżej, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią, jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na obszarze, na którym występowanie powodzi jest średnie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) zakazy dotyczące obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie obowiązują.

CZĘŚĆ III - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

III-1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZANIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

W niniejszym *Studium* nie przewiduje się istotnych zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczaniu terenów. Wprowadzone zmiany mają charakter porządkujący i uwzględniający wnioski dotyczące przeznaczaniu terenów, złożone na przestrzeni ostatnich lat. Przewiduje się dalszy rozwój przestrzenny w oparciu o dotychczasowy model przestrzenny, przy założeniu, że zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym będą miały charakter uzupełnień (dogęszczania i kontynuacji zabudowy) na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Poza tymi obszarami, w miejscowościach cechujących się mocno rozproszonym charakterem zainwestowania wiejskiego (przede wszystkim wsie Poświętne, Bronowiec oraz część wsi Ołobok) przewiduje się możliwość dalszej lokalizacji pojedynczych zabudowań w luźnym układzie przestrzennym - w granicach wyznaczonych w *Studium* terenów rozproszonego zainwestowania wiejskiego.

Uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę brak jest przesłanek do wyznaczania nowych, zwartych zespołów zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Gmina Osiecznica, jako jedna z niewielu gmin wiejskich powiatu bolesławieckiego, dysponuje infrastrukturą techniczną jak i społeczną dostosowaną do potrzeb mieszkańców i niewymagającą istotnych nakładów inwestycyjnych. Dalszy rozwój gminy, z uwagi na warunki przyrodnicze (87% lesistości gminy oraz objęcie całej gminy formami ochrony przyrody w tym Natura 2000), oparty będzie przede wszystkim na rozwoju w ramach już wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych poszczególnych miejscowości.

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla województwa dolnośląskiego (sporządzanego przez organ samorządu województwa na podstawie art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), dla obszaru gminy Osiecznica nie określono rekomendacji i wniosków do *Studium* dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów. Nie określono także granic krajobrazów priorytetowych.

III-2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Przedstawione na rysunku *Studium* dyspozycje przestrzenne wskazują wiodący sposób przeznaczenia terenów na danym obszarze funkcyjnym i mają zgeneralizowany charakter. W praktyce występowanie zespołów zabudowy o homogenicznych cechach funkcjonalnych jest rzadkie – nawet na obszarach stosunkowo jednorodnych pod względem przeznaczenia terenów występują na ogół inne funkcje uzupełniające przeznaczenie podstawowe bądź koegzystujące z nim.

Za zgodne z ustaleniami niniejszego *Studium* przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uznaje się:

- 1) poszerzenie lub zmniejszenie zasięgu terenu względem zasięgu obszarów funkcyjnych wyznaczonych w *Studium* w zakresie wynikającym ze szczególnych, lokalnych uwarunkowań (dostosowania do istniejącego zagospodarowania lub do faktycznego przebiegu granic własności), przy czym korekta zasięgu terenu wyznaczanego w planie miejscowym nie może być większe niż 50 m, licząc od granicy danego obszaru funkcyjnego;
- 2) wprowadzanie, na zasadach braku konfliktu, w planach miejscowych funkcji z zakresu usług publicznych (w rozumieniu niniejszego w *Studium*) na obszarach nie przeznaczonych w *Studium* pod funkcje usług publicznych;
- 3) wprowadzanie w planach miejscowych na obszarach przeznaczonych w *Studium* pod funkcje infrastruktury technicznej (**E, W, C, K, G, O i OZE**) towarzyszących obiektów administracyjnych, socjalnych i gospodarczych;
- 4) utrzymanie w sporządzanych planach miejscowych funkcji (przeznaczenia terenu), a także parametrów oraz wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu określonych w obowiązującym na danym obszarze planie miejscowym lub studium (w dniu wejścia w życie niniejszego *Studium*);
- 5) utrzymanie w sporządzanych planach miejscowych funkcji (przeznaczenia terenu), a także parametrów oraz wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu występujących faktycznie na danym terenie, innych niż przewidziane w niniejszym *Studium* (stanowiącego sposób użytkowania terenu i obiektów z nich związanych w dniu wejścia w życie niniejszego *Studium*);
- 6) pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów rolnych lub leśnych, dla których *Studium* przewiduje zmianę przeznaczenia, a które w procedurze sporządzenia planu miejscowego nie uzyskają zgody na przeznaczenie tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne;
- 7) realizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych na terenach nie wyznaczonych w *Studium*, w tym także na obszarach lasów i obszarach rolnych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- 8) wyznaczanie w planach miejscowych terenów eksploatacji złóż pospolitych innych niż oznaczone na rysunku *Studium* (obszary funkcyjne **PG**) – w granicach udokumentowania tych złóż;
- 9) dopuszczanie w planach miejscowych lokalizacji urządzeń i obiektów towarzyszących w granicach terenów o innym przeznaczeniu lub jako wyodrębnionych terenów, w tym zespoły garażowe na samodzielnych terenach.

Na etapie sporządzania planu miejscowego należy uwzględnić zmiany w zakresie:

- 1) objęcia obiektów i obszarów prawnymi formami ochrony zabytków i krajobrazu;
- 2) objęcia obiektów i obszarów prawnymi formami ochrony przyrody, a także aktualnych wyników inwentaryzacji przyrodniczych (szczególnie w zakresie siedlisk przyrodniczych i stanowisk roślin, zwierząt i grzybów chronionych);
- 3) ustalenia terenów jako zamkniętych;
- 4) udokumentowanego występowania złóż kopalin i ustanowionych na tych złożach terenów górniczych;
- 5) ustanowionych stref ochronnych ujęć wód, granic zbiorników wód podziemnych oraz obszarów ochronnych wyznaczonych dla tych zbiorników;
- 6) wskazania granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W odniesieniu do obszarów funkcyjnych, na których dopuszcza się lokalizowanie usług bez ich bliższego określenia, zakres przedmiotowych tych usług należy określić w planie miejscowym.

W granicach obrębów geodezyjnych: Parowa, Ołobok, Poświętne i Bronowiec wyznacza się określone na rysunku studium obszary rozproszonego zainwestowania wiejskiego (ORZW). W granicach ORZW dopuszcza się (poza wskazanymi na rysunku *Studium* obszarami funkcyjnymi), przeznaczenie pojedynczych działek pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową, usługową, agroturystyczną oraz nieuciążliwą działalność produkcyjną i magazynowo-składową. Wprowadzenie zabudowy w granicach ORZW jest dopuszczalne wyłącznie poza obszarami udokumentowanych siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych.

Wokół cmentarzy obowiązują strefy ochrony sanitarnej 50 m dla terenów skanalizowanych i 150 m dla terenów nieskanalizowanych, w których obowiązują ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi określenia jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

Przy projektowaniu, lokalizowaniu nowej zabudowy i eksploatacji obiektów kubaturowych w granicach terenu górniczego należy uwzględnić przewidywane strefy szkodliwego oddziaływania robót strzałowych (w postaci: rozrzutu

odłamków skalnych, działania powietrznej fali udarowej i szkodliwych drgań sejsmicznych) prowadzonych w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża „Osiecznica II”. W zasięgu projektowanej strefy rozrzutu odłamków skalnych ustala się zakaz lokalizacji nowych obiektów mieszkalnych, kubaturowych obiektów gospodarczych, w których mogą przebywać ludzie oraz obiektów kubaturowych użyteczności publicznej niezwiązanych z działalnością górniczą - do czasu zakończenia eksploatacji złoża przy użyciu materiałów wybuchowych.

W granicach gminy nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Ilekość w *Studium* mowa o:

- **mieszkaniach towarzyszących** - należy przez to rozumieć lokale mieszkalne wydzielone w budynku o innym, niż mieszkaniowy, sposobie użytkowania oraz budynki mieszkalne zlokalizowane w granicach terenów o innym, niż mieszkaniowy, sposobie przeznaczenia;
- **obszarze funkcyjnym** - należy przez to rozumieć podstawową jednostką opisową w niniejszym *Studium* w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oznaczoną symbolem literowym określającym sposób przeznaczenia terenów dominujący na tym obszarze funkcyjnym; obszar funkcyjny określony w *Studium* nie jest tożsamy z terenem, który jest wydzielany liniami rozgraniczającymi w planie miejscowym (zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*) - w ramach każdego obszaru funkcyjnego można wyodrębnić w planie miejscowym (w zależności od potrzeb) szereg terenów o odmiennym przeznaczeniu i o zróżnicowanych zasadach ich zagospodarowania - zgodnie z wytycznymi zawartymi w niniejszym *Studium*;
- **przeznaczeniu uzupełniającym obszaru funkcyjnego** - należy przez to rozumieć sposoby przeznaczenia terenów które uzupełnią lub wzbogacają przeznaczenie obszaru funkcyjnego oraz stanowią mniej niż połowę sposobu wykorzystania terenu i obiektów z nim związanych, położonych w granicach danego obszaru funkcyjnego;
- **urządzeniach i obiektach towarzyszących** - należy przez to rozumieć urządzenia budowlane, a także inne obiekty i urządzenia niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obiektów budowlanych lub stanowiące wyposażenie terenu, takie jak: budynki gospodarcze i garażowe, parkingi terenowe, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, place zabaw, terenowe urządzenia służące rekreacji oraz obiekty małej architektury.

III-2.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Tereny przeznaczone pod zabudowę

Pod zabudowę przeznaczono w *Studium* tereny położone w granicach następujących obszarów funkcyjnych:

MN	mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy <i>o przeważającym udziale zabudowy jednorodzinnej (do 2 mieszkań) z możliwością lokalizacji budynków kilkurodzinnych (do 6 mieszkań), na których dopuszcza się:</i>
	- jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: tereny mieszkaniowo-usługowe, tereny usługowe, usługi publiczne, tereny sportu i rekreacji oraz zabudowy zagrodowej, - lokalizację nowej zabudowy w układzie szeregowym wyłącznie na obszarze Osiecznicy i Świętoszowa;
MW	mieszkalnictwa o wysokiej intensywności zabudowy <i>o przeważającym udziale budownictwa wielorodzinnego, na których dopuszcza się, jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego lokalizację funkcji usługowych;</i>
MU	mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy i usług <i>o przeważającym udziale mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy oraz usług wyznaczanych w dowolnych proporcjach (z wyłączeniem przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko), na których dopuszcza się jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: tereny zabudowy zagrodowej i usług publicznych;</i>
ZW	zainwestowania wiejskiego <i>o przeważającym udziale mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy, zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnictwa (w tym gospodarstw agroturystycznych), zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej), mieszkalnictwa społecznego i socjalnego oraz jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: usług i obiektów produkcyjnych (w tym produkcji rolniczej), składów i magazynów, usług publicznych, obiektów służących zaspokajaniu potrzeb religijnych oraz terenów usług sportu i rekreacji;</i>
U	usług

	<i>o przeważającym udziale usług i handlu, w tym handlu detalicznego i rzemiosła, na których dopuszcza się jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: tereny mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy, usługi publiczne oraz mieszkania towarzyszące;</i>
UP	usług publicznych <i>o przeważającym udziale terenów i budynków użyteczności publicznej, związanych z dziedzinami takimi jak: kultura i sztuka, administracja publiczna, ratownictwo, porządek publiczny, szkolnictwo, wychowanie przedszkolne, opieka zdrowotna i socjalna (w tym budownictwo socjalne), łączność oraz dziedzinami o charakterze ogólnospołecznym do nich podobnymi, na których dopuszcza się jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: usługi i mieszkania towarzyszące;</i>
UK	wspólnot religijnych <i>o przeważającym udziale terenów i obiektów służących zaspokajaniu potrzeb religijnych, takich jak kościoły, zabudowania parafialne (w tym mieszkania towarzyszące) oraz kaplice i istniejące cmentarze;</i>
US	sportu i rekreacji <i>o przeważającym udziale terenów i obiektów sportowych i rekreacyjnych, na których dopuszcza się usługi publiczne oraz jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego tereny usług w zakresie handlu detalicznego i gastronomii;</i>
UT, UT1, UT2	usług turystyki <i>o przeważającym udziale terenów i obiektów związanych z wypoczynkiem, turystyką, sportem i rekreacją (w tym rekreacją indywidualną), na których dopuszcza się:</i> - usługi publiczne, - alternatywnie wprowadzenie zainwestowania wiejskiego (ZW), - jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: mieszkania towarzyszące oraz usługi w zakresie handlu detalicznego i gastronomii; <i>na obszarach oznaczonych symbolem UT1 określa się szczególne warunki zagospodarowania terenów:</i> - ustala się maksymalną, łączną powierzchnię zabudowy wynoszącą nie więcej niż 1500 m², przy czym powierzchnia ta obejmuje również obiekty nie związane trwale z gruntem (w tym przyczepy mieszkalne, kontenery sanitarne i obiekty do nich podobne), a dodatkowo dopuszcza się utworzenie pola namiotowego o łącznej powierzchni nieprzekraczającej 2000 m², - ustala się maksymalną wysokość zabudowy wynoszącą 4 m, - dopuszcza się wprowadzenie zainwestowania wyłącznie w sposób zapewniający ochronę istniejącego drzewostanu oraz siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, tj. 2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi Corynephorus, Agrostis oraz 3130 brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych z Littorelletea, Isoëto-Nanojuncetea, - dopuszcza się zagospodarowanie zbiorników wodnych i ich otoczenia na cele wędkarstwa i rekreacji wodnej (takich jak kładki i pomosty), z uwzględnieniem ochrony ww. siedlisk przyrodniczych, - zakazuje się wykorzystania sprzętu wodnego wyposażonego w silniki; <i>na obszarze UT2 przy wyznaczaniu terenów dla realizacji inwestycji należy uwzględnić w pierwszej kolejności potrzeby ochrony stanowisk rzadkich gatunków ptaków chronionych: żuraw A127 (Grus grus) stanowiącego przedmiot ochrony obszaru Natura2000 PLB0200005 „Bory Dolnośląskie” oraz czajka (Vanellus vanellus) i bekas krzyk (Galinago galinago). W przypadku stwierdzenia możliwości występowania negatywnego oddziaływania na stan i funkcjonowanie siedliska, należy teren pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu, z zapewnieniem niezbędnej strefy buforowej (poprzez wyznaczenie w planie miejscowym terenów wolnych od zabudowy i innego trwałego zagospodarowania).</i>
IS	terenów specjalnych <i>obejmujących tereny i obiekty wojskowe, niebędące terenami zamkniętymi;</i>
RP	produkcji rolniczej <i>o przeważającym udziale terenów i obiektów związanych z produkcją rolniczą, takich jak: ферmy, szklarnie, stawy hodowlane, punkty skupu, zaopatrzenia rolnictwa, oraz inne obiekty obsługi produkcji w gospodarstwie rolnym, hodowlanym i rybackim), na których dopuszcza się jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego tereny zabudowy zagrodowej;</i>
P	obiektów produkcyjnych, składów i magazynów <i>o przeważającym udziale zabudowy obejmującej zakłady przemysłowe, obiekty i urządzenia produkcyjne (w tym związane z produkcją rolniczą), logistyki, transportu, składowania i magazynowania oraz pozostałej działalności usługowej i handlowej, w tym rzemieślniczej;</i>
PG	powierzchniowego wydobywania kopaliny ze złoża <i>obejmujących tereny oraz niezbędne obiekty i instalacje związane bezpośrednio z powierzchniową eksploatacją kopaliny - w granicach obszaru górniczego (jeżeli jest ustanowiona w koncesji) lub w granicach złoża udokumentowanego;</i>

OPG	obsługi górnictwa odkrywkowego obejmujących tereny niepodlegające bezpośrednio działalności górniczej (wydobyciu), ale z nią związane, takie jak: zakład przeróbczy, zaplecze administracyjne, socjalne i techniczne kopalni;
KK	kolei obejmujących linie kolejowe, na których dopuszcza się wyznaczanie w planach miejscowych innych funkcji komunikacji (rowerowej, pieszej i samochodowej) oraz jako przeznaczenie uzupełniające obszaru funkcyjnego: usługi, usługi publiczne, składy i magazyny oraz mieszkania towarzyszące;
E	elektroenergetyki obejmujących tereny i obiekty służące zaopatrzeniu w energię elektryczną;
W	wodociągów obejmujących tereny i obiekty służące zaopatrzeniu w wodę;
C	ciepłownictwa obejmujących tereny i obiekty służące zaopatrzeniu w energię ciepłą;
K	kanalizacji obejmujących tereny i obiekty służące odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków;
G	gazownictwa obejmujących tereny i obiekty służące zaopatrzeniu w gaz;
O	gospodarki odpadami obejmujących tereny i obiekty służące gospodarowaniu odpadami;
OZE, OZE1	odnawialnych źródeł energii obejmujących tereny służące rozmieszczeniu urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, przy czym na obszarze oznaczonym symbolem OZE1 dopuszcza się wymiennosc lub uzupełnianie się (w dowolnych proporcjach) tych terenów z terenami mieszkalnictwa o niskiej intensywności zabudowy, zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz terenów usług. <i>- elektrowni słonecznej -elektrowni fotowoltaicznej o mocy powyżej 500 kW;</i> <i>granice terenów są ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.</i>
PEF1	- obsługi górnictwa odkrywkowego obejmujących tereny niepodlegające bezpośrednio działalności górniczej (wydobyciu), ale z nią związane, takie jak: zakład przeróbczy, zaplecze administracyjne, socjalne i techniczne kopalni

Ponadto w Studium dopuszczono realizację zabudowy w granicach terenów rozproszonego zainwestowania wiejskiego.

Tereny wyłączone spod zabudowy

Spod zabudowy wyłączono w Studium tereny położone w granicach następujących obszarów funkcyjnych:

R	rolniczych obejmujących grunty rolne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, objęte zakazem zabudowy, przy dopuszczeniu lokalizacji budowli rolniczych na zasadach określonych w przepisach odrębnych, przy czym zakaz lokalizacji zabudowy: - dotyczy zabudowy zagrodowej w rozumieniu przepisów odrębnych, - nie dotyczy gruntów rolnych położonych w granicach wyznaczonych w Studium terenów rozproszonego zainwestowania wiejskiego;
ZL	lasów obejmujących grunty leśne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz przepisów o lasach, przy czym zakaz lokalizacji zabudowy nie dotyczy budowli związanych z gospodarką leśną;
ZP	zieleni urządzonej obejmujących tereny zieleni publicznej, parków wiejskich, skwerów i zieleńców oraz terenów zielonych do nich podobnych;
ZC	cmentarzy obejmujących tereny cmentarzy i obiekty z nimi związane, służące chowaniu zmarłych, organizacji uroczystości pogrzebowych i usług pogrzebowych;
WS	wód powierzchniowych śródlądowych w rozumieniu przepisów odrębnych.

Spod zabudowy wyłącza się tereny położone w granicach wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (za wyjątkiem przypadków, w którym dyrektor zarządu gospodarki wodnej udzieli zezwolenia na

odstępstwo od zakazów dotyczących ochrony przeciwpowodziowej) oraz w granicach udokumentowanych złóż (za wyjątkiem obiektów i urządzeń niezbędnych dla zachowania ruchu zakładu górniczego, podlegających likwidacji wraz z zakończeniem eksploatacji).

III-2.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Określa się następujące, rekomendowane do stosowania w planach miejscowych, wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów:

- 1) Powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie może przekroczyć:
 - a) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 30%,
 - b) dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz wielorodzinnej - 50%,
 - c) dla zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej) - 15%,
 - d) dla zabudowy usługowej, magazynowej i produkcyjnej - 60%;
- 2) minimalna powierzchnia biologicznie czynna nie może być mniejsza niż:
 - a) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:
 - w układzie wolnostojącym - 45% powierzchni działki budowlanej,
 - w układzie bliźniaczym - 35% powierzchni działki budowlanej,
 - w układzie szeregowym - 25% powierzchni działki budowlanej,
 - b) dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - 25% powierzchni działki budowlanej,
 - c) dla zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej) - 50% powierzchni działki budowlanej;
 - d) dla zabudowy elektrowni słonecznej- 10% powierzchni działki budowlanej,**
- 3) maksymalna wysokość zabudowy nie może przekraczać:
 - a) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz budynków mieszkalnych w rodzinnych gospodarstwach rolnych, hodowlanych lub ogrodniczych oraz w gospodarstwach leśnych - 9 m,
 - b) dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usługowej (z wyłączeniem usług publicznych) - 12 m;
- 4) minimalna liczba miejsc do parkowania wynosi:
 - a) 2 stanowiska na 1 mieszkanie,
 - b) 1 stanowisko na 4 miejsca noclegowe w pensjonatach, hotelach i innych miejscach krótkotrwałego zakwaterowania,
 - c) 1 stanowisko na każde 50 m² powierzchni całkowitej lokali użytkowych lub powierzchni sprzedaży obiektów handlowych,
 - d) 1 stanowisko na 4 zatrudnionych na jednej zmianie w zakładach produkcyjnych,
 - e) w ilości określonej w przepisach odrębnych dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową;
- 5) w pozostałych przypadkach wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów należy określić w planach miejscowych.

W przypadku lokalizacji nowej zabudowy w odległości nie większej niż 150 m od istniejącej zabudowy dopuszcza się przyjęcie w planie miejscowym wskaźników nawiązujących do istniejącej zabudowy.

III-3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

III-3.1. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów

Cele ochrony środowiska na obszarze gminy Osiecznica dotyczą zachowania standardów środowiska we wszystkich jego aspektach. W planach miejscowych należy zapewnić utrzymanie standardów środowiska poprzez wprowadzenie wymogu utrzymania poziomu emisji substancji i energii wprowadzonych bezpośrednio lub pośrednio w wyniku działalności człowieka do wód, powietrza, gleby lub ziemi (takich jak: hałas, wibracje, gazy, pyły, substancje złozone, ścieki, niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne) na poziomie nie wyższym niż określony w przepisach odrębnych.

Do działań priorytetowych, związanych ze zwalczaniem negatywnych zjawisk mających wpływ na stan środowiska (przede wszystkim atmosferycznego, wodnego i klimatu akustycznego gminy) należy zaliczyć:

- restrykcyjne przestrzeganie wymogów ochrony środowiska, w szczególności do zakładów produkcyjnych, które są źródłem emisji największej ilości gazów i pyłów do atmosfery;

- w przypadku indywidualnych źródeł grzewczych - stymulowanie procesu przechodzenia użytkowników z ogrzewania opartego na paliwach stałych na rzecz źródeł grzewczych o wysokiej sprawności spalania i niskim poziomie emisji do atmosfery;
- promowanie rozwoju systemów wytwarzania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i dążenie do jak największego udziału tych źródeł w systemie zaopatrzenia w energię (przy jednoczesnej eliminacji możliwości lokalizowania turbin wiatrowych - ze względu na objęcie całej gminy granicami obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB020005 „Bory Dolnośląskie”);
- w okresie grzewczym - intensywną i skuteczną kontrolę oraz eliminację przypadków stosowania niedozwolonych materiałów i substancji do celów grzewczych (spalanie opon, tworzyw sztucznych i innych, nieprzeznaczonych do spalania energetycznego materiałów i substancji, które stanowią źródło zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi).

III-3.2. Obszary oraz zasady ochrony przyrody

Na obszarze gminy Osiecznica ochroną prawną w myśl art. 6 ust. 1 ustawy o *ochronie przyrody* wyznaczono dotychczas:

- obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) PLB020005 „Bory Dolnośląskie” obejmujący cały obszar gminy oraz specjalne obszary ochrony siedlisk: (SOO) PLH020050 „Dolina Dolnej Kwisy”, PLH020090 „Dąbrowy Kliczkowskie”, PLH020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”, PLH020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie”;
- użytek ekologiczny „Święte Jezioro”;
- 27 pomników przyrody ożywionej i jeden pomnik przyrody nieożywionej.

Zgodnie z art. 34 *ustawy o ochronie przyrody*, jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, opisane wyżej zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- ochrony zdrowia i życia ludzi;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Taka sytuacja może mieć miejsce przede wszystkim w przypadku podjęcia w przyszłości decyzji o wszczęciu wydobywania kopalin z udokumentowanych na obszarze gminy złóż, które obecnie nie podlegają jeszcze eksploatacji.

Podkreślenia wymaga fakt, że zgodnie z art. 125 ustawy - *Prawo ochrony środowiska*, złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Przepis ten adresowany jest do organów administracji publicznej oraz korzystających ze środowiska i określa podstawowe obowiązki tych podmiotów w zakresie ochrony złóż kopalin, obowiązek racjonalnego gospodarowania ich zasobami oraz obowiązek kompleksowego wykorzystania kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin wiąże się z koniecznością kompleksowego wykorzystania kopalin, tj. możliwie najpełniejszego wydobywania i przerobu kopalin, stosownie do ich wartości użytkowej, przy uwzględnieniu uwarunkowań technologicznych oraz wymagań wynikających z konieczności ochrony pozostałych elementów środowiska. Jedną z form nakazanej w art. 125 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* ochrony złóż kopalin definiuje art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - *Prawo geologiczne i górnicze*, nakładając na radę gminy obowiązek ujawniania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin udokumentowanych złóż kopalin. Obowiązek ten oznacza konieczność kształtowania ustaleń niniejszego *Studium* w sposób umożliwiający pełną eksploatację złóż kopalin.

Udokumentowano także występowanie licznych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, roślin i grzybów podlegające ochronie. W przypadku terenów, na których w *Studium* dopuszczono zabudowę i zagospodarowanie terenów położonych w rejonie udokumentowanego występowania siedlisk przyrodniczych

oraz gatunków zwierząt, roślin i grzybów podlegających ochronie, podjęcie decyzji o zmianę przeznaczenia tych terenów w planie miejscowym musi zostać poprzedzone szczegółową inwentaryzacją przyrodniczą, która pozwoli na:

- potwierdzenie występowania zasobów przyrodniczych podlegających ochronie prawnej,
- określenie rozmieszczenia (zasięgu) oraz potencjału (wartości) zasobów przyrodniczych,
- możliwości zagospodarowania terenu przy uwzględnieniu potrzeb ochrony zasobów przyrodniczych.

Możliwości realizacji inwestycji mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, roślin i grzybów podlegające ochronie są ograniczone i wymagają uzyskania zezwolenia właściwego dyrektora ochrony środowiska na wykonanie czynności podlegających zakazom, w sposób określony w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zezwolenie takie może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie jest szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, oraz w pozostałych, opisanych w ustawie przypadkach, a w szczególności jeżeli zezwolenie:

- w przypadku gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - wynika z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska;
- w przypadku innych gatunków niż wymienione powyżej - wynika ze słusznego interesu strony lub koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska.

Do miejsc występowania potencjalnych konfliktów pomiędzy planowanym w *Studium* zagospodarowaniem terenów a obszarami udokumentowanego występowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, roślin i grzybów podlegających ochronie są obszary funkcyjne usług turystyki oznaczone symbolem **UT1** (wyznaczone w rejonie śródleśnych zbiorników wodnych - dz. nr 685/4 obr. Osieczów oraz dz. nr 36/80 obr. Kliczków). Zagospodarowanie tych terenów powinno być realizowane w sposób ekstensywny (z uwzględnieniem parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w rozdziale III-2.1. *Studium*), przy uwzględnieniu potrzeb ochrony występujących tutaj zasobów przyrodniczych oraz ich ekspozycji.

Ponadto przewiduje się możliwość rozszerzenia ochrony prawnej na obszarze gminy Osiecznica o rozpoznane i udokumentowane pod względem wartości przyrodniczej obszary i obiekty, w szczególności zgodnie z rekomendacjami zawartymi w opracowaniach przyrodniczych, takich jak „Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Gmina Osiecznica” (Fulica-Jankowski Wojciech, Wrocław 1998 r.) i „Ekofizjograficzne uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego gminy Osiecznica” (Zakład Ochrony Środowiska „Decybel”, 2011 r.) oraz aktualnych opracowaniach i inwentaryzacjach.

III-3.3. Obszary oraz zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla województwa dolnośląskiego (sporządzanego przez organ samorządu województwa na podstawie art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), dla obszaru gminy Osiecznica nie określono rekomendacji i wniosków do *Studium* dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów. Nie określono także granic krajobrazów priorytetowych.

Niezależnie od powyższego, w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego należy podejmować działania zmierzające do wyeksponowania najwartościowszych elementów zagospodarowania przestrzennego gminy i obiektów wyróżniających się w panoramie wsi, decydujących o identyfikacji miejsca. Są to przede wszystkim obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Wyżej wymienione obiekty i obszary powinny być w planach miejscowych chronione przed wprowadzaniem nowych elementów zagospodarowania przestrzennego, które mogłyby w szczególności przesłaniać lub zdominować gabarytami lub wysokością cenne obiekty i obszary. Ponadto w odniesieniu do nowych inwestycji lokalizowanych na obszarach cennych krajobrazowo należy wyegzekwować ich odpowiednie walory urbanistyczne, architektoniczne i estetyczne, w celu zapewnienia ich harmonijnego wkomponowania w otoczenie.

Bezwzględną ochroną należy otoczyć ukształtowane historycznie zespoły zieleni (założenia parkowe i cmentarne oraz aleje drzew). Dopuszcza się w granicach tych założeń prowadzenie działań zmierzających do ich restauracji i rehabilitacji, jak również prace odtworzeniowe. Dopuszcza się również wzbogacenie programu funkcjonalno-użytkowego tychże założeń parkowych i cmentarnych (tworzenie ogrodów tematycznych,

wprowadzanie nowych elementów zagospodarowania tych terenów, zwiększających ich atrakcyjność, takich jak: oczka wodne, obiekty małej architektury, sceny letnie i amfiteatry, place zabaw, ścieżki zdrowia i terenowe urządzenia służące uprawianiu kultury fizycznej a także obiekty do nich podobne).

III-3.4. Obszary oraz zasady ochrony uzdrowisk

Gmina Osiecznica nie posiada statusu uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych*, w związku z czym w niniejszym Studium nie określono obszarów oraz zasady ochrony uzdrowisk.

III-4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zgodnie z treścią art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W art. 19 ust. 1 ustawy określono natomiast, że w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- parków kulturowych.

Gmina Osiecznica dysponuje opracowaniem „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla gminy Osiecznica na lata 2017-2020” (dalej: „GPOZ”). Wójt Gminy ma obowiązek sporządzania co dwa lata sprawozdań z realizacji GPOZ i przedstawienia do Rady Gminy. Dla potrzeb dokonania oceny stopnia realizacji GPOZ należy prowadzić monitoring działań podejmowanych dla realizacji poszczególnych celów określonych w dokumencie, w zakresie obejmującym:

- sprawozdanie z wykonania zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania GPOZ, w tym zadań wprowadzonych do Wieloletniego Programu Finansowego;
- ocena efektywności działań na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz związanych z opieką nad zabytkami w uwzględnionych w GPOZ działaniach ciągłych, wykraczających poza czteroletni okres jego obowiązywania.

W granicach gminy Osiecznica ochrony konserwatorskiej wymagają następujące obiekty i obszary:

- zabytki wpisane do rejestru zabytków;
- zabytki wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków;
- strefy ochrony konserwatorskiej - ścisłej;
- strefy ochrony konserwatorskiej – historycznych układów ruralistycznych;
- stanowiska archeologiczne;
- strefy ochrony konserwatorskiej – obserwacji archeologicznej.

Zabytki wpisane do rejestru zabytków

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków (patrz: tabela w rozdziale II-4.1. - **oznaczone wytłuszczoną czcionką**) podlegają bezwzględnej ochronie, której zakres określają przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz treść decyzji obejmującej zabytek (a w niektórych przypadkach – także jego otoczenie) wpisem do rejestru zabytków;
- 2) zgodnie z art. 39 ust 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - *Prawo budowlane*, prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- 3) wszelkie prace w obrębie zabytku rejestrowego, a w szczególności:
 - a) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,

- b) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku,
- c) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku,
- d) prowadzenie badań architektonicznych,

wymagają, zgodnie z przepisami odrębnymi, uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków (patrz: tabela w rozdziale II-4.1.)

- 1) dla obiektów podlegających ochronie poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków innych niż zabytki rejestrowe ustala się:
 - a) obowiązuje zachowanie brył obiektów w niezmienionej formie, w tym geometrii i kształtu dachu, przy czym dopuszcza się przebudowę budynków do potrzeb poruszania się osób niepełnosprawnych oraz przekształcenia niezbędne dla dostosowania obiektu do współczesnych standardów użytkowych, szczególnie w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz bezpieczeństwa i higieny,
 - b) ochronie konserwatorskiej podlegają zachowane oryginalne elementy budynku: kompozycja i wystrój elewacji, forma i kształt otworów okiennych i drzwiowych,
 - c) dopuszcza się prace odtworzeniowe służące przywróceniu historycznej formy budynków, przy których obowiązuje stosowanie materiałów budowlanych zgodnych z pierwotnie użytymi lub wizualnie od nich zbliżonych,
 - d) dla zespołów budynków oraz cmentarzy należy zachować historyczne układy przestrzenne dróg, ścieżek, chodników i zieleni oraz linii zabudowy, a przy ewentualnej rozbudowie lub modernizacji dopuszczonej w planie miejscowym, nowe elementy zagospodarowania muszą harmonizować z zagospodarowaniem historycznym
 - e) zakaz prowadzenia po płaszczyźnie elewacji budynków przewodów wentylacyjnych, spalinowych, antenowych, elektrycznych i innych, do nich podobnych, z wyłączeniem systemów rynnowych i odgromowych,
 - f) zakaz ocieplania zewnętrznych ścian budynków w sposób zakrywający, zniekształcający lub w inny sposób uniemożliwiający ekspozycję zachowanych, charakterystycznych elementów wystroju elewacji;
- 2) w przypadku prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach objętych gminną ewidencją, obowiązuje:
 - a) zakazuje się stosowania syntetycznych okładzin elewacyjnych i paneli imitujących naturalne materiały budowlane, takich jak „sidding”,
 - b) w przypadku dachów spadzistych nakazuje się stosowanie pokryć dachowych zgodnych z historycznym pokryciem (pod względem użytych materiałów),
 - c) stosowanie kolorystyki harmonizującej z otoczeniem oraz historycznym charakterem obiektu, zbliżonej do kolorów tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak drewno, kamień i cegła,
 - d) zachowanie, w obrębie jednego obiektu, jednolitej formy i kolorystyki stolarki okien i drzwi zewnętrznych – dopuszcza się wymianę stolarki pod warunkiem zachowania pierwotnych wielkości otworów okiennych i drzwiowych oraz ich podziałów z pełnoplastycznymi elementami konstrukcyjnymi ramiaków.

Strefy ochrony konserwatorskiej - ścisłej:

- 1) wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej – ścisłej w miejscowościach:
 - a) Kliczków - dla zespołu pałacowo-parkowego,
 - b) Parowa - dla obszaru kościoła parafialnego pw. św. Antoniego wraz z cmentarzem przykościelnym,
 - c) Tomisław - dla obszaru kościoła parafialnego pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu wraz z cmentarzem przykościelnym;
- 2) zasady ochrony konserwatorskiej dla tych obszarów i obiektów regulują przepisy odrębne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Strefy ochrony konserwatorskiej – historycznych układów ruralistycznych:

- 1) wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej – historycznych układów ruralistycznych w miejscowościach: Bronowiec, Kliczków, Ławszowa, Ołobok, Osiecznica, Osieczów, Parowa, Poświętne, Przejęśław, Świętoszów, Tomisław;
- 2) w strefach ochrony konserwatorskiej – historycznych układów ruralistycznych ochrona konserwatorska polega na:
 - a) utrzymaniu istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych w dobrym stanie technicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym,
 - b) utrzymaniu układu ulic i placów z zachowaniem ich przebiegu, przekrojów, nawierzchni, pierwotnych linii rozgraniczających i linii zabudowy,
 - c) zachowaniu kompozycji układów zieleni (parki, cmentarze, ogrody przydomowe, obsadzenia dróg),
 - d) utrzymaniu i odtworzeniu historycznych podziałów parcelacyjnych (podziałów katastralnych) lub ich uczynienie w terenie (ogrodzenia, mała architektura),
 - e) nawiązaniu w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji całego zespołu i do charakteru zabudowy sąsiadującej, przede wszystkim w zakresie gabarytów, kształtów dachów oraz kolorów przekryć dachowych.

Zabytki archeologiczne:

- 1) na obszarze gminy, zgodnie z kartami ewidencyjnymi AZP, znajduje się blisko 50 stanowisk archeologicznych, wymienionych w tabeli w rozdziale II-4.2. *Studium*;
- 2) wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej – obserwacji archeologicznej w miejscowościach: Bronowiec, Kliczków, Ławszowa, Ołobok, Osiecznica, Osieczów, Parowa, Poświętne, Przejęśław, Świętoszów, Tomisław;
- 3) inwestor (osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna), który zamierza realizować roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie stanowiska archeologicznego (lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie) oraz w strefie ochrony konserwatorskiej – obserwacji archeologicznych, które mogą doprowadzić do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego zobowiązany może być do przeprowadzenia badań archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków;
- 4) zasady postępowania w przypadku odkrycia (w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych) przedmiotów, co do których istnieje przypuszczenie, że są one zabytkiem, a także zasady prowadzenia badań archeologicznych oraz kwalifikacje osób uprawnionych do prowadzenia tych badań określają przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 5) ustala się zakaz zalesiania stanowisk archeologicznych.

III-5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

III-5.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji drogowej i kolejowej

Aktualnie na obszarze gminy Osiecznica nie występują potrzeby w zakresie rozwoju systemów komunikacji drogowej inne, niż inwestycje celu publicznego wymienione w rozdziale III-6 i III-7 *Studium*.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. linie kolejowe przebiegające przez obszar gminy znajdują się poza zakresem projektów inwestycyjnych perspektywy lat 2014-2020.

III-5.2. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

1. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejących sieci dystrybucyjnych niskiego i średniego napięcia oraz małych elektrowni wodnych (MEW) na rzece Kwisie, jak również budowę nowych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych oraz instalacji fotowoltaicznych, w tym o mocy przewyższającej 100 kW - zgodnie z dyspozycjami zawartymi w niniejszym *Studium*.

Elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną wraz z niezbędną infrastrukturą należy realizować stosownie do wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną. Przy planowaniu przebiegu tras linii elektroenergetycznych należy dążyć do eliminacji konfliktów z istniejącym zainwestowaniem terenów (zabudową wsi).

Na obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej preferuje się prowadzenie nowych odcinków sieci elektroenergetycznej w formie kablowej (wziemnej).

2. Zaopatrzenie w gaz.

Przewiduje lokalizację gazociągu dystrybucyjnego średniego ciśnienia 0,5 MPa relacji Dobra-Osiecznica. Na etapie sporządzenia planu miejscowego należy doprecyzować przebieg projektowanego gazociągu z uwzględnieniem skali opracowania planu miejscowego.

Dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejących sieci dystrybucyjnych gazu w miejscowościach Osiecznica i Świętoszów, jak również objęcie gazową siecią dystrybucyjną pozostałych miejscowości na obszarze gminy.

Dopuszcza się także budowę lokalnych i grupowych systemów zaopatrzenia w gaz, bazujących na stacjonarnych zbiornikach gazowych oraz indywidualne instalacje gazowe.

3. Zaopatrzenie w wodę.

Dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejących systemów zaopatrzenia w wodę, jak również budowę nowych ujęć wody i sieci wodociągowych.

4. Gospodarka ściekowa.

W zakresie gospodarki ściekowej należy dążyć do pełnego skanalizowania obszaru gminy, przy czym w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, dopuszcza się wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.

Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

5. Ciepłownictwo.

W zakresie energetyki ciepłej zakłada się, że nadal na obszarze gminy będą dominować indywidualne systemy grzewcze. Należy dążyć do:

- stymulowania systematycznej wymiany pieców starego typu, opalanych paliwami stałymi (o niskiej sprawności grzewczej i wysokim poziomie emisji spalin i pyłów do atmosfery) na instalacje niskoemisyjne;
- zwiększania udziału urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, obejmujących instalacje fotowoltaiczne, słoneczne systemy grzewcze oraz instalacje geotermalne.

6. Gospodarka odpadami.

Na obszarze gminy Osiecznica nie przewiduje się przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych - zebrane odpady komunalne przekazywane będą w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Trzebieniu, który to od września 2014 uzyskał status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK). Jednocześnie zgodnie „Wojewódzkim Programem Gospodarki Odpadami 2016-2020” (wg. uchwała nr XXIX/934/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 grudnia 2016 r.) dawne wysypisko odpadów komunalnych w Świętoszowie przewidziane jest do docelowej zastępczej obsługi regionu zachodniego nieposiadającego statusu regionalnej instalacji.

Zgodnie z „Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Osiecznica za 2016 r.” (opracowanie: Osiecznica, kwiecień 2017 r.) nie stwierdzono występowania potrzeb inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Dopuszcza się rozbudowę i modernizację Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Lubańskiej 29b w Osiecznicy, jak również lokalizację w miejscowościach na obszarze gminy nowych punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, określonych w przepisach odrębnych.

III-6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W celu poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy dostępności do usług o charakterze celu publicznego gmina przewiduje realizację następujących inwestycji:

- przebudowa drogi powiatowej nr 2271 D relacji Osiecznica – węzeł autostradowy (Luboszków) A18 – granica powiatu (Rudawica) obejmująca m.in. budowę dwóch nowych przepraw mostowych na rzece Kwisie;
- budowa ścieżek rowerowych na obszarze gminy, wraz z połączeniem ich z siecią turystycznych szlaków rowerowych;
- Bronowiec - budowa drogi na cz. dz. nr 209/388;
- Kliczków – droga wokół zamku na dz. nr 120/473, 119/470, 106/468 oraz 106/449;
- Kliczków – budowa drogi do elektrowni wodnej na dz. nr 206/445;
- Ławszowa - budowa drogi na cz. dz. nr 232/607, 253/613 i 253/614 (poszerzenie drogi powiatowej);
- Ławszowa – poszerzenie drogi na dz. nr 23/630;
- Ławszowa- budowa drogi na dz. nr 766 – do budynku nr 39;
- Osiecznica - rozszerzenie terenu oczyszczalni ścieków na dz. nr 870;
- Osiecznica – zielen parkowa i drogi na dz. nr 861 i 862;
- Osiecznica – budowa drogi na dz. nr 428/782 i 428/773 (ul. Sosnowa);
- Osiecznica – przedłużenie ulicy Akacjowej na dz. nr 877;
- Osiecznica – budowa drogi dojazdowej na dz. nr 427/783;
- Osiecznica - budowa drogi gminnej na dz. nr 19 (ul. Piaskowa);
- Osieczów – budowa boiska, placu zabaw i zatoki autobusowej na dz. nr 296/699;
- Parowa – budowa drogi dojazdowej na dz. nr 321/3 i 259/1;
- Poświętne – budowa drogi dojazdowej na dz. nr 147/3;
- Przejęśław - budowa parkingu na cz. dz. nr 292/339 na potrzeby obsługi istniejącego cmentarza;
- Ołobok – budowa drogi dojazdowej na dz. nr 1/1193, 1/1194, 65/1197, 65/1199, 85/1173, 254/1196, 530, 532/3, 258/1188, 258/1209;
- Świątoszów - budowa drogi na cz. dz. nr 43/106 i 584;
- Świątoszów (Luboszków) – budowa drogi dojazdowej na dz. nr 85/84;
- budowa gazociągu średniego ciśnienia 0,5 MPa w południowo-wschodniej części gminy relacji Dobra-Osiecznica.

W granicach gminy Osiecznica dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym (innych niż wyszczególnione powyżej), przyjętych do realizacji w wieloletniej prognozie finansowej gminy, a także zadań doraźnych, wynikających z potrzeb własnych samorządu lub poprawy jakości życia mieszkańców.

III-7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM

Zgodnie z informacją Zarządu Województwa Dolnośląskiego (wniosek do studium z 25 października 2016 r. pismo nr IRT/ZPP-422-8/3382/2016) na terenie gminy Osiecznica w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, perspektywa 2020” przyjętym przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą Nr XLVIII/1622/2014 z dnia 27 marca 2014 r., ujęte są zadania ponadlokalnych celów publicznych:

- o znaczeniu krajowym: „Budowa autostrady A-18 (nr zadania 3.3. w zestawieniu inwestycji zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych) odcinek Olszyna-Golnice (przebudowa jezdni południowej” - Lista

projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 oraz Zestawienie inwestycji zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015;

▪ o znaczeniu wojewódzkim (zadania zrealizowane):

- „Modernizacja linii kolejowej E30 na odcinku Węgliniec - Legnica” - zestawienie inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013;
- „Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej” - Wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego;

W granicach gminy Osiecznica dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (innych niż wyszczególnione powyżej), zgodnie z ustaleniami przyjętych programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

III-8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

III-8.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

W granicach gminy Osiecznica sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe:

- w celu ochrony udokumentowanego złoża kopaliny, w związku z wymogiem określonym w art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* - w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej;
- w związku z przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych lub leśnych, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

III-8.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

W granicach gminy Osiecznica nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości.

III-8.3. Obszary przestrzeni publicznej

W granicach gminy Osiecznica nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznej.

III-9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Aktualizacja planów miejscowych oraz opracowanie nowych planów miejscowych należy prowadzić zgodnie z postanowieniami zawartymi przyjętej ocenie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Osiecznica sporządzonej zgodnie z wymogami art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, z uwzględnieniem wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych.

Przewiduje się prowadzenie sukcesywnej aktualizacji obowiązujących obecnie na obszarze gminy planów miejscowych. Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze*, w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będą wymagać obszary, na których udokumentowano występowanie kopaliny i przewiduje się ich wydobycie.

III-10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Ustala się, co do zasady, ochronę zwartych kompleksów gruntów rolnych i leśnych przed zmianą ich przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne.

Dopuszcza się zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w planie miejscowym, jeżeli taka zmiana przeznaczenia wynika z potrzeb gospodarczych Lasów Państwowych lub służy realizacji celów publicznych. Dopuszczenie obejmuje w szczególności zbywanie działek zbędnych dla gospodarki leśnych lub będących przedmiotem wymiany z innymi podmiotami.

Zabrania się likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli konieczność ich likwidacji nie wynika z przepisów odrębnych.

Przy wyznaczaniu w planach miejscowych terenów dla lokalizacji zabudowy należy uwzględnić potrzebę zachowania niezbędnych stref buforowych na styku ekosystemów leśnych i rolnych.

III-11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

III-11.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

W granicach gminy Osiecznica wyznaczone zostały przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej obszary szczególnego zagrożenia powodzią (oznaczone na rysunku studium) od rzeki Kwisy:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%);
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy określone w ustawie - *Prawo wodne*, w szczególności wynikające z art. 40 ust. 1 pkt 3 oraz art. 88l ust. 1 pkt 1-3 tejże ustawy. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazów, o których mowa powyżej, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią, jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym.

Szczegółowo problematykę wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej opisano w rozdziale II-16. *Studium*.

III-11.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi organem właściwym w sprawach prowadzenia rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi jest Starosta Powiatu Bolesławieckiego. Na obszarze gminy Osiecznica nie udokumentowano występowania obszarów osuwania się mas ziemnych.

III-12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

W granicach gminy nie występują obiekty i obszary, dla których wyznaczono w złożu kopaliny filar ochronny.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze*, „Jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym. Plan (...) może w szczególności określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należyłą ochronę tych obiektów obszarów”.

W przypadku wystąpienia potrzeb w zakresie wyznaczenia w złożu kopaliny filaru ochronnego, obowiązuje jego wyznaczanie w planie miejscowym.

III-13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W granicach gminy Osiecznica nie występują obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne oraz związane z nimi ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej.

III-14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

1. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub remediacji

Pojęcie „przekształcenia” dotyczy obszarów, na których występuje konieczność dokonania zmian funkcjonalno-przestrzennych, natomiast pojęcie „rehabilitacji” obszarów dotyczy w ogólnym ujęciu poprawy jakości tkanki budowlanej. W granicach gminy nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji z uwagi na brak bieżących potrzeb w przedmiotowym zakresie. W przypadku zidentyfikowania obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji zakłada się prowadzenie działań naprawczych w sferze funkcjonalno-przestrzennej oraz w zakresie poprawy jakości stanu zabudowy, systemów infrastruktury technicznej i społecznej oraz systemów komunikacji i przestrzeni publicznych w planach miejscowych - adekwatnie do zakresu ich regulacji (zgodnie z art. 15 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

Zgodnie z art. 3 pkt 31b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* pod pojęciem remediacji rozumie się „poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak

aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska". W granicach gminy nie wyznacza się obszarów wymagających remediacji, z uwagi na brak zidentyfikowanych obszarów o takim charakterze, jak również brak bieżących potrzeb w tym zakresie. Jednocześnie zakłada się, że przy transformacji terenów, na których w wyniku długoletniej działalności gospodarczej potencjalnie mogło dojść do skażenia gleby, ziemi i wód gruntowych substancjami powodującymi ryzyko (na przykład terenów produkcyjnych, zakładów przerobowych górnictwa odkrywkowego lub stacji paliw) remediacja będzie prowadzona stosownie do potrzeb i zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Obszary wymagające rekultywacji

Zgodnie z art. 4 pkt 18 z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* „Ileokroć w ustawie jest mowa o (...) rekultywacji gruntów – rozumie się przez to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg”.

Zgodnie z art. 20 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy „Rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności”.

Za obszary wymagające rekultywacji uznaje się przede wszystkim obszary, które w przeszłości były lub obecnie są objęte powierzchnią eksploatacją złóż kopalin, a które nie zostały jeszcze w pełni zrehabilitowane.

Zgodnie z art. 126 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* „Eksploatację złóż kopalin prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopalin. Podejmujący eksploatację złóż kopalin lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złóż, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze”.

Obowiązek rekultywacji dotyczy w takim przypadku wszystkich terenów położonych w granicach obszarów górniczych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy - *Prawo geologiczne i górnicze*.

Za obszar wymagający rekultywacji uznaje się także teren dawnego „Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świątoszowie”.

Kierunki rekultywacji należy określać stosownie do indywidualnych uwarunkowań środowiskowych, przyrodniczych i gospodarczych, zgodnie z opracowanymi projektami rekultywacji oraz zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi.

III-15. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji* obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, na którym ponadto występuje co najmniej jedno z następujących, negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W granicach gminy nie wyznaczono obszarów zdegradowanych.

III-16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Osiecznica występują tereny zamknięte określone na podstawie ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne* o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez Ministra Obrony Narodowej oraz Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

Granice terenów zamkniętych oznaczono na rysunku *Studium*.

III-16.1. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw obrony narodowej

Tereny zamknięte o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa określane są na podstawie przepisów art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne*.

Na obszarze gminy Osiecznica Minister Obrony Narodowej decyzją nr 42/MON z dnia 4 marca 2016 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obrony Narodowej z dnia 7 marca 2016 r., poz. 25) zmienionej decyzją nr 148/MON z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz. Urz. Min. Obrony Narodowej z dnia 25 lipca 2017 r., poz. 33) ustalił tereny zamknięte resortu obrony narodowej w obrębie geodezyjnym Świętoszów oraz Ławszowa, dla działek numer:

- Świętoszów: 5/144, 6/152, 7/154, 10/161, 13/153, 14/159, 16/201, 17/200, 20/145, 21/146, 22/151, 23/155, 24/157, 27/204, 28/205, 30/313, 31/301, 32/147, 33/148, 34/149, 35/150, 36/189, 39/206, 44/315, 45/178, 46/179, 47/184, 48/188, 49/187, 50/186, 51/185, 52/191, 53/190, 57/173, 58/177, 59/180, 60/183, 61/194, 62/193, 63/192, 66/498, 69/172, 70/174, 71/176, 72/238, 73/239, 74/246, 75/247, 76/175, 77/181, 78/182, 79/195, 80/196, 81/197, 82/198, 84/222, 85/231, 86/237, 87/240, 88/245, 89/248, 90/251, 91/258, 92/259, 93/266, 94/270, 95/269, 96/268, 97/267, 102/225, 103/224, 104/223, 105/232, 106/235, 107/241, 108/244, 109/249, 110/252, 111/257, 112/260, 113/265, 114/226, 115/227, 116/228, 117/229, 118/230, 119/233, 120/234, 121/242, 122/243, 123/250, 124/253, 125/256, 126/261, 127/264, 128/254; 129/255, 130/262, 131/263, 132/271, 133/272, 134/273, 135/274, 136/275, 142/276, 143/550, 144/548, 398/1, 399/1, 400/1, 401/1, 421, 422, 423, 443, 444, 445, 462/508, 463/506, 483/2;
- Świętoszów AM-1: 565;
- Świętoszów AM-16: 222;
- Świętoszów AM-32: 15/160, 25/202, 26/203, 37/208, 38/207, 40/211, 41/210, 42/214, 54/212, 55/213, 64/219, 65/220, 67/499, 68/500, 74, 75/9, 80/2, 80/4, 80/13, 80/36, 80/44, 80/42, 80/45, 80/53, 83/501, 85/2, 100/502, 138/282, 139/281, 199, 206/4, 213, 218/4, 566/1, 566/2, 567, 568, 569, 570, 571, 573/5, 573/8, 573/15, 573/16, 573/17, 573/18, 573/19, 573/20, 574, 575, 576, 578, 606, 607;
- Ławszowa: 155/536, 156/540, 157/543, 158/546, 159/564, 167/537, 168/541, 169/544, 183/542, 161/562, 164/567, 165/566, 166/565, 174/571, 775, 160/563, 162/569, 163/568, 170/547, 171/574, 172/573, 173/572, 184/545, 185/548, 186/578, 187/577, 188/576, 189/729, 197/552, 198/557, 199/582, 200/581, 205/553, 206/558, 207/585, 213/559, 152/531, 153/530, 154/533, 180/532, 181/534, 182/538, 194/535, 195/539, 196/549, 204/550, 211/551, 212/554, 221/555, 201/580, 202/731, 208/584, 761, 214/588, 215/587, 216/735, 222/560, 223/590, 224/589, 229/593, 230/592, 753, 247/595, 248/739, 757, 227/596, 228/561.

Dla terenów zamkniętych dla resortu obrony narodowej nie wyznaczono stref ochronnych.

III-16.2. Tereny zamknięte określone przez ministra właściwego do spraw transportu

Wykaz numerów działek terenów zamkniętych ustalonych decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 marca 2014 r., poz. 25 z późn. zm.) z podziałem na poszczególne obręby:

- Ławszowa, dz. nr 455/1;
- Osiecznica, dz. nr 703;
- Osieczów, dz. nr: 528, 340/750, 341/752, 350/754 i 351/756;
- Przejęśław, dz. nr 222/6;
- Tomisław, dz. nr 415.

Dla terenów zamkniętych przez które przebiegają linie kolejowe nie wyznaczono stref ochronnych.

III-17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

W niniejszym Studium nie określono obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym - z uwagi na brak takich uwarunkowań i potrzeb.

Na poziomie lokalnym (do dnia 25 września 2014 r.) w *Studium* można było określić obszary problemowe zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 16 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o *zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw*, z dniem 25 września 2014 r. „Obszary problemowe określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stają się obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu lokalnym”. Na obszarze gminy Osiecznica dotychczas nie wyznaczono takich obszarów. Nie stwierdza się obecnie występowania potrzeb w przedmiotowym zakresie.

III-18. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE

W granicach gminy Osiecznica wyznacza się obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (obszary funkcyjne oznaczone symbolem OZE):

- wytwarzających energię elektryczną z hydroenergii – małe elektrownie wodne na rzece Kwisie (MEW);
- wytwarzających energię z energii promieniowania słonecznego (instalacje fotowoltaiczne i słoneczne systemy grzewcze).

Dla obu rodzajów urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii nie wyznacza się w ustaleniach *Studium* ich stref ochronnych. W przypadku konieczności wyznaczenia takiej strefy wynikającej z działania urządzenia lub koncesji dla takich urządzeń należy je uwzględnić w planach miejscowych i innych dokumentach planistycznych.

Niezależnie od powyższego, dopuszcza się rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW obejmujących wyłącznie instalacje geotermalne, systemy fotowoltaiczne oraz słoneczne systemy grzewcze, w granicach obszarów funkcyjnych:

- usług publicznych (UP),
- sportu i rekreacji (US),
- produkcji rolniczej (RP),
- produkcji, składów i magazynów (P),
- obsługi górnictwa odkrywkowego (OPG),
- mieszkalnictwa o wysokiej intensywności zabudowy (MW).

III-19. OBSZARY, NA KTÓRYCH USYTUOWANE BĘDĄ OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

W granicach gminy Osiecznica nie wyznacza się obszarów, na których usytuowane będą obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

CZĘŚĆ IV - UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTETA USTALEŃ STUDIUM

Do sporządzania niniejszego „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica*” w granicach administracyjnych gminy Rada Gminy Osiecznica przystąpiła uchwałą Nr XXV/122/2016 z dnia 30 sierpnia 2016 r. Przystąpienie do kompleksowej aktualizacji *Studium* poprzedziła bezpośrednio „Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Osiecznica”, sporządzona zgodnie z wymogami art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* i przyjęta uchwałą Nr XXV/121/2016 Rady Gminy Osiecznica z dnia 30 sierpnia 2016 r. W ocenie podkreślono m. in. fakt, że od czasu opracowania pierwotnego dokumentu *Studium* upłynęło 16 lat, a od ostatniej aktualizacji dokumentu – 3 lata. Z tego powodu dotychczas obowiązujący dokument *Studium* charakteryzował się znacznym stopniem dezaktualizacji informacji w nim zawartych.

Niniejsze *Studium* zastępuje całkowicie dotychczas obowiązujące studium z roku 2000 (wraz z wprowadzonymi do niego zmianami w latach 2006, 2009, 2012 i 2014). Układ treści dokumentu odpowiada zakresowi

problemowemu określone w art. 10 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. W *Studium* przedstawiono szczegółowo aktualne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy, w szczególności:

- oceniając dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, jak również stan prawny gruntów;
- uwzględniając bieżące dane o środowisku i jego ochronie (w tym informacje o zasobach przyrodniczych podlegających ochronie prawnej oraz o złożach kopalin i zasobach wód podziemnych);
- dokonując (w oparciu o art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*) analiz potrzeb i możliwości rozwoju gminy (obejmujących m. in. analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, a także bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).

Na podstawie przeprowadzonych analiz, prognoz i bilansów (zgodnie z art. 10 ust. 5 - 7 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*) określono zapotrzebowanie na nową zabudowę, biorąc pod uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Wyżej opisane analizy, prognozy i bilansy posłużyły do określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Najważniejszymi czynnikami decydującymi o przyjętych kierunkach polityki przestrzennej są:

- analizy przestrzenne wskazujące na istnienie silnie zdefiniowanego układu osadniczego - wsi rozlokowanych w dolinach rzek Kwisy i Czernej Wielkiej, z wyróżniającymi się miejscowościami: Osiecznicą (wsią stanowiącą główny ośrodek administracyjny i usługowy gminy) oraz Świętoszowem (jedyną miejscowością gminy o miejskim układzie przestrzennym, związaną ściśle z stacjonującymi tutaj zarówno historycznie i jak i obecnie jednostkami wojskowymi), jak również wyróżniające się w przestrzeni gminy tereny związane z obronnością kraju (poligony);
- analizy środowiskowe wskazujące na znaczny potencjał przyrodniczy gminy (dobry stan środowiska, 87% lesistości gminy, położenie gminy na obszarze specjalnej ochrony ptaków PLB020005 „Bory Dolnośląskie”, ustanowienie 4 specjalnych obszarów ochrony siedlisk: PLH020050 „Dolina Dolnej Kwisy”, PLH020090 „Dąbrowy Kliczkowskie”, PLH020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”, PLH020063 „Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie”, występowanie licznych pomników przyrody, siedlisk przyrodniczych i gatunków fauny, flory oraz grzybów chronionych), który z jednej strony decyduje o walorach turystycznych i krajobrazowych gminy, a z drugiej - stanowi barierę dla rozwoju zainwestowania wiejskiego;
- analizy społeczne i prognozy demograficzne wskazujące z jednej strony na ustabilizowaną liczbę mieszkańców gminy, a nawet nieznaczny przyrost liczby ludności i dodatnie saldo migracji (co jest korzystne na tle tendencji spadkowych panujących na obszarze powiatu bolesławieckiego), a z drugiej - wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji (co wpisują się w ogólną tendencję starzenia się społeczeństwa);
- analizy ekonomiczne możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej wskazujące na fakt dysponowania przez gminę infrastrukturą techniczną i społeczną dostosowaną do potrzeb jej mieszkańców, niewymagającą istotnych nakładów inwestycyjnych;
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wskazujący na brak przesłanek do wyznaczania nowych, zwartych zespołów zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Dalszy rozwój gminy, z uwagi na warunki przyrodnicze, oparty będzie przede wszystkim na rozwoju w ramach już wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych poszczególnych miejscowości.

Biorąc pod uwagę powyższe w *Studium* założono, że dalszy rozwój przestrzenny gminy będzie rozwijany w oparciu o dotychczasowy model przestrzenny, przy założeniu, że zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym będą miały charakter uzupełnień (dogęszczania i kontynuacji zabudowy) na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Poza tymi obszarami, w miejscowościach cechujących się mocno rozproszonym charakterem zainwestowania wiejskiego (przede wszystkim wsie Poświętne, Bronowiec oraz wsi Ołobok) przewiduje się możliwość dalszej lokalizacji pojedynczych zabudowań w luźnym układzie przestrzennym - w granicach wyznaczonych w *Studium* terenów rozproszonego zainwestowania wiejskiego.

Podstawową jednostką opisową (w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy) są **obszary funkcyjne**. Zarówno w części tekstowej jak i graficznej *Studium* zostały one oznaczone odpowiednimi symbolami

literowymi, pozwalającymi na określenie zakresu dyspozycji przestrzennych (określenie kierunkowych sposobów przeznaczenia terenów, dominujących bądź dopuszczalnych na danym obszarze funkcyjnym).

Z uwagi na brak audytu krajobrazowego dla województwa dolnośląskiego (sporządzanego przez organ samorządu województwa na podstawie art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), dla obszaru gminy Osiecznica nie określono rekomendacji i wniosków do *Studium* dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów. Nie określono także granic krajobrazów priorytetowych.

UZASADNIENIE

Podstawą podjęcia prac nad zmianą studium była zmiana struktury funkcjonalno – przestrzennej. Zmiana ta dotyczy umożliwienia realizacji na terenie gminy urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW w zakresie urządzeń fotowoltaicznych, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Zakres zmiany Studium zlokalizowany jest w rejonie działki nr 867 w obrębie ewidencyjnym Osiecznica.

Uchwałą Nr XLIX/280/2022 Rady Gminy Osiecznica z dnia 29 września 2022 r. przystąpiono do sporządzenia zmiany „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica”. Obszar opracowania został ograniczony do działki 867 ze względu na uwagę zgłoszoną do zmiany studium.

Następnie przeprowadzono procedurę określoną przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tj.:

- ogłoszono w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium,
- zawiadomiono na piśmie instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium,
- sporządzono projekt studium,
- uzyskano wymagane opinie i uzgodnienia,
- ogłoszono o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu,
- wyłożono projekt zmiany studium do publicznego wglądu, opublikowano ten projekt na stronie internetowej urzędu gminy oraz zorganizowano dyskusję publiczną nad przyjętymi w nim rozwiązaniami,
- wyznaczono termin, w którym osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogły składać uwagi do projektu zmiany studium.

Wprowadzenie zmian do studium spowodowało potrzebę opracowania nowej redakcji części rozdziałów obowiązującego dokumentu. Zmiany te obejmują ustalenia głównie dla struktury funkcjonalno- przestrzennej.

Nową redakcją został objęty rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego, w odniesieniu do obszaru objętego uchwałą.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica” jest dokumentem określającym politykę w zakresie gospodarki przestrzennej.

Kierunki rozwoju gminy określone w studium stanowią wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac planistycznych, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 11 pkt 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wójt przedstawia radzie gminy do uchwalenia projekt zmiany studium wraz z listą nieuwzględnionych uwag. Do projektu zmiany studium w wyznaczonym terminie do 27 marca 2023 r. wpłynęła jedna uwaga.

ZAŁĄCZNIK nr 4
do uchwały LXI/337/2023
Rady Gminy Osiecznica
z dnia 25 kwietnia 2023r.

Rozstrzygnięcie Rady Gminy Osiecznica o sposobie rozpatrzenia uwag
dotyczących projektu zmiany studium

Na podstawie art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.) Rada Gminy Osiecznica przyjmuje rozstrzygnięcie w sprawie rozpatrzenia uwag do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica.

Do wyłożonego do publicznego wglądu, w dniach od 13 luty 2023 r. do 6 marca 2023r., projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica, w ustalonym nieprzekraczalnym terminie wyznaczonym na dzień 27 marca 2023 r., wpłynęła jedna uwaga, w związku z czym Rada Gminy dokonała rozstrzygnięcia zgodnie z wykazem uwag zgłoszonych na podstawie art. 11 pkt. 9.

WYKAZ UWAG ZGŁOSZONYCH NA PODSTAWIE ART. 11 PKT. 9 USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM DO WYŁOŻONEGO PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OSIECZKA

L.p.	Data wpływu, uwagi	Imię i nazwisko, nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagi	Treść uwagi	Oznaczenie nieruchomości której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie Rady Gminy Osiecznica		Uwagi
						Rozstrzygnięcie w sprawie rozpatrzenia uwagi	Załącznik do uchwały Nr z dnia r.	
	2	3	4	5	6	Uwaga uwzględniona	Uwaga nieuwzględniona	11
1.	27-02-2023	Nadleśnictwo Węgliniec, ul. Piłsudskiego 6 59-940 Węgliniec	Brak zgody na zmianę przeznaczenia w studium	947	PEFI - elektrowni słonecznej - elektrowni fotowoltaicznej o mocy powyżej 500 kW; obsługi górnictwa odkrywkowego	Uwaga uwzględniona	Uwaga uwzględniona	Dziąka wyłączone z opracowania zmiany studium. Dla nieruchomości obowiązują ustalenia dokumentu zmieniającego.

**Załącznik Nr 5
do uchwały nr LXI/337/2023
Rady Gminy Osiecznica
z dnia 25 kwietnia 2023r.**

Załącznik 5.gml

Zbiór danych przestrzennych

Rada Gminy Osiecznica na podstawie art.67a ust.3 i 5, ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.) przygotowała dane przestrzenne dla studium, które stanowią załącznik w postaci cyfrowej do uchwały.

UZASADNIENIE

Podstawą podjęcia prac nad zmianą studium była zmiana struktury funkcjonalno – przestrzennej. Zmiana ta dotyczy umożliwienia realizacji na terenie gminy urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW w zakresie urządzeń fotowoltaicznych, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Zakres zmiany Studium zlokalizowany jest w rejonie działki nr 867 w obrębie ewidencyjnym Osiecznica.

Uchwałą Nr XLIX/280/2022 Rady Gminy Osiecznica z dnia 29 września 2022 r. przystąpiono do sporządzenia zmiany „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica”. Obszar opracowania został ograniczony do działki 867 ze względu na uwagę zgłoszoną do zmiany studium.

Następnie przeprowadzono procedurę określoną przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tj.:

- ogłoszono w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium,
- zawiadomiono na piśmie instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium,
- sporządzono projekt studium,
- uzyskano wymagane opinie i uzgodnienia,
- ogłoszono o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu,
- wyłożono projekt zmiany studium do publicznego wglądu, opublikowano ten projekt na stronie internetowej urzędu gminy oraz zorganizowano dyskusję publiczną nad przyjętymi w nim rozwiązaniami,
- wyznaczono termin, w którym osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogły składać uwagi do projektu zmiany studium.

Wprowadzenie zmian do studium spowodowało potrzebę opracowania nowej redakcji części rozdziałów obowiązującego dokumentu. Zmiany te obejmują ustalenia głównie dla struktury funkcjonalno- przestrzennej.

Nową redakcją został objęty rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego, w odniesieniu do obszaru objętego uchwałą.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiecznica” jest dokumentem określającym politykę w zakresie gospodarki przestrzennej.

Kierunki rozwoju gminy określone w studium stanowią wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac planistycznych, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 11 pkt 12 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wójt przedstawia radzie gminy do uchwalenia projekt zmiany studium wraz z listą nieuwzględnionych uwag. Do projektu zmiany studium w wyznaczonym terminie do 27 marca 2023 r. wpłynęła jedna uwaga.